

KANKAANPÄÄN KAUPUNKI

VENESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

YMPÄRISTÖKESKUS
KAAVOITUSYKSIKKÖ

KAAVOITUS- JA ARKKITEHTI-
PALVELU MATTILA OY

KANKAANPÄÄN KAUPUNKI

VENESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

20.12.1994

7.8.1995

(selostukseen ja karttoihin on tehty kaupunginhallituksen päätöksen 7.8.1995 § 343 edellyttämät muutokset ja lisäykset)

KV 28.8.1995

**YMPÄRISTÖKESKUS
KAAVOITUSYKSIKKÖ**

**KAAVOITUS- JA ARKKITEHTI-
PALVELU MATTILA OY**

Kansilehden kuvat:

V.V.Lehtisen kaupparakennus, kuvassa etualalla Vesa Lehtinen
Kuva vuodelta 1938

Häät Rikalassa v. 1945

"Sitä mukaa kuin sivistys tekniikan osalta kehittyy
ja syntyy uutta asutusta ja uusia laitoksia,
sulautukoon jatkuvasti keskenään
se paras osa vanhaa ja uutta,
joka sisältyy luontoon ja ihmistyöhön.

Säilyköön tuon kehityksenkulun tuloksena
aina kauneutta ja viihtyisyyttä,
joka antaa maalle vanhan kulttuuriseudun luonteen.

Liikenteen ja kulttuurivaihdon jatkuvasti vilkastuessa
tulemme kuitenkin yhä lähemmäksi sitä aikaa,
jolloin kaupunkilaiskulttuuria ja maaseutukulttuuria
ei enää käy asettaminen vastakkain.
Vielä tuntee yleiskulttuuri mielenkiintoa
maaseudun elämänmuotoa kohtaan
ja sitä herkemmin, mitä enemmän se kuvastaa perinteistä."

* Esko Aaltonen 1893 - 1966 *

ESIPUHE

Venesjärven kylä on Kankaanpään elinvoimaisimpia ja omaleimaisimpia. Halu kehittää kylää ja pitkään jatkunut rakennuskieltotilanne kylän alueella johtivat v. 1993 päätökseen osayleiskaavan laatimisesta Venesjärven kyläalueelle ja siihen liittyville rannoille.

Ympäristöministeriö suosittelee vahvistettavien yleiskaavojen käyttöä mm. kylien ja rantojen suunnittelussa. Yleiskaavoituksen asema suunnittelumuotona on edelleen korostumassa vireillä olevassa rakennuslain uudistuksessa, jossa tavoitteena on, että maankäytön suunnittelun tarkuus sovitetaan tarpeen mukaan.

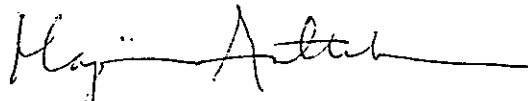
Venesjärven osayleiskaava päädyttiinkin laatimaan tarkkuusasteeltaan sellaiseksi, että se voidaan vahvistaa ja näin välttyä jatkossa asema- ja rantakaavojen laatimiselta alueelle.

Osayleiskaavan laadinnassa on toiminut konsulttina Kaavoitus- ja arkkitehtipalvelu Mattila Oy / arkkit.yo Ilmari Mattila. Suunnitelma on laadittu kiinteässä yhteistyössä kaupungin kaavoitusyksikön ja konsultin kesken.

Suunnittelussa on pyritty avoimuuteen ja kyläläisten toiveiden huomioon ottamiseen. Ainoastaan vuoropuhelun avulla voidaan saavuttaa eri tahojen sitoutuminen suunnitelmaan, mikä on välttämätön edellytys sen tavoitteiden toteutumiselle. Osayleiskaava tarjoaa vain puitteet kylän kehittämiseksi, kyläläiset huolehtivat lopusta.

Nyt käsillä oleva suunnitelmaraportti on tukeva tietopaketti kylän historiasta, nykypäivästä ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Toivon mukaan se kuluu kiinnostuneiden käsissä.

Kankaanpäässä 20. päivänä joulukuuta 1994

Maija Anttila
kaupunginarkkitehti

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO

1.1.	Osayleiskaavan tarkoitus	1
1.2.	Osayleiskaavan suhde muuhun suunnitteluun	2
1.3.	Osayleiskaavan oikeusvaikutukset	2

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1.	Venesjärven kylän historiaa	4
2.2.	Venesjärven asema Kankaanpään kaupungissa	5
2.3.	Maanomistus	6
2.4.	Suunnittelutilanne	
2.4.1.	Seutukaava	7
2.4.2.	Yleiskaavallinen rakennesuunnitelma	7
2.4.3.	Rantojen käytön yleissuunnitelma	7
2.4.4.	Venesjärven rantojen kaavoitus-tilanne	7
2.4.5.	Palstoitusuunnitelma	8
2.4.6.	Seutukaavaliiton selvitykset	8
2.5.7	Rakennuskiellot	9
2.6.8	Projektit	9
2.5.	Ohjeita ja pohjatietoja	
2.5.1.	Rakennusjärjestys	9
2.5.2.	Pohjakartta	9
2.6.	Väestö ja työpaikat	9

3. PERUSSELVITYKSET

3.1.	Luonnonympäristö	
3.1.1.	Maastomuodot	11
3.1.2.	Maaperä	12
3.1.3.	Vesisuhteet	12
3.1.4.	Kasvillisuus	13
3.1.5.	Eläimistö	15
3.1.6.	Ilmasto-olosuhteet	15
3.1.7.	Maastomuokkaukset	15
3.1.8.	Luonnonvarat	16
3.2.	Rakennettu ympäristö	
3.2.1.	Kehitysvaiheet	16
3.2.2.	Maankäyttö	17
3.2.3.	Palvelut	20
3.2.4.	Virkistys	20
3.2.5.	Liikenne	21
3.2.6.	Yhdyskuntatekniikka	22
3.2.7.	Alueiden, rakennusten ja kulku- teiden käyttötilanne	23
3.3.	Taajamakuva	
3.3.1.	Kokonaiskuva ja rajautuminen	23
3.3.2.	Näkymät, näköalapaikat ja maamerkit	23
3.3.3.	Eheät ympäristökokonaisuudet	24
3.4	Erityispiirteet ja suojelukohteet	27

3.5	Ympäristön häiriötekijät	28
3.6.	Yhteenvedo esille tulleista ongelmista	28

4. OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET

4.1.	Väestö ja työpaikat	29
4.2.	Asuminen	29
4.3.	Elinkeinotoiminnot ja palvelut	29
4.4.	Virkistysalueet ja -reitit	29
4.5.	Taajamakuva	30
4.6.	Liikenne	30
4.7.	Yhdyskuntatekniikka	30
4.8.	Ympäristön suojelu	31
4.9.	Alueen asukkaiden mielipiteet ja käsitykset	31
4.10.	Yleisiä kestävä kehityksen periaatteita, joita pyritään noudattamaan suunnittelussa	31

5. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

5.1.	Yleisperustelu ja kuvaus	32
5.2.	Maanomistus	34
5.3.	Mitoitus	34
5.4.	Rakennettu ympäristö	
5.4.1.	Kokonaisrakenne	35
5.4.2.	Maankäyttö	35
5.4.3.	Liikenne	41
5.4.4.	Yhdyskuntatekniikka	42
5.4.5.	Luonnonympäristö	43
5.4.6.	Häiriötekijät	43
5.4.7.	Erityispiirteet	43
5.4.8.	Suojelukohdeet	45
5.4.9.	Poikkeamat vahvistetusta seutu- kaavasta	53
5.4.10.	Ympäristövaikutusten arviointi	53
5.4.11.	Sovellutukset ja suositukset	53

6. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN 54

7. SUUNNITTELUVAIHEET 55

8. TILASTOTIEDOT 61

KARTTALIITTEET

TEKSTILIITTEET

Kuvat: Ilmari Mattila, Maija Anttila, venesjärveläisten arkistot

1. JOHDANTO

1.1. OSAYLEISKAAVAN TARKOITUS

Venesjärven osayleiskaavan tarkoituksena on antaa selkeät lähtötiedot ja perusteet kylän kehittämiseksi ja vanhan, miellyttävän kylärakenteen säilyttämiseksi. Kaavassa on pyritty otta-
maan huomioon kaikki maankäytön osa-alueet huomioiden tulevien sukupolvien tarpeet ja kestävä kehityksen periaatteet. Osayleiskaava on perusteena myös ympäristön säilyttämiseksi ja suojelulle.

RakL 28 §:n 1 mom. mukaan: "Kaupungin yksityiskohtaisen kaavoituksen ja rakentamisen sekä muun maankäytön suunnittelemisen perustaksi on laadittava yleiskaava, joka sisältää pääpiirteet alueen käyttämisestä eri tarkoituksiin, niin kuin:

1. asumiseen,
2. elinkeinotoimintaa, kuten teollisuutta, kaup-
paa ja palvelutoimintaa sekä maa- ja metsäta-
loutta varten,
3. virkistykseen, sekä
4. liikennettä, vesihuoltoa ja muita yleisiä
tarpeita varten."

RakL 29 §:n 2 mom. mukaan yleiskaava voidaan hyväksyä myös vaiheittain. Näin on menetelty Kankaanpäässä. Tärkeimpiin taajamiin, keskus-
taan ja Niinisaloon on hyväksytty osayleiskaava v. 1992. Samassa yhteydessä laadittiin koko kun-
nan alueelle yleiskaavallinen rakennesuunnitelma. Suunnitteluprosessin yhteydessä todettiin, että yleispiirteisen maankäytön suunnittelun painopisteen tulee jatkossa kohdistua kyliin ja ranta-alueille.

Venesjärven kylä- ja ranta-alueen osayleiskaavoitus on johdonmukainen jatko valitulle linjal-
le.

Osayleiskaava koostuu aluevaraukset osoittavasta yleiskaavakartasta kaavamääräyksineen sekä se-
lostuksesta, jossa esitetään suunnitelman lähtö-
kohdat, laaditut perusselvitykset, suunnitelman tavoitteet, perustelut sekä suunnitteluvaiheet. Suunnitelman sisällön havainnollistamiseksi on lisäksi laadittu toimenpideselvityskartta.

1.2.

OSAYLEISKAAVAN SUHDE MUUHUN SUUNNITTELUUN

Seutukaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa (RakL 26 §).

Yleiskaava on RakL 30 §:n mukaan ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa ja rantakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi kaupungissa. Venesjärven osayleiskaava on tarkoitettu vahvistettavaksi ja laadittu sillä tarkkuudella, että asema- ja rantakaavoitusta ei yleiskaava-alueella tarvittaisi. Tiiviin kylärakenteen alueella saattaa uuden rakennuspaikan muodostaminen kuitenkin vaatia suppean alueen tarkempaa suunnittelua.

Osayleiskaava tulee siis periaatteessa suoraan ohjaamaan maankäyttöä sekä toimimaan rakennus- ja poikkeuslupakäsittelyn perustana. Ratkaisuvallan siirtyminen kokonaan kuntiin on näköpiirissä, jolloin osayleiskaavan toteuttaminen tulee entistä joustavammaksi.

1.3.

OSAYLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET

Yleiskaava voidaan laatia oikeusvaikutuksiltaan eriasteisena. 1. asteen yleiskaava on valtuuston hyväksymä eikä sitä alisteta valtion viranomaisen vahvistettavaksi. Tällainen yleiskaava voi olla sisällöltään varsin yleispiirteinen, koska sitä yleensä seuraa alueen asemakaavoitus. Sen sijaan alueilla, joilla ei yleiskaavan jälkeen ole odotettavissa muuta suunnittelua, voidaan yleiskaava laatia tarkemmaksi ja vahvistaa. Tällöin kyseessä on 2. tai 3. asteen yleiskaava.

Venesjärven osayleiskaava on päätetty laatia vahvistettavaksi yleiskaavaksi. Suunnittelu-prosessin tuloksena on eräillä alueilla päädytty RakL 31 §:n 1 mom. soveltamiseen eli rakentamisrajoituksen käyttöön. Kyseessä on siis 3. asteen yleiskaava.

Venesjärven osayleiskaavan tärkeimmät oikeusvaikutukset ovat:

- kunta myöntää poikkeusluvut 1-asuntoisen asuinrakennuksen rakentamiseen asumiseen varatulle alueelle (tämä oikeus laajenemassa rakennuslain uudistuksessa ehkä kaikki luvat kattavaksi ja siten, että rakentaminen vahvistettavan osayleiskaavan mukaisesti olisi mahdollista suoraan rakennusluvalla)

- kunnalla mahdollisuus lunastuksen käyttöön alueen hankkimiseksi asuntorakentamiseen, liikenneväyläksi tai muuhun yleiseen tarpeeseen RakL 51 §:n ja 53 §:n 1 ja 3 mom. mukaisesti
- ohjausvaikutus alemman asteiseen suunnitteluun ja viranomaistoimintaan RakL 30 §:n, 26 §:n ja 27 §:n perusteella
- vaikutus suoraan rakentamiseen: kaavassa on sovellettu RakL 31 §:n 1 mom. ja RakL 135 §:n säädöksiä ja kielletty rakentaminen joko kokonaan tai muun kuin maa- ja metsätaloutta palvelevan rakentamisen osalta eräillä maisemallisesti arvokkailla alueilla, pelloilla ja rannoilla. Määräykset ovat kuitenkin maanomistajakohdaiseen tarkasteluun perustuvia ja kohtuullisia, jolloin kunnalle ei aiheudu lunastus- tai korvausseuraamuksia (RakL 56 §).
- vaikutus purkamiseen: kulttuurihistoriallisesti arvokkaimpien 12 kohteen purkaminen on RakL 135 §:n perusteella kielletty ilman pakottavaa syytä. Osa-alueilla, joiden kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö on määrätty säilytettäväksi, on purkaminen määrätty luvanvaraiseksi.
- vaikutus muihin toimenpiteisiin: maa-aineksen otto on kielletty arvokkailla kallio- ja harjuaalueilla. Suojeltavilla vesi- ja puroalueilla ei sallita luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.

Esittäessään osayleiskaavaa Lounais-Suomen ympäristökeskuksen (aik. Turun ja Porin lääninhallituksen) vahvistettavaksi kaupunki pyytää, että vahvistamista koskevassa päätöksessä määrättäisiin RakL 29 §:n 4 mon. perusteella, että yleiskaava-alueella asemakaavoja ja niiden muutoksia ei ole alistettava vahvistettavaksi (ns. delegoiva yleiskaava). Tavoitteena on täten myös rakentamista koskevien lupa-asioiden saaminen kokonaan kaupungin toimivaltaan.

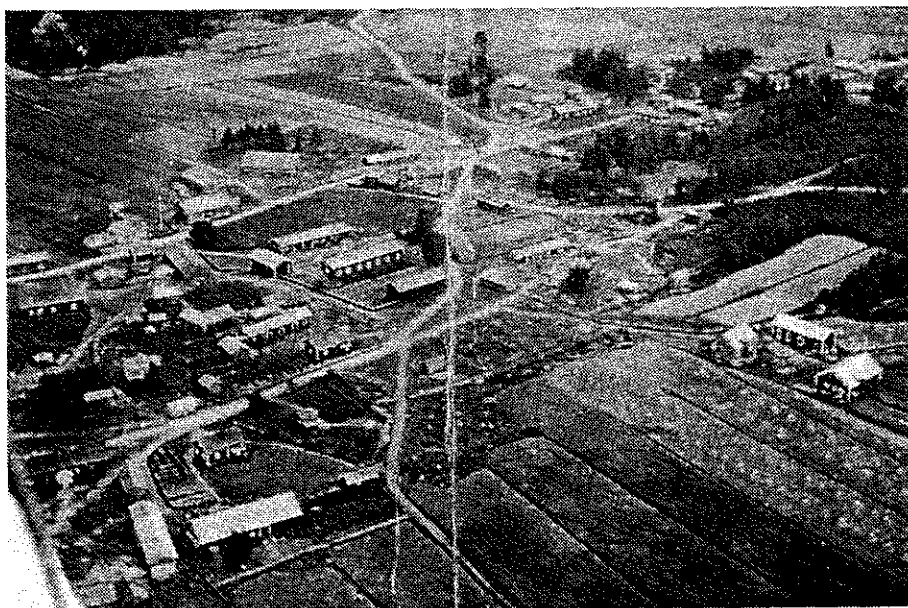
2. LÄHTÖKOHDAT

2.1. VENESJÄRVEN KYLÄN HISTORIAA

LIITTEET 11 JA 12

Venesjärven alueella on ollut asutusta jo kivi-kaudella n. 5000 eKr. Litorinameren ranta-alueilla. Asutus hävisi välillä ja ensimmäiset viralliset tiedot alueesta ovat 1500-luvulta, jolloin se on toiminut ikaalislaisten eränautinta-alueena ja alueella on ollut jonkinlaista pysyvää asutusta. Alueen ensimmäiset tilat on määriteltä 1600-luvun lopussa, jolloin alkoi myös maanviljelyn kehittyminen.

Kylän vanhimmat tilat olivat Venesjärvi ja Venetmäki. Venesjärvi jakaantui neljään osaan: Yrjölään, Mattilaan, Tuomolaan ja Jussilaan. Alunperin Venesjärvi-tilana olleen Yrjölän rakennukset ovat kadonneet. Venetmäki-tila on alkuaan jakaantunut Vanhataloon (entinen Venetmäki) ja Uusitaloon. Kylä on kehittynyt näistä tiloista jakautumalla.

Kuva 1: Ilmakuva kylän keskustasta vuodelta 1934

Suurimmillaan asukasluku on ollut n. 1930, jolloin kylässä on ollut n. 1200 asukasta. Venesjärven asukasmäärä oli aina 1930-luvun alkuun yhtä suuri kuin kirkonkylässä ja Niinisalossa. Tämän jälkeen asukasmäärä on ollut vähenevä, johtuen maaseudun vähemmästä työvoiman tarpeesta ja palvelujen ja teollisuuden sijoittumisesta keskustaan. Nykyinen Venesjärven asukasmäärä n. 500 vastaa noin 4 % kaupungin asukasmäärästä. Kesäisin asukasmäärä lisääntyy huomattavasti loma-asunnoista johtuen.

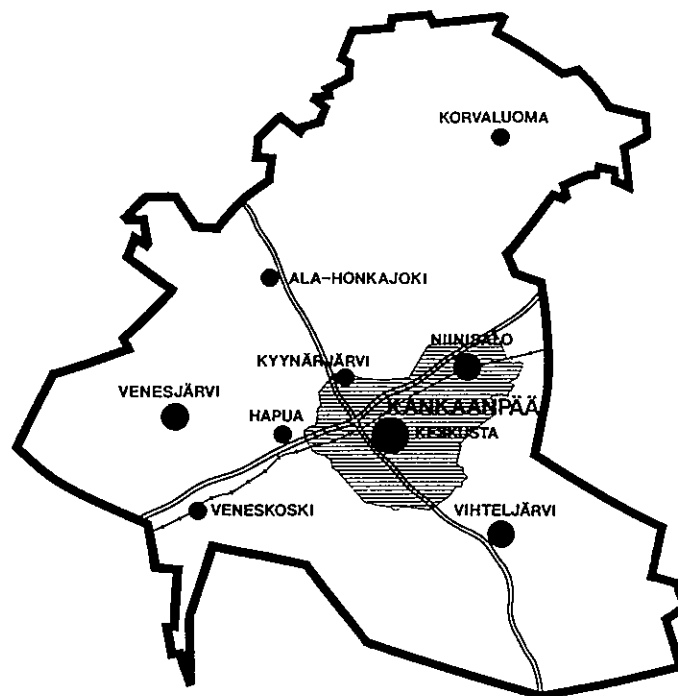
Koska Venesjärvi on lähiseudun suurimpia järviä, on loma-asutuksen muodostuminen alkanut jo varhain. Ensimmäiset kesämökit tulivat järvelle ilmeisesti jo 1940-luvulla. 1960-luvulta alkaen loma-asuntorakentaminen vilkastui.

Kuva 2: Tuomiojalla olleet myllyn hirsikehä ja uittoränni (tukkeja uitettiin Venesjärveltä Myllyojaa, Karvianjokea ja Noormarkunjokea pitkin mereen).

2.2. VENESJÄRVEN KYLÄN ASEMA KANKAANPÄÄN KAUPUNGISSA LIITE 1

Venesjärvi sijaitsee 12 km:n etäisyydellä Kankaanpään keskustasta länteen.

Venesjärvi on Kankaanpään suurin kylä Niinisalon jälkeen. Sen rakenne on tiiviimpi ja "kylämaisempi" kuin muissa Kankaanpään kylissä.

Venesjärvellä ei ole kaupungin talouselämään merkittävästi vaikuttavia laitoksia tai toimintoja esim. suurteollisuutta.

Venesjärvi on lähiseudun suurin ja kaunein järvi. Järven virkistyskäyttömahdollisuuksilla, joita ovat valtion omistamat suojellut saaret, koulunrannan virkistysalue ja loma-asutus on huomattava merkitys koko Kankaanpäälle.

Kuva 3: Näkymä Venesjärveltä

2.3. MAANOMISTUS

Pääosa suunnittelualueesta on yksityisessä omistuksessa. Suunnittelualueella ei valtiolla ole merkittäviä maa-alueita. Sen sijaan alueen pohjoispuolella sijaitsevat, virkistyskäytön kannalta merkittävät ja seutukaavassa suojelualueiksi merkityt Venesjärven saaret kuuluvat valtiolle. Kankaanpään kaupunki omistaa koulun alueen ja siihen liittyvän virkistysalueen. Keskusta-alueella Kankaanpään kaupunki omistaa lisäksi palstoitussuunnitelman alueella rakennuspaikkoja ja pienen puistoalueen. Töllinniemiessä kaupunki omistaa pienen ranta-alueen, jolta on kulkuyhteys Salmensaareen.

2.4. SUUNNITTELUTILANNE

2.4.1. Seutukaava

LIITE 2

Satakunnan vahvistetussa seutukaava 2:ssa Venesjärven kyläalue on osoitettu TA3-merkinnällä kyläalueeksi, jossa kylän peruspalvelujen lähiympäristöä voidaan pitää suotuisana rakentamisalueena. Kylätaajaman kohdalle Venesjärven rantaan on osoitettu koulun alueeseen liittyvä virkistysalue VI-78. Seutukaava 3:ssa kyläalueella sijaitseva harjuaalue on merkitty ah-merkinnällä arvokkaaksi harjuaalueeksi, jota on suojeltava aineksen otolta. Seutukaava 5:n luonnoksessa Venesjärven kyläkeskus on osoitettu kulttuurihistorialliseksi kohteeksi (Venesjärven kulttuurimaisema kohde nro 20) ja Töllinniemen ja sen itäpuolella olevat kallioalueet on osoitettu arvokkaiksi kallioalueiksi.

2.4.2. Yleiskaavallinen rakennesuunnitelma

LIITE 3

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kankaanpäättä koskevan yleiskaavallisen rakennesuunnitelman 17.6.1992. Suunnitelmassa keskeinen osa harjuaalueesta on merkitty kyläkeskuksen alueeksi AT. Koulun kohdalla oleva ranta-alue on merkitty lähivirkistysalueeksi VL. Harjuaalueella on myös merkinnät rmk (arvokas rakennushistoriallinen tai maisemakokonaisuus) ja ah (arvokas harjuaalue). Töllinniemen alueella on merkintä arvokkaasta kallioalueesta ak. MV-merkinnällä on merkitty maisemallisesti tärkeä maatalousalue.

2.4.3. Rantojen käytön yleissuunnitelma

LIITE 4

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 6.3.1978 rantojen käytön yleissuunnitelman, joka käsittää Venesjärven ympäristöineen mukaanlukien kylän pysyvän asutuksen alueen. Suunnitelmassa on suositellut toimenpidealueet loma-asutukselle, retkeilyyn ja veneilyn tukikohdaksi, uimarannoiksi, venevalkamiksi ja palveluille. Yleispiirteisyydestä ja osin vanhentuneisuudesta johtuen sitä ei ole enää voitu käyttää rakentamisen ohjauksessa.

2.4.4. Venesjärven rantojen kaavoitustilanne

LIITE 5

Venesjärven rannoille on vahvistettu seuraavat rantakaavat:

- Apajalahti v. 1976
- Lavaksenlahti v. 1977
- Töllinniemi v. 1979
- Lavaksenlahti v. 1980
- Pohjoisranta v. 1981
- Karilahti v. 1989
- Marjakeidas v. 1989
- Apajalahden muutos v. 1994

Vireillä on Majanlahden ympäristön rantakaavoitus sekä käynnistysvaiheessa rantakaavahanke järven pohjoisosassa.

Venesjärven yhteenlaskettu rantaviivan pituus on n. 29 km (mukaan lukien saaret), josta rantakaavoitettua 11,19 km, eli 39 %. Mikäli saaria ei oteta lukuun on rantakaavoitettu osuus n. 70 %.

Osayleiskaavoitus kattaa nyt kyläalueen ja siihen liittyvät kaavoittamattomat rannat. Sen myötä saadaan lähes kaikki Venesjärven rannat suunnitelmallisen maankäytön piiriin. Suunnittelualueeseen sisältyvät Töllinniemen rantakaava-alue ja osa Majanlahden ympäristöön laadittavana olevasta rantakaavasta.

2.4.5. Palstoitussuunnitelma

LIITE 6

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 23.1.1989 Venesjärven kylän keskusta sijoittuvan palstoitussuunnitelman. Palstoitussuunnitelmassa on osoitettu yksi rivitalon ja 12 uutta erillispientalojen rakennuspaikkaa. Nykyinen pankin alue ja sen itäpuoli sekä Lähteenmäen kaupan alue on merkitty asuin- ja liikerakennusten korttelialueeksi. Tervahaudantien ja Kuvernöörintien liittymiä on siirretty. Palstoitussuunnitelman uusista rakennuspaikoista on rakennettu rivitalotontti ja 4 pientalorakennuspaikkaa. Tervahaudantien liittymä on rakennettu.

2.4.6. Seutukaavaliiton selvitykset

Satakunnan maa-ainesselvityksen 1. osassa, harjuaalueiden maisemaluokituksessa on annettu suosituksia Venesjärven koko harjuaalueelle. Satakunnan maa-ainesselvityksen 3. osassa Venesjärven saaret ja osa rannoista on arvioitu luonnonsuojelullisesti arvokkaiksi kallioalueiksi, joi- ta ei tule käyttää kiviaineksen ottoon. Uhanalaisten kasvien selvittämiseksi on käytetty Satakunnan luonnonsuojeluselvitystä ja Satakunnan uhanalaiset kasvit julkaisua.

2.4.7. Rakennuskiellot

Turun ja Porin lääninhallitus on antanut ranta-kaavan tarpeellisuuspäätökset osille osayleis-kaava-aluetta 14.3.1977 ja 31.7.1978

2.4.8. Projektit

Venesjärven kylä oli kohdealueena vuosina 1986-87 ns. Sofy-projektissa (Venesjärven yhteis-suunnitteluryhmän raportti Yhteissuunnitteluprojekti Kankaanpäässä).

2.5. OHJEITA JA POHJATIEETOJA

2.5.1. Rakennusjärjestys

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on hyväksynyt rakennusjärjestyksen 27.1.1992.

2.5.2. Pohjakartta

Suunnitelman pohjakarttana on käytetty peruskartan materiaalia siten, että 1:10 000 piirroselectit on suurennettu mittakaavaan 1:5000.

2.6. VÄESTÖ JA TYÖPAIKAT

Venesjärven kylän väestömäärän kehitys on ollut 1970-luvulta asti aleneva, aina 1990-luvun alkuun saakka. Aivan viime vuosina väestömäärä on kääntynyt lievään nousuun ollen v. 1993 lopussa 470 henkilöä. (Kyseessä on koko kylän väestömäärä.)

Työpaikoista pääosa (n. 80 - 85 %) on maa- ja metsätalouselinkeinoon piirissä. Elinkeinorakenteesta ja maatalouselinkeinoon kausiluonteisuudesta johtuen työpaikkojen määrä ei ole tarkasti määriteltävissä. Taulukoissa esitetyt luvut ovat siten suuntaa antavia.

<u>Vuosi</u>	<u>Väestö</u>	<u>Työpaikat</u>
1975	583	130
1980	506	110
1985	478	100
1990	440	130
1993	470	130

Kuva 4: Frans Tuomikoski äestämässä 1940-luvulla

Osayleiskaavoitettava alue jakautuu toiminnoittain seuraavasti: maa- ja metsätalous n. 81 %, asuminen n. 8 %, loma-asutus n. 6 %, virkistys n. 2 %, julkiset palvelut n. 1 %, yksityiset palvelut n. 1 % ja pienteollisuus n. 1 %.

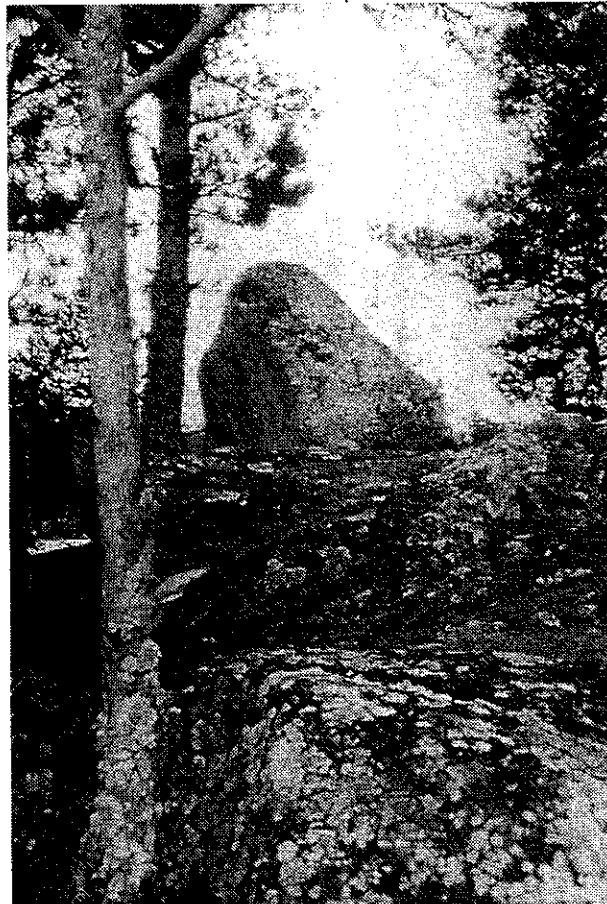
3. PERUSSELVITYKSET

3.1. LUONNONYMPÄRISTÖ

3.1.1. Maastomuodot

LIITE 7

Maastomuodollisesti suunnittelualueen tärkein osa on itä-länsi suunnassa kulkeva harju, joka jatkuu läpi koko alueen. Harjualueen korkeus merenpinnasta vaihtelee välillä 80 - 90 m. Harjualue laskee loivasti etelään. Jyrkin kohta on koulun kohdalla ja sen länsipuolella. Harjun eteläpuolella on itä-länsisuuntainen loiva laaksoalue, joka leviää Rämäkön suoalueen suuntaan. Laaksoalueen korkeus merenpinnasta vaihtelee välillä 66 - 75 m. Harjun eteläpuolella on myös korkeammalle nousevia huuhtoutuneita kallioalueita. Harjun pohjoispuolella sijaitsee Venesjärvi, jonne harjualue laskee vaihtelevalla jyrkkyydellä. Jyrkimpiä rinteitä ovat koulun itäpuoli ja Mielahden etelä- ja itäpuoli. Osalla ranta-alueesta on myös korkeampia kallioalueita. Suunnittelualueella sijaitsevat saaret ovat melko matalia.

Kuva 4: Alueelle tyypillistä avokalliota

Maastomuotojen kannalta edullisimpia rakennus-alueita ovat harjuaalueen etelä- ja länsirinteet, joilla pienilmasto-olosuhteet ovat parhaimmat. Huonoimmat pienilmasto-olosuhteet ovat laakso-alueella.

3.1.2. Maaperä

LIITE 8

Suunnittelualue kuuluu huuhtoutuneisiin alueisiin, eli se on ollut veden peitossa. Näillä alueilla vesi on huuhtonut maaston ylimmät osat paljaiksi hienommista maa-aineksista, jotka ovat kerrostuneet laaksoihin eri paksuisiksi savi- ja hiesukerroksiksi.

Alueen halkaiseva itä-länsi suuntainen harjuaalue on pääosin sora- ja hiekkamoreenia ja soveltuu hyvin rakentamiseen. Pääosa nykyisestä rakennuskannasta sijaitseekin tällä alueella. Harjun molemmiin puolin on hienompia maalajitteita. Nämä alueet ovat nykyisin niille parhaiten soveltuvassa maanviljelyskäytössä. Suunnittelualueella on myös kallio- ja moreenialueita, jotka soveltuisivat maaperänsä puolesta rakentamiseen. Suunnittelualueella on myös kaksi pientä suo- aluetta, joista Töllinlahteen rajoittuva on keskeisellä suunnittelualueella.

Maaperän kannalta alueen nykyiset käyttötarkoitukset ovat loogisia.

3.1.3. Vesisuhteet

LIITE 9

Suunnittelualue rajoittuu pohjoisessa Venesjärveen, joka on karu, erämaatyyppinen, latvavesistön järvi. Järven korkeus merenpinnasta on 77 m. Venesjärven veden laatu on hyvä ja vesi on uimakelpoista. Veden tarkkailupiste on koulun uimarannalla. Suunnittelussa tulisi huomioida järven puhtaana pysyminen ja maisemalliset arvot.

Suunnittelualueen länsiosasta Venesjärven Majalahdesta lähtee Tuomioja, joka kulkee laakso-alueella kohti Rämäkköä. Tuomiojaan yhtyy muita pienempiä ojia. Länsiosasta Rämäkön suuntaan tulee myös pienempi Pahankorvenoja. Tuomioja on maisemallisesti ja kasvillisuuden kannalta suunnittelussa huomioitava kohde.

Vedenjakaja-alueina voidaan pitää harjuaaluetta ja Tuomiojan eteläpuolella olevaa kallioaluetta.

Pintavesien kerääntymisalueita ovat Monisuo ja Rämäkön suoalue.

Lähdeperäisiä alueita löytyy harjun ja laakso-alueen väliseltä vyöhykkeeltä sekä järviolueelta.

Vedenjakajana toimiva harju on merkittävä pohjaveden muodostumisalue, joka on määriteltä Tampeleen vesi- ja ympäristöpiirin laatimassa pohjavesiselvityksessä luokkaan III (pv-III). Pohjavesialueitten kunto on hyvä. Suunnittelussa tulee huomioida harjualueen maankäytön vaikutus pohjaveteen.

Kuva 5: Näkymä Venesjärveltä

3.1.4. Kasvillisuus

LIITE 10

Kasvillisuus kartoitettiin maastossa sekä suunnittelijan että Kankaanpään Seudun Luonnonystävät ry:n toimesta (tekstiliite 23).

Suunnittelualueen kasvillisuus on vaihtelevaa ja melko monimuotoista johtuen vaihtelevista maaperä- ja vesiolosuhteista sekä kulttuurimaisemasta.

Harjualueen ja karumpien, korkeammalla sijaitsevien kallioalueitten tyypillinen puulaji on mänty. Harjualueelle ovat myös ominaisia tiheät katajaryhmät.

Venesjärven ranta-alueella ojien ja muiden kosteiden alueiden tuntumassa ovat lehtipuut yleisimpiä. Yleisimpänä lajina on koivu ja muina lajeina haapa, leppä, paju.

Suunnittelualueen etelässä sijaitsevilla alavamilla moreenialueilla on kuusia. Kasvillisuudeltaan monipuolisimpia reunavyöhykkeitä on muodostunut peltojen, teiden ja pihapiirien vierustoille. Reunavyöhykkeet muodostuvat lehtipuista ja pienemmistä kasveista.

Pihapiireille ominaisia puutyypppejä ovat tuomi, pihlaja, kuusi ja koivu. Vanhemmille pihapiireille on leimallista melko vapaamuotoinen ja luonnonläheinen kasvillisuus, jonka hoitaminen on helppoa ja sopeutuminen ympäröivään metsä- ja peltomaisemaan kitkatonta.

Satakunnan luonnonsuojeluselvityksessä ja Satakunnan uhanalaiset kasvit julkaisuissa on Venesjärvellä inventoiduista kasveista luokiteltu Satakunnassa harvinaisiksi kasveiksi: nuottaruoho, äimäruoho, rantaleinikki ja rentovihvilä ja pohjoisesta lajistosta konnanulpukka, suomenlumme, kelluskeiholehti ja lierosammal.

Kesällä 1994 suoritetun maastokartoituksen perusteella runsaimmin uhanalaisia kasveja esiintyy Mielahden ja Töllinlahden alueilla, joskin esim. nuottaruohoa, konnanulpukkaa ja suomenlumetta esiintyy tasaisesti muuallakin järven ranta-alueilla. Hyvää lehtoaluetta on Tuomiojan ja Sinahmin laskuojan varrella.

Kuva 6: Tuomiojan varren lehtomaista kasvillisuutta

3.1.5. Eläimistö

Linnuston arvokkaimpia ovat järvellä "kalastamassa" käyvät kuikat ja kaakkurit sekä laulujoutsenet. Pesimäalueet ovat kuitenkin suunnittelualueen ulkopuolisilla soilla.

Kylän eteläpuoleisella alueella on eläimistön (hirvet, peurat, ilvekset ym; havaintoja myös karhuista ja susista) runsaasti käyttämiä kulureittejä.

Tuomiojan alueella esiintyy euroopanmajavaa, saukkoa ja koskikaraa (vrt. myös liite 23).

3.1.6. Ilmasto-olosuhteet

LIITE 7

Suunnittelualueen pääasialliset tuulensuunnat ovat etelästä, kaakosta ja lounaasta (kyseisessä järjestyksessä). Suunnittelualueella tuulisuus on voimakkainta järven itäpuolisilla rannoilla, luoteessa sijaitsevalla laaksoalueella ja alueilla, jotka avautuvat etelässä sijaitsevaan Rämäkön alueeseen.

Lämpimimpiä rinnealueita ovat harjualueen etelä- ja länsipuoli sekä eteläpuolen kallioalueitten länsi- ja eteläpuoli. Harjualueen etuna voidaan pitää myös sen kykyä luovuttaa yön aikana päivällä varastoitunutta lämpösäteilyä.

Kylmimmät ja hallaisimmat alueet ovat etelässä sijaitsevat laaksoalueet.

Rakentamisen energiatalouden ja viihtyisyyden kannalta edullisimpia alueita ovat aurinkoiset tuulilta suojaisat rinteet. Pienilmastoon voidaan vaikuttaa myös rakennusten ja kasvillisuuden sijoittelulla.

3.1.7. Maastomuokkaukset

LIITE 7

Suunnittelualueen merkittävimmät maastomuokkaukset ovat syntyneet harjualueella tapahtuneen soranoton seurauksena. Suunnittelualueen itäosassa olevat pienemmät soranottoalueet ovat vanhempia ja osin maisemoimatta. Näiden alueiden reunoille on kasvanut lehtipuita. Maisemallisesti nämä alueet ovat häiritseviä, koska ne sijaitsevat aivan harjualueen läpi kulkevan pääliikenneväylän varressa. Alueen länsiosassa on suuri yhtenäinen soranottoalue (1200 m x 200 m). Osalla alueesta on suoritettu maisemointitöitä ja istutettu mäntyjä. Osalla aluetta on

maa-ainesten otto vielä käynnissä. Kasvillisuuden ja osalle soranottoalueesta jätetyn hyödyn-tämättömän reunan johdosta alue ei häiritsevästi näy pääliikenneväylälle.

3.1.8. Luonnonvarat

Alueella olevaa harjualuetta ei voi enää hyödyn-tää maa-ainesotolla kylämiljöön kärsimättä.

Seutukaavaliiton tutkimuksessa 1990 "Satakunnan rakennus- ja murskekivet" on suunnittelualueelle merkitty graniitti mahdollisena hyödynnettävänä kivilajina. Miljöön säilymisen kannalta mahdol-linen hyödyntäminen suunnittelualueella nykyis-ten soranottoalueitten ulkopuolella ei ole suo-tavaa. Suunnittelualueen ulkopuolella Venesjär-ven itäpuolella sijaitsee korukivialue. Suunnit-telualueen lounaispuolelle Helka-kallioille on myönnetty v. 1991 lupa laajahkoon kallioainek-sen ottoon.

3.2. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

3.2.1. Kehitysvaiheet

LIITTEET 11 ja 12

Paikkakunnan kehitysvaiheita tarkasteltaessa poikkileikkauksina on käytetty vuosien 1926 ja 1966 tilanteita.

Vuoden 1926 kartasta on havaittavissa, että tie-linjaus on jo nykyisellä paikallaan pientä kes-kusta-alueella, Jussilan tilan kohdalla myöhem-min tapahtunutta muutosta lukuun ottamatta. Ra-kennuskanta oli jo tuolloin keskittynyt ryhmiksi harjualueelle tien varteen. Tiheimmin rakennet-tu alue oli suunnittelualueen keskellä, kuten nykyisinkin. Rantarakentamista ei tuolloin vielä ollut. Viljellyt peltoalueet olivat jo tuolloin miltei nykyisessä laajuudessaan.

Vuoden 1966 kartasta on havaittavissa, että ran-tarakentaminen on alkanut Mielahden alueella, Töllinniemen eteläosassa ja koulun länsipuolel-la. Suunnittelualueeseen kuuluvilla Lammassaa-rella ja Sammalsaarilla oli niinikään jo tuol-loin lomarakentamista. Tielinjaus on jo kaikilta osiltaan nykyisellä paikallaan. Päätien varteen tulleet uudet rakennukset seurailevat pääosin vuoden 1926 ryhmittelyä. Miltei kaikki soranot-toalueet oli otettu käyttöön jo vuonna 1966.

Maa- ja metsätalous

Suurin osa kaava-alueesta on maa- ja metsätalousskäytössä, nämä alueet sijaitsevat harjumuodostelman molemmin puolin.

Asuminen

Alueella on 149 asuinrakennusta/pihapiiriä tai muuta käyttörakennusta.

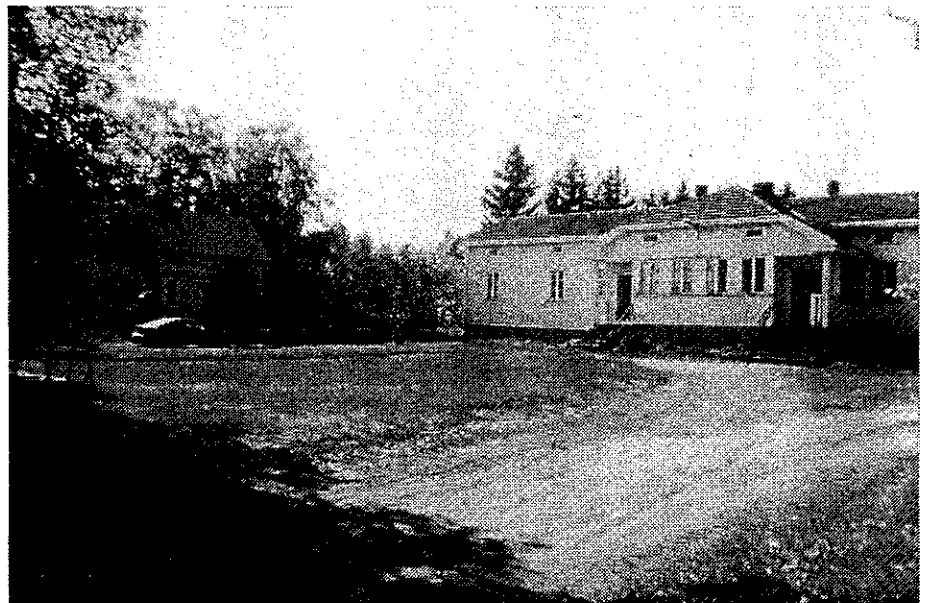
Asuinkäytössä olevat rakennukset sijaitsevat pääosin harjuvyöhykkeellä muodostaen muutamasta talosta ja niiden piharakennuksista koostuvia ryhmiä. Vanhoja rakennuksia on asuinkäytössä 27. Jälleenrakennuskauden rakennuksia on asuinkäytössä 15. Uudempia rakennuksia on asuinkäytössä 34. Asuinkäytössä olevista rakennuksista on omakotitaloja 76. Keskusta-alueella sijaitsevassa rivitalossa, koululla ja pankilla on huoneistotyyppisiä asuntoja yhteensä 10 kpl.

Rakennuskanta voidaan iän perusteella jaotella kolmeen osaan, joiden ominaispiirteitä voidaan kuvailla seuraavasti:

Vanhat asuinrakennukset (ennen noin 1940 rakennetut ja hirsirunkoiset) ovat kapearunkoisia, yksikerroksisia ja melko matalia. Isompien tilojen päärakennukset ovat malliltaan hyvin pitkänomaisia. Asuinrakennusten koko on jakaantunut pienempiin entisiin torpparien asuntoihin ja suurempiin tilojen päärakennuksiin. Keskimääräinen kattokaltevuus on noin 32 astetta. Kattomateriaalina on käytetty tiiltä tai kattohuopaa. Nykyisin kattokorjauksessa on käytetty myös paljon peltiä. Ikkunat ovat pystysuuntaiset ja moniruutuiset. Julkisivumateriaalina on käytetty pystyrimalaudoitusta. Useissa rakennuksissa on nimenomaan Venesjärvelle tyypillinen kuistiulonne. Rakennuksissa on luonnonkivisokkeli, jota on myöhemmin muurailtu ja rapattu. Suurimmassa osassa vanhoja rakennuksia päävärinä on tummanpunainen ja ikkuna-, pääty- ja räystäslautojen värinä on valkoinen. Isoja päärakennuksia on maalattu myös lähellä valkoista olevilla sävyillä. Alkuaan pihapiirin yhteyteen on kuulunut runsaasti piharakennuksia, jotka ovat väriltään tummanpunaisia. Ikkuna-, pääty- ja räystäslaudat ovat valkoisia.

Kuva 7: Vanhan Junnilan päärakennus, jossa tyypillinen ensimmäisen vaiheen kuistiulonne

Kuva 8: Mattila, jossa tyypillinen toisen vaiheen kuistiulonne

Jälleenrakennuskauden talot (noin 1940 - 1960 rakennetut, tolpparunkoiset, joissa purueriste) ovat leveärunkoisempia ja pohjamuodoltaan lähempänä neliötä. Taloissa on yleensä kaksi maanpäällistä kerrosta ja osassa lisäksi kokonaan avoin kellarikerros. Kattokaltevuus on jyrkempi kuin vanhoissa rakennuksissa, noin 40 astetta. Kattomateriaalina on tiili tai pelti. Ikkunat on

pystyjaolliset ja neliönmuotoiset. Julkisivumateriaalina on pystyrimalaudoitus. Sokkeli ja kellarikerros on betonia. Tyypillisiä värisävyjä ovat vaaleankeltaiset ja muut vaaleat värit.

Alkuaan pihapiiriin on kuulunut yksi tai kaksi piharakennusta. Piharakennusten yleisin väri on tummanpunainen. Ikkuna-, pääty- ja räystäslaudat ovat valkoisia.

Uudempien omakotitalojen (noin 1960 ja myöhemmin rakennetut) muoto vaihtelee 60 - 70 -lukujen yksikerroksisista ja loivakattoisista rakennuksista uudempiin jyrkkäkattoisiin kaksikerroksisiin rakennuksiin. Ikkunat sijaitsevat yleensä epäsymmetrisesti. Ne ovat vaakasuuntaisia ja varustettu tuuletusikkunalla. Kattomateriaalina yleisin on tiilijäljiteltä pelti. Julkisivumateriaalina yleisin on tiili. Tiilen väri vaihtelee. Sokkeli on maalattua betonia. Pihapiiriin kuuluu yleensä yksi piharakennus.

Kuva 9: Hyvin kyläkuvaan sopeutettu uusi rivitalokohde

Loma-asuminen

Uudemmat lomarakennukset sijaitsevat ranta-alueella. Harjuaalueella sijaitsevat asuinkäyttöä poistuneet vanhat ja jälleenrakennuskauden rakennukset ovat siirtyneet pääosin lomakäyttöön. Lomakäytössä on vanhoja rakennuksia 15,

jälleenrakennuskauden rakennuksia 4 ja ranta-alueilla uudempia lomarakennuksia 28. Lomarakennusten ominaispiirteet vaihtelevat rakennusajankohdan muotivirtauksia seurailleen. Suunnittelualueella oleville lomarakennuksille on ominaista yksikerroksisuus ja lautaverhous.

Teollisuus

Suurimman soranottoalueen eteläpuolella on Metallirakenne S Haanpää Ky, joka valmistaa pääasiassa metallisia ovia ja ikkunoita, työntekijöitä on kaksi. Metalliverstaan yhteydessä on omistajan asunto.

Metalliverstaan vieressä on elintarvikkeiden jalostukseen ja jälleenmyyntiin erikoistunut Beveg Ky. Työntekijöitä on yrityksessä kuusi.

Mielahden itäpuolella sijaitsevilla Harjun tilalla valmistetaan betonirenkaita. Tilalla ei ole ulkopuolisia työntekijöitä.

3.2.3. Palvelut

Alueella sijaitsee peruskoulun ala-aste, uimaranta, minkä yhteydessä suosittu tanssilava, pallokenttä, jääkiekkokaukalo ja yleisöpuhelin. Kirjastopalveluista huolehtii kirjastoauto ja kansalaisopisto järjestää alueella kerhotoimintaa lähinnä koululla. Maamiesseuralla on omat kokous- ja kerhotilansa.

Yksityisiä palveluja on tarjolla seuraavasti: kaksi kauppaa, pankki/posti, baari, autokorjaamo, parturikampaamo, antiikkiliike, minkä yhteydessä kahvio sekä loma-asuntojen välitys, kaksi taksia, kuljetusliike, linja-autoliikenne, pitopalvelu.

3.2.4. Virkistys

Kaupungin omistama virkistysalue sijaitsee keskusta-alueella koulun läheisyydessä. Uimaranta on korkeatasoinen hiekkaranta. Koulun pallokenttä sijoittuu rannan tuntumaan. Ranta-alueella on lisäksi tanssilava, grillikatos ja kioski.

Kuva 10: Näkymä koulun rannan virkistysalueelle, vasemmalla tanssilava

Töllinniemiessä on kaupungilla pieni maa-alue, josta on kulkuyhteys Salmensaareen, joka ei kuulu kaava-alueeseen. Salmensaareessa on kaupungin hallussa vapaa-ajanviettopaikka. Valtion omistamille saarille on suunniteltu ja osittain toteutettu retkeilyreitistö ja rantautumispaikkoja.

3.2.5. Liikenne

Paikallistiet

LIITE 13

Kylän pääliikenneväylä on Venesjärven paikallistie, joka sijaitsee harjumuodostelman eteläreunassa. Tie on sijainnut pientä muutosta lukuun ottamatta nykyisellä paikallaan ainakin 1900-luvun alkupuolelta asti. Itäänpäin mentäessä Venesjärven paikallistie johtaa Kankaanpäähän ja lännessä Siikaisiin. Venesjärven paikallistiestä erkanee kaksi etelään, Veneskoskelle johtavaa paikallistietä Venestie ja Klanipääntie, jotka yhdistyvät vajaan kilometrin päässä. Tuomikosken kohdalla Venesjärven paikallistiestä erkanee lounaaseen Luomajärven paikallistie.

Muut ajoneuvoliikenteen väylät

Kylän keskeisellä alueella kulkee Venesjärven paikallistien suuntainen rinnakkaisväylä, joka muodostuu Kuvernöörintiestä ja Hollitiestä. Kuvernöörintien liittymän paikkaa Venesjärven paikallistiehen on muutettu palstoitus suunnitelman

yhteydessä. Suunnitelma on vielä toteuttamatta. Venesjärven paikallistiestä erkanee myös Mielahden itäpuolelta kulkeva Kootantie. Alueella on myös runsaasti pohjoiseen Venesjärvelle suuntautuvia ja etelään peltoalueille suuntautuvia teitä.

Kevyelle liikenteelle tarkoitetut väylät

Varsinaisia kevyen liikenteen väyliä alueella ei ole. Kuvernöörintie ja Mattilantie tarjoavat kevyelle liikenteelle vaihtoehtoisen, turvallisen reitin paikallistien suuntaisena koulun suuntaan.

Pysäköinti

Pysäköintitarvetta on palvelujen yhteydessä, koulun alueella, venepaikkojen yhteydessä ja Salmensaareen mentäessä.

Palvelujen yhteydessä olevat pysäköintitilat ovat riittäviä, mutta joissain tapauksissa jäsentymättömiä. Koulun alueen pysäköinnille ei ole osoitettu tarkkaa paikkaa.

Veneliikenne

Yleisiä veneliikenteelle tarkoitettuja laitureilla varustettuja venepaikkoja alueella ei ole. Nykyisin veneitä säilytetään pääosin yksityisten omistamilla rannoilla.

3.2.6. Yhdyskuntatekniikka

Suunnittelualueelle on rakennettu kaupungin vesijohto, joka kulkee pääosin Venesjärven paikallistien eteläpuolella. Vesijohdon avulla pystytään hoitamaan pääosa nykyisen asutuksen alueesta.

Kylän keskusta-alueelle on suunniteltu ja osittain rakennettu viemäriverkosto. Jäteveden puhdistamo on rakennettu 1994. Sen kapasiteetti on 120 asukasta. Koko alue kuuluu kunnan jätehuollon piiriin.

Suunnittelualueella on kattava sähkö- ja puhelinverkosto.

3.2.7. Alueiden, rakennusten ja kulkuteiden käyttötilanne

Käyttötilanteen kannalta suurimmat muutokset suunnittelualueella ovat tapahtuneet soranotto-alueilla, joiden alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut metsämaa ja nyt soranoton loputtua niillä ei ole varsinaista käyttötarkoitusta.

Veneskoskelle johtavien teiden välissä on pieniä peltoalueita, jotka ovat puskittuneet.

Suunnittelualueella on 13 tyhjillään olevaa, vajaakäyttöistä tai muuten huomiota kaipaavaa rakennusta.

3.3. TAAJAMAKUVA

3.3.1. Kokonaiskuva ja rajautuminen

LIITE 14

Nauhamainen, rakennusryhmistä muodostuva Venesjärven kylätaajama sijaitsee Venesjärven eteläpuolella olevalla harjumuodostelmalla. Kylän molemmiin puolin avautuvat alempana olevat peltoaukeat, jotka rajautuvat metsävyöhykkeisiin.

Venesjärven taajama rajautuu selkeästi joka suunnaltaan. Idästäpäin tultaessa selvänä alkukohtana ja taajaman rajana voidaan pitää pienen peltoaukean jälkeen olevaa Nokanpäättä, josta harjumuodostelma ja tiheämpi asutus alkaa. Länestäpäin tultaessa selvänä taajaman alkuna on Tuomiojan ympäristö, missä tiheämpi asutus alkaa. Etelässä taajaman rajana voi pitää peltoaukeamien takana sijaitsevia Tuomiojaa, Pahankorvenojaa ja kallioisia mäkialueita. Pohjoisessa taajamaa rajaa järvi ja sen rannoilla olevat metsäalueet. Rakennetut alueet rajautuvat luonnonalueisiin pääosin peltoalueitten välityksellä.

Tyypillinen ja luonteva rakennusten sijoitustapa on muutaman asuntoyksikön ryhmä harjun rinteessä. Ryhmien välissä on vapaita pelto- ja metsäalueita.

3.3.2. Näkymät, näköalapaikat ja maamerkit

LIITE 14

Venesjärventien varressa näkymät kyläalueelta poispäin avautuvat taloryhmien välissä oleville peltoalueille. Venesjärventieltä kylää kohti avautuvia näkymiä löytyy yksi ja useampia tultaessa Veneskosken suunnalta.

Maamerkkejä eli kauas näkyviä tai muuten liikku-
misreitien varressa olevia mieleenpainuvia ja
suunnistamista helpottavia kohtia kyläalueella
ei ole monia. Tärkein maamerkki on Veneskoskel-
ta tulevan tien risteyksessä sijaitseva kunnos-
tettu entinen kaupparakennus. Maamerkkeinä voi
pitää myös koulua ja Ahokankaan autokorjaamo.

Kuva 11: Keskustan vanha kaupparakennus nykyasussaan (vrt. kansikuva, v. 1938)

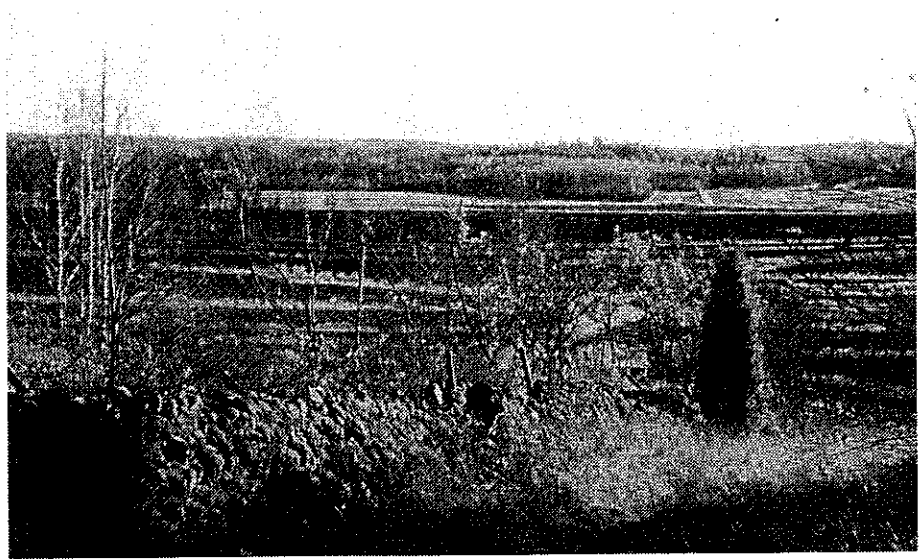
Näköalapaikkoina voidaan pitää Rapakonmäkeä ja
Kuvernöörintien kohtaa, mistä näkyy järviolueel-
le.

3.3.3. Eheät ympäristökokonaisuudet

LIITE 15

Eheitä, vapaita luonnonalueita ovat Töllinniemen
kallioalue ja kylän eteläpuolella sijaitsevat
kallioalueet. Osaa Tuomiojan varresta voi myös
pitää mielenkiintoisena luontoalueena.

Viljelysalueet muodostavat tärkeän osan kylämil-
jööstä. Eheitä ja kylämiljöön kannalta tärkeitä
peltoalueita on runsaasti.

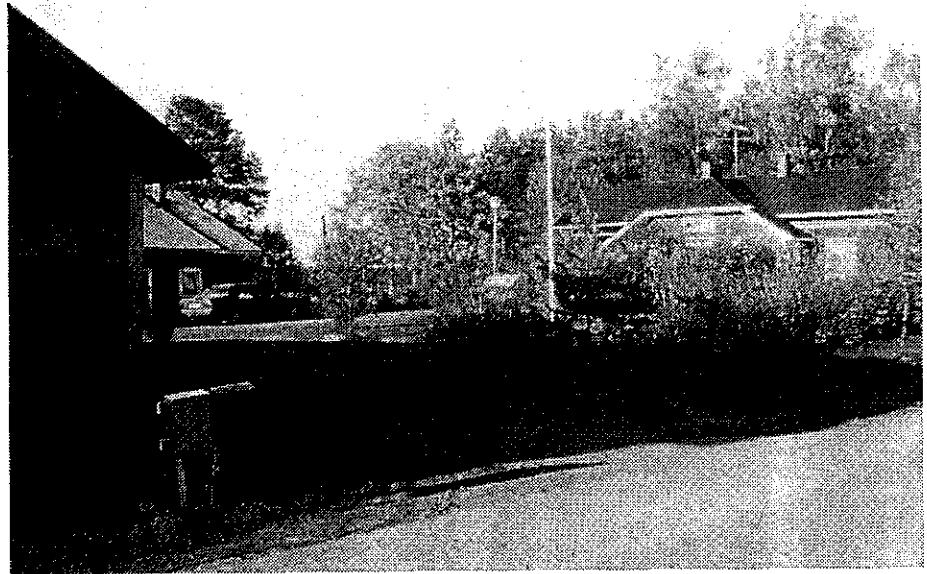
Kuva 12: Näkymä peltoalueelle

Eheät ja mielenkiintoiset tienäkymät muodostuvat pienipiirteisen vanhan rakennuskannan ja kasvis-
ton yhteisvaikutuksesta. Usein miellyttävissä
tienäkymissä on havaittavissa rakennusten ja
kasvillisuuden sijoittuminen lähelle tietä.

Kuva 13: Tienäkymä Mielahdentieltä

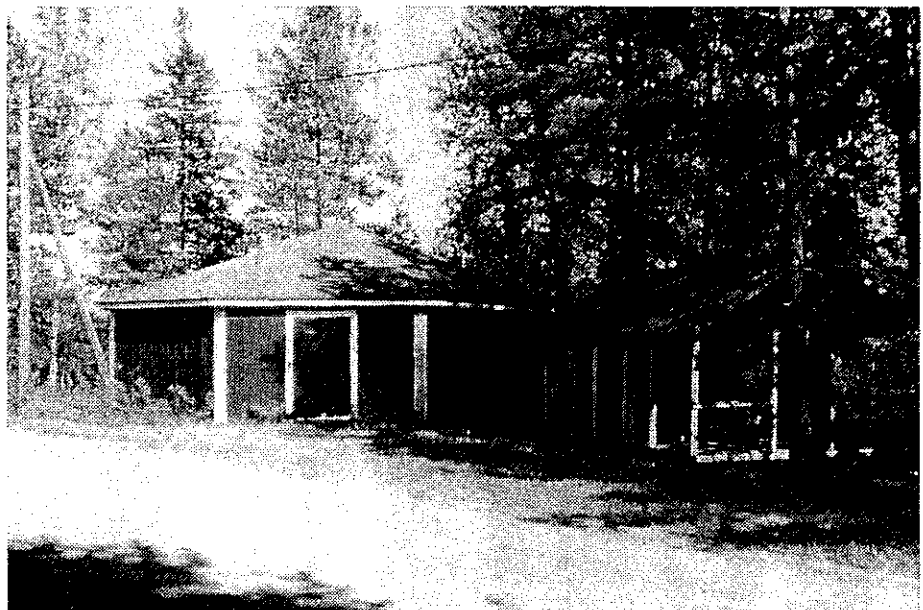
Pääosin vanhoista rakennuksista koostuvia yh-
tenäisiä taloryhmiä on alueella useita. Nämä
taloryhmät muodostavat tärkeän osan kylän iden-
titeetistä.

Kuva 14: Rikalan pihapiiri

Alueella olevat eheät pihapiirit muodostuvat hyvin hoidetuista piharakennuksista ja kasvillisuudesta.

Muita paikkakunnalle syvyyttä ja luonnetta antavia kohteita ovat koulun rannan virkistysalue ja rantalava sekä Mielahden eteläpuolella sijaitseva vanha tanssilava (Mutteri).

Kuva 15: Vanha tanssilava (Mutteri)

Suunnittelualueen erityispiirteenä voi pitää sen sijaintia virkistyskäytön kannalta merkittävän Venesjärven rannalla. Erityispiirteenä voidaan myös pitää suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsevia suojelualueita: Venesjärven saaret sijaitsevat suunnittelualueen pohjoispuolella, Sinahmin ja Kahilakeitaan suoalueet eteläpuolella.

Rakennusinventointi

LIITE 16

Suunnittelualueella on suoritettu vanhojen rakennusten inventointi (pääasiassa ennen vuotta -39 rakennetut säilyneet rakennukset). Kohteita kertyi kaikkiaan 44 kappaletta. Rakennusinventointi suoritettiin käyttäen Museoviraston tarkoitukseen laatimia Suomen rakennuskulttuurin yleisluettelolomakkeita. Lomakkeen liitemateriaalina on pohjapiirros, asemapiirros ja valokuvat kohteista. Inventoinnin avulla määriteltiin suojeltavat rakennukset. Inventointia käytetään hyväksi Venesjärven kylälle tehtävän rakennustapaohjeen laadinnassa.

Kuva 16: Kotimaan torppa

Rakennelmat

Suunnittelualueelle on tyypillistä kiviset aita-
tolpat, joiden väliin on tehty puuaita. Joissakin pihapiireissä on jäljellä myös kiviset portinpylväät. Alueella on myös jonkin verran kivi-
aitaa.

Kuva 17: Kivisiä aitatolppia

3.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Suunnittelualueella ja sen läheisyydessä ei ole merkittäviä häiriötekijöitä. Uudisrakennuksia sijoitettaessa tulee kuitenkin huomioida maatalouden haju- ja äänihaitat.

3.6. YHTEENVETO ESILLE TULLEISTA ONGELMISTA

- kyläkuvan kannalta tärkeiden vanhojen rakennusten ja vanhan kylärakenteen säilyttäminen
- elinkeinorakenteen muuttumisen seurauksena tyhjilleen jääneiden rakennusten uudelleenkäyttö
- soranottoalueiden tuleva käyttö ja maisemointi
- yleisten virkistysalueiden melko pieni määrä
- yleisten venepaikkojen puute ja sijainti
- huonokuntoiset rakennukset
- kevyen liikenteen reitistön puuttuminen
- luontoon suuntautuvien ulkoilureittien puuttuminen
- kyläkuvan säilyttämisen ja eheyden kannalta tärkeiden uudis- ja korjausrakentamishojjeiden puuttuminen
- raitilta ulospäin avautuvien näkymien umpeenkasvaminen

4. OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET

4.1. VÄESTÖ JA TYÖPAIKAT

Venesjärveä pidetään miellyttävänä asuinalueena. Yleiskaavalla pyritään osaltaan luomaan edellyksiä väestömäärän pitämiseksi entisellään tai jopa väestönkasvulle.

Alkutuotannossa työpaikat tulevat ennusteiden mukaan vähenemään. Jalostuksen ja palvelujen alalla työpaikkojen määrä voi kasvaa jos alueelle saadaan pienteollisuutta ja esim. maatilamatkailuyrittämistä. Yleiskaavoituksen keinoja ovat aluevarausten osoittaminen sekä yleisellä tasolla kylän vetovoimaisuuden lisääminen.

4.2. ASUMINEN

Osoitetaan riittävästi rakennuspaikkoja valinnan mahdollisuuksien turvaamiseksi ja tonttintahintojen pitämiseksi edullisina. Pyritään tarjoamaan mahdollisuus erityyppisten asumismuotojen toteuttamiseen.

Uudet rakennuspaikat tulisi sijoittaa vanhojen läheisyyteen ryhmiksi tai jos lähellä ei ole vanhoja rakennuksia, tulisi uusista muodostaa ryhmiä.

4.3. ELINKEINOTOIMINNOT JA PALVELUT

Pyritään varaamaan riittävät alueet eri elinkeinotoimintojen käyttöön (pienteollisuus, jalostus, maanviljely, palvelut, matkailu).

Hyvää maatalousmaata on suojeltava muilta maankäyttömuodoilta.

Nykyiset palvelut pidetään ennallaan ja niiden säilymistä pyritään edistämään tonttipolitiikalla ja mahdollisen matkailun avulla.

4.4. VIRKISTYSALUEET JA -REITIT

Kyläläisten vapaa-ajan käyttöön tulisi jättää riittävästi luonnontilaisia vapaa-alueita ja virkistysalueita kylän läheisyydestä.

Ulkoilukäyttöön tarkoitettuja virkistysreittejä tulisi ohjata luontoon käyttämällä hyväksi tiheää pikkutieverkostoa.

Olisi luotava mahdollisuus kunnollisen kulkuyhteyden saamiseksi Salmensaareen.

4.5. TAAJAMAKUVA

Nykyisen, rytmillisesti vaihtelevan, pienemmistä osakokonaisuuksista muodostuvan mutta kuitenkin jatkuvan kylärakenteen säilyttäminen ja korostaminen on tärkeää. Näin jatketaan asumisen ja ympäristön vuorovaikutuksen perinnettä.

Kylän omaleimaisuus pyritään säilyttämään uudis- ja korjausrakentamisessa historiallisia arvoja kunnioittavalla tavalla.

Kyläkuvallisesti ja historiallisesti tärkeät rakennukset tulee suojella.

Kylämiljööön kannalta tärkeiden ympärillä olevien peltujen säilyttäminen viljelykäytössä on tärkeää. Nykyisten näkymien säilyttäminen ja mahdollisesti uusien avaaminen on suunnittelussa tavoitteena.

Soranottoalueiden uudelleen käyttö ja maisemahaittojen minimointi otetaan suunnittelussa huomioon.

4.6. LIIKENNE

Liikennejärjestelyt pidetään pääliikenneväylien osalta ennallaan ja noudatetaan palstoitussuunnitelman mukaisia pienempien väylien muutoksia.

Tutkitaan mahdollisuutta pääväylän kanssa rinnakkaisen Kuvernöörintien kehittämiseksi kevyenliikenteen reitiksi.

4.7. YHDYSKUNTATEKNIikka

Uusi asutus tulee sijoittaa tiiviisti harjualueelle, jolloin se pystytään mahdollisimman kattavasti liittämään vesi- ja viemäriverkon piiriin.

4.8. YMPÄRISTÖN SUOJELU

Pohjavesien puhtaana säilyminen turvataan ensisijaisesti rakennuslain ja vesilainsäädännön keinoin.

Uusia teollisuusalueita suunniteltaessa otetaan mahdolliset melu- ym. ympäristöhaitat huomioon.

Edustavaa alkuperäisluontoa säilytetään mahdollisuuksien mukaan.

4.9. ALUEEN ASUKKAIDEN MIELIPITEET JA KÄSITYKSET

Asukkaat pyritään kytkemään suunnitteluun ja mielipiteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan.

4.10. YLEISIÄ KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEITA, JOITA PYRITÄÄN NOUDATTAMAAN SUUNNITTELUSSA

- ei tulisi rakentaa alaville, kosteille tai kylmille alueille
- ei tulisi rakentaa suojattomille aukeille
- ei tulisi rakentaa mäkien laelle
- ei tulisi rakentaa pelloille
- ei saisi aiheuttaa uhkaa luonnonsuojelualueille ja uhanalaisille lajeille
- tulisi hyödyntää etelärinteitä
- rakentaminen tulisi sijoittaa pienilmastollisesti edullisiin paikkoihin
- tulisi käyttää maaperältään helposti perustettavia alueita
- rakennusten purkamista tulisi välttää
- tulisi jättää joustovaraa tulevaisuuden tarpeisiin
- päivittäispalvelujen täytyisi olla kävelyetäisyydellä
- rakennuspaikan tulisi olla lähellä virkistys- ja viheralueita
- rakennuspaikan tulisi sijaita julkisen liikenteen kulkureitin läheisyydessä
- arvokkaat luonnonalueet tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle
- tulisi suosia uusiutuvista luonnonvaroista valmistettuja rakennusmateriaaleja
- korjausrakentamista tulisi suosia
- ei tulisi rakentaa kulutuskestävyydeltään heikoille alueille
- asunnot tulisi sijoittaa ryhmiin
- tulisi mahdollistaa jätteen lajittelu
- asukkaille mahdollisuus omatoimiseen ravintotuotantoon

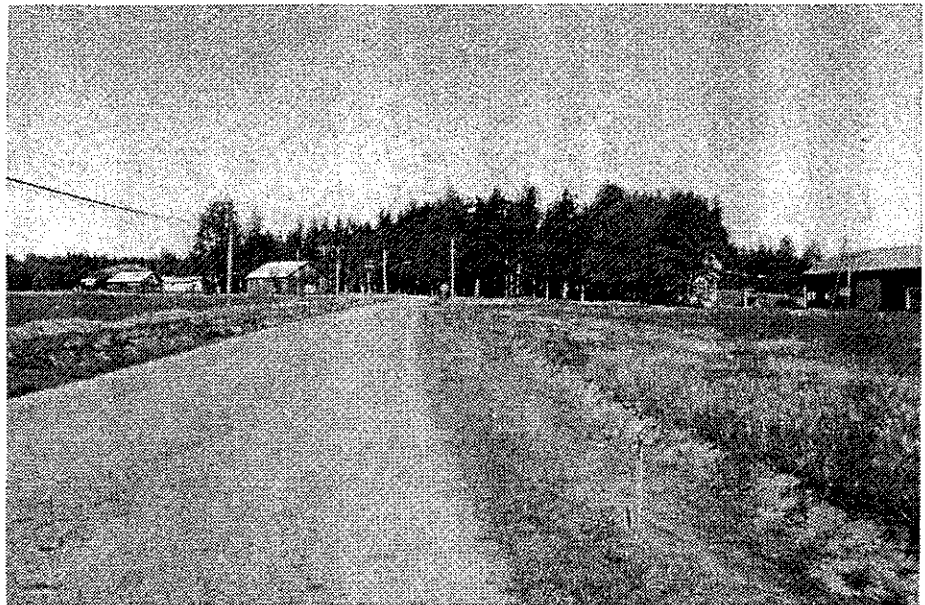
5. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

5.1. YLEISPERUSTELU JA -KUVAUS

Venesjärven kyläalue liittyy kiinteästi Venesjärveen. Järvi muodostaa tärkeän osan kylän identiteetistä ja on kylän tärkein virkistysalue. Venesjärven virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittäminen antaa hyvän pohjan kylän kehittymiselle asumisen ja ehkä matkailun kannalta.

Venesjärven kyläalueen nykyisellään toimiva ja maisemallisesti kaunis perusrakenne säilytetään ennallaan. Osayleiskaavassa säilytetään harjulla sijaitseva nauhamainen asuntoryhmistä muodostuva kylärakenne, josta avautuvat näkymät alempana oleville peltoalueille.

Venesjärven taajaman nykyisin selkeä rajautuminen on säilytetty kaavassa. Kylän selvät alku- ja loppupisteet idässä ja lännessä säilytetään ennallaan rajoittamalla rakentamista nykyisen kylätaajaman ulkopuolella ja suojelemalla porttimaiset rakennusryhmät molemmissa päissä kylää.

Kuva 18: Nokanpää, josta harjumuodostelma ja tiheämpi asutus alkaa idässä

Kuva 19: Porttimainen rakennusryhmä Tuomiojan ympäristössä, kylärakenteen alku lännessä

Nykyisin rakentamiselta vapaat virkistyskäytön ja kyläkuvan kannalta tärkeät isommat luonnon-alueet ja viljelyalueet säilytetään ennallaan.

Kylän rajautuminen etelässä peltojen takana oleviin kallioisiin metsäalueisiin säilytetään ennallaan rajoittamalla avohakkuuta kylää rajavilla metsäalueilla.

Uudet rakennuspaikat on sijoitettu kylärakennetta täydentäen koko kyläalueelle. Tilakeskuksiin on annettu mahdollisuus toisen asuinrakennuksen rakentamiseksi.

Liikennejärjestelyt säilytetään pääpiirteittäin ennallaan. Muutoksia tulee palstoitussuunnitelmassa tehdyistä muutoksista ja kevyen liikenteen kulkuväyläksi tarkoitetun Kuvernöörintien jatkamisesta.

Kyläläisten ja lomalaisten virkistyskäyttöön tarkoitettujen alueiden ja reittien määrää on lisätty.

Historiallisesti ja taajamakuva kannalta tärkeät rakennukset on suojeltu sekä osoitettu aluekokonaisuuudet, joilla kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö säilytetään.

5.2. MAANOMISTUS

Suunnittelutyön kuluessa on kiinnitetty erityistä huomiota maanomistajien tasapuoliseen kohteluun ja siihen, että annetut suojelumääräykset eivät muodostu kohtuuttomiksi. Maanomistusolot on selvitetty tilakohtaisesti ja suojelumääräykset on alueellisesti tai sisällöllisesti rajattu siten, että ne kohdistuvat vain osaan kunkin maanomistajan omistamista alueista.

Suunnittelualueen rannat on rakennettu lähes täyteen. Töllinniemen ja Töllinlahden rannalle on osoitettu maisemallisesti sopiviin paikkoihin kuitenkin yhteensä 4 uutta lomarakennusten paikkaa maanomistajakohtaiseen tarkasteluun perustuen. Lisäksi on Koiraviidanniemen läheisyydessä ja koulunrannan virkistysalueen vieressä olevat kahden tilan rantasaunat sisällytetty lomarakennusten alueeseen. Lammassaassa on niinkään 2 uutta lomarakennuspaikkaa, joista toiselle on jo toteutettu kantatilaan kuuluva rakennus. Suunnittelualueen länsiosaan on vireillä olevan rantakaavan alueelle osoitettu 5 uutta lomarakennuspaikkaa periaatteella 8 loma-asuntoyksikköä rantakilometriä kohden.

5.3. MITOITUS

Osayleiskaava-alueen kokonaispinta-ala on 828 ha. Pinta-alan jakautuminen eri käyttötarkoituksiin on esitetty kohdassa 8, tilastotiedot.

Osayleiskaavan mitoituksessa lähtöarvoina on käytetty viime vuosien väestö- ja rakentamiskehitystä. Uusien omakotitalojen rakennuspaikkojen tarpeen on arvioitu olevan enimmillään neljä vuodessa. Kaavassa on osoitettu yksi rivitalotontti.

Koska kaikki uudet rakennuspaikat on osoitettu yksityisille maille, on jouduttu osoittamaan rakennuspaikkoja runsaasti. Näin voidaan taata valinnan mahdollisuus ja tonttihintojen pysyminen kohtuullisena siitä huolimatta, että osa maanomistajista ei haluaisi myydä alueelleen osoitettuja rakennuspaikkoja.

Uusia rakennuspaikkoja on esitetty seuraavasti:

- 52 rakennuspaikkaa omakotitaloille, joista 7 rakennuspaikkaa palstoitussuunnitelman alueella
- 1 rakennuspaikka rivitaloille

- 13 rakennuspaikkaa lomarakennuksille, joista 5 uuden rantakaavan alueella ja 3 osittain rakennettuja
- n. 5 rakennuspaikkaa asuin/pienenteollisuus-rakennuksille
- n. 13,5 ha teollisuuden käyttöön
- kaikkien tilakeskusten yhteydessä saa olla kaksi asuinrakennusta
- 5 rakentamatonta tonttia Töllinniemen rantakaava-alueella

5.4. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

5.4.1. Kokonaisrakenne

LIITTEET 17 a ja 17 b

Asuinrakennukset ja maatilojen tilakeskukset sijoittuvat harjuaalueella kulkevan Venesjärventien läheisyyteen, sen molemmin puolin. Uudet rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan vanhaa kylärakennetta noudattaen. Kylässä olevien osa-alueitten välissä olevat kyläkuvaajia jäsentävät rakentamattomat alueet on säilytetty.

Maa- ja metsätalousalueet sijaitsevat kylän molemmin puolin.

Pääosa loma-asutuksesta ja yleisistä virkistys-alueista sijaitsee alueen pohjoisosassa Venesjärven rannalla.

Teollisuuden ja jalostuksen käyttöön tarkoitettut alueet sijaitsevat alueen itäosassa Venesjärventien pohjoispuolella.

5.4.2. Maankäyttö

Pienennös osayleiskaavakartasta on LIITTEENÄ 17 a, kaavamääräykset ja -merkinnät LIITTEENÄ 17 b (kaavamääräykset myös seuraavassa tekstissä lihavoituina)

AR Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten alue

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille rivitaloille ja muille kytketyille pientaloille. Yhdessä rakennuksessa saa olla enintään kolme asuntoa. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 20 % rakennuspaikan pinta-alasta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakentamistapaan.

Merkinnällä on osoitettu palstoitus suunnitelman mukaisesti jo toteutettu rivitaloalue sekä kylän keskeisellä alueella sijaitseva rakentamaton alue. Alue on osoitettu rivitalorakentamiselle, koska etäisyydet palveluihin ovat lyhyet ja alue on liitettävissä vesi- ja viemäriverkkoon. Hyvin suunnitellulla rivitalorakentamisella voitaisiin paikata tältä kohdista hajanaista kyläkuvaa.

A0 Erillispientalojen alue

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille erillispientaloille. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 15 % rakennuspaikan pinta-alasta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan. Uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 3000 m²:n suuruinen.

Merkinnällä on osoitettu pelkästään omakotitalorakentamiseen tarkoitettut alueet. Koulun lounaispuolella sijaitsevalla uudella alueella voidaan rakentaa myös kylän rakennustavasta poiketen esim. hirsijulkisivulla olevia rakennuksia.

A0-r Erillispientalojen ja loma-asuntojen alue

Alue on tarkoitettu rantaan sijoittuville erillispientaloille ja loma-asunnoille. Alueelle voidaan osoittaa enintään aluekohtaisesti merkitty määrä rakennuspaikkoja. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 20 m². Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan. Uuden rakennuksen etäisyyden rannasta tulee olla vähintään 20 m, asuinrakennuksen kuitenkin vähintään 40 m.

Merkinnällä on osoitettu Venesjärven rantaan rajoittuvat lähellä keskustaa olevat omakoti- ja lomarakennuspaikat. Koska alueilla on jo ennestään molempia rakennustyyppisiä ja ne sijaitsevat lähellä keskustaa voi rantavyöhykkeelle sijoitettava rakentaminen olla omakoti- tai lomarakentamistyyppistä. Merkintä kaavakartalla osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän.

APT Asuin-, jalostus-, pienteollisuus-, versta- ja varastorakennusten alue

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille erillispientaloille ja niiden yhteyteen sijoit-

tuville ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle jalostustoiminnalle, pienteollisuudelle ja verstastoiminnalle. Kerrosala taloustiloineen saa olla enintään 25 % rakennuspaikan pinta-alasta. Rakennuspaikan tulee olla vähintään 4000 m²:n suuruinen.

Merkinällä on osoitettu nykyiset jalostuksen ja verstastoiminnan käytössä olevat alueet, sekä niiden läheisyydestä uutta aluetta.

Koska tämän tyyppiset rakennukset soveltuvat huonosti kyläkuvaan ei uusia rakennuspaikkoja ole esitetty Venesjärventien varresta.

AL Asuin- ja liikerakennusten alue

Alue on tarkoitettu enintään kaksikerroksisille asuin- ja liikerakennuksille. Kerrosala taloustiloineen saa olla enintään 25 % rakennuspaikan pinta-alasta. Uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 3000 m²:n suuruinen. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

Merkinällä on osoitettu nykyisten kauppojen, entisen kioskin, pankin ja pankin itäpuolella olevat alueet.

Nykyisten liikerakennusten lisäksi aluetta on osoitettu pankin itäpuolelta ja vanhan kioskin paikalta, joka voitaisiin rakentaa uudelleen. Kioskin yhteyteen voisi laittaa infotaulun Venesjärven alueesta.

AM Maatilojen talouskeskusten alue

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään kaksi asuinrakennusta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella ja pihapiirissä vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

Merkinällä on osoitettu maatilojen talouskeskusten alueet.

AM-1 Maatilojen talouskeskusten alue

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään yhden asuinrakennuksen. Alueen rakenta-

minen tulee sopeuttaa alueella ja pihapiirissä vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

Merkintä on lisätty kaupunginhallituksen päätöksen 7.8.1995 § 343 perusteella. Töllinlahden kaakkoispuolella olevan AM-alueen rakennusoikeus on näin sijoitettu kahdelle AM-1 alueelle.

/s Alue, jolla ympäristö säilytetään

Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta tulee säilyttää. Rakennuksissa tai rakennelmissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten tai rakennelmien kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Rakennuksen purkamiseen tulee hankkia rakennusvalvontaviranomaisen lupa.

Merkinnällä on osoitettu kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti tärkeät rakennusalueet (vrt. kohta 5.4.8.). Kaikista rakennus-, korjaus- ja purkutöidenpiteistä tulisi neuvotella ennakkoon rakennusvalvonnan kanssa.

sr Suojeltava rakennus

Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, ettei kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta saa ilman pakottavaa syytä purkaa. Tällaisessa rakennuksessa tai rakennelmassa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen tai rakennelman kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy.

Merkinnällä on osoitettu rakennusinventoinnin perusteella valitut suojelukohteet, jotka ovat historiallisesti tai kyläkuvallisesti tärkeitä (vrt. kohta 5.4.8.).

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen asuntorakentaminen. Rakennuspaikan on oltava vähintään 10 000 m² suuruinen.

Merkinnällä on osoitettu taajaman reuna-alueet, joita ei ole tarkoituksenmukaista varata taajaman tarpeisiin, esim virkistyskäyttöön. Haja-asutusrakentamista tulee ohjata siten että rakentamisen painopiste säilyisi kyläalueella.

MY Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja

Alueella olevat avoimet maisematilat tulee säilyttää. Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa rakennuksia.

Merkinnällä on osoitettu kyläkuvan ja näkymien kannalta tärkeimmät avoimina säilytettävät peltoalueet.

Tarkoituksena on säilyttää maalaiskylälle tyyppilliset kylän yhteyteen liittyvät avoimet peltomaisemat ja ohjata rakentamista kylärakenteen yhteyteen.

MU Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja

Rakennuslain 31.1 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa muita kuin maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia. Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, että alueen toiminta ja rakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Rakentaminen lähemmäksi kuin 150 m rannasta on kielletty. Alueella ei saa tehdä avohakkuita eikä peltoja ja rantoja rajaavaa puustoa saa kokonaan poistaa.

Merkinnällä on osoitettu maisemallisesti merkittävät alueet kuten peltojen ja metsien reuna-
vyöhykkeet, ranta-alueet, saaret ym.

Y Yleisten rakennusten alue

Alue on tarkoitettu julkisille ja yhteisöjen palvelurakennuksille. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

Merkinnällä on osoitettu koulun ja Maamiesseuran sekä näiden välinen alue. Kylän itäpuolella merkinnällä on osoitettu vanhan tanssilavan (mutterilavan) alue.

TY Ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden ja varastoinnin alue

Alue on tarkoitettu teollisuuden ja varastoinnin rakennuksille, jotka eivät aiheuta ilman pilaantumista, pohjaveden likaantumista, melua teollisuusalueen ulkopuolella yli 50 dB (A) tai muuta siihen verrattavaa häiriötä ympäristölle.

Merkinnällä on osoitettu osa alueen itäosassa sijaitsevasta soranottoalueesta.

Vanhat soranottoalueet soveltuvat hyvin teollisuuskäyttöön, koska niiden reunat suojaavat melulta ja niille on vaikea osoittaa muuta käyttöä.

VL Lähivirkistysalue

Rakennuslain 31 §:n nojalla määrätään, että alueella ei sallita muuta kuin yleistä virkistystoimintaa palvelevaa rakentamista.

Merkinnällä on osoitettu palstoitus suunnitelmassa koulun alueelle osoitetut lähivirkistysalueet sekä osia vielä rakentamattomasta ranta-alueesta.

Lisäämällä Venesjärven rannoilla olevien virkistysalueiden ja venesatamien määrää kaupunki pyrkii turvaamaan Venesjärven ja sen rantojen virkistyskäytön kaikille kyläläisille ja loma-asukaille. Virkistysalueita on osoitettu kylän ranta-alueelle yhteensä neljä kappaletta. Jakamalla alueet useaan paikkaan muodostuvat kulkumatkat lyhyiksi ja alueet eivät kuormitu liikaa. Läntisin virkistysalue sijaitsee Majalahden alueella Junninsaaren eteläpuolella alueella, jossa nykyisinkin on veneiden säilytyspaikka. Itäänpäin mentäessä seuraava virkistysalue on Sammalsaaren ja Tynnyrisaaren eteläpuolella. Alue on nykyisin veneiden säilytyspaikkana. Koulun läheisyydessä oleva ranta-alue on jo tällä hetkellä virkistyskäytössä. Töllinniemen virkistysaluetta on laajennettu, jotta alue muodostaisi paremman kokonaisuuden Salmensaaren käyttömahdollisuuksien turvaamiseksi ja kävelysillan rakentaminen Salmensaareen tulisi helpommaksi.

VU Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue

Alue on tarkoitettu yleiseen urheilu- ja virkistystoimintaan. Rakennuslain 31.1 §:n nojalla määrätään, että alueella ei sallita muuta kuin yleistä urheilu ja virkistystoimintaa palvelevaa rakentamista.

Merkinnällä on osoitettu Leiskunpuiston alue.

RA Loma-asuntoalue

Alueelle voidaan osoittaa enintään aluekohtaisesti merkitty määrä rakennuspaikkoja. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa maisemaan. Rakennuspaikan yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 100 m², josta alasta erillisen saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 20 m². Uuden rakennuksen etäisyyden rannasta tulee olla vähintään 20 m.

Merkinnällä on osoitettu Venesjärven ranta-alueille sijoittuvat uudet ja vanhat loma-asuntoalueet (vrt. kohta 5.2.)

LV Venevalkama

Alueella sallitaan venevajojen rakentaminen.

Merkinnällä on osoitettu virkistysalueitten yhteyteen osoitetut venevalkamien paikat.

ET Yhdyskuntateknisen huollon alue

Merkinnällä on osoitettu jätevedenpuhdistamon paikka.

W Vesialueet

Merkinnällä on osoitettu Venesjärven vesialue.

sw Suojeltava vesialue

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Alueella saa kuitenkin suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi.

sp Suojeltava puro

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Alueella saa kuitenkin suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi.

Merkinnöillä on osoitettu maisemallisesti tai kasvillisuuden kannalta tärkeät vesialueet, joiden säilyminen nykyisellään pyritään turvaamaan.

5.4.3. Liikenne

Ajoneuvoliikenne

Pääliikenneväylien osalta liikennejärjestelyt säilytetään ennallaan. Palstoitussuunnitelmassa tehdyt pienempien teiden muutokset säilytetään ennallaan. Liittymät paikallisteille on osoitettu kaavakartassa. Uudet liittymät on pyritty keskittämään. Vanhoja liittymiä pystytään hyödyntämään suurimassa osassa uusia rakennuspaikkoja.

Kevyen liikenteen väylät

Kevyen liikenteen turvallisuutta on pyritty parantamaan jatkamalla Kuvernöörintietä kevyen liikenteen väylänä Kootantielle, jolloin Mielahdelta koululle suuntautuva kevytliikenne ei joudu käyttämään Venesjärventietä.

Ulkoilureitit

Lähinnä ulkoilukäyttöön ja metsänhoitoon tarkoitetuilla ohjeellisilla ulkoilureiteillä on yhdistetty alueen eteläosassa olevat pohjois-etelä suuntaiset peltotiet. Ohjeellisia ulkoilureittejä on osoitettu myös ranta-alueiden tuntumaan.

5.4.4. Yhdyskuntatekniikka

Venesjärven keskusta-alueelle on rakennettu vuonna 1994 pienpuhdistamo, jonka verkosto ulottuu koulun länsipuolelta Kuvernöörintien läntiseen päähän. Pienpuhdistamon kapasiteetti on 120 asukasta ja sen kapasiteettia on mahdollista laajentaa myöhemmin, jos tarvetta ilmenee.

Koko Venesjärven kylä on pohjavesialuetta, joka Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin laatimassa pohjavesialueiden karttoitus- ja luokitusselvityksessä on luokiteltu III-luokkaan (muu pohjavesialue), mistä johtuen alueen jätevedet tulee johtaa umpikaivoihin, kunnalliseen viemäriin tai johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle.

Kaikki taloudet eivät kuulu vesijohtoverkoston piiriin, vaan hyödyntävät harjuaalueen pohjavesivaroja. Veden on tutkimuksissa todettu olevan melko rautapitoista.

Koko suunnittelualueeseen kuuluvan harjun osalla on kunnallinen vesijohto, jonka piiriin on harjulla ja sen läheisyydessä olevien ja suunnittelujen uusien talouksien mahdollista liittyä.

Venesjärven kylälle on toimenpidesuosituskartassa (LIITE 18) osoitettu jätteen lajittelun mahdollistava jätteen keräyspiste. Tällä hetkellä tähän tarkoitukseen parhaiten sopiva paikka on koulun länsipuolella Maamiesseurantalon takana.

5.4.5. Luonnonympäristö

Venesjärven kyläalueella varsinainen luonnonympäristö sijoittuu asutetun harjun molemmiin puolin peltoalueiden taakse. Uusien rakennuspaikkojen sijoittamisella vanhan rakenteen sekaan harjuaalueelle säästetään kylän läheisyydessä olevia luontoalueita. Nämä luontoalueet muodostavat tärkeän osan maalaiskylän identiteetistä ja mahdollistavat luonnossa liikkumisen. Ohjeellisilla ulkoilureiteillä on pyritty luontoalueiden virkistyskäytön parantamiseen.

Kylärakenteen yhteydessä olevaa luonnonympäristöä, mm. harjuaalueelle tyypillisiä männikköjä ja katajaketoja, on pyritty säilyttämään rakennuspaikkojen harkitulla sijoituksella.

Luonnonsuojelukohde on käsitelty kohdassa 5.4.8.

5.4.6. Häiriötekijät

Visuaaliset

Visuaalisesti merkittävimmän häiriötekijän muodostavat soranottoalueet. Toimenpidesuositukskartassa (LIITE 18 a ja b) on osoitettu soranottoalueiden reunojen suojavyöhykkeet, joissa tulee olla näköesteinä toimivaa suojakasvillisuutta. Suunnittelualueen itäosassa olevan laajemman soranottoalueen reunassa nykyisin oleva suojaava kasvillisuus tulee säilyttää (MU-aluevaraus).

Melu

Teollisuudelle osoitetuille alueille on annettu määräys, joka osoittaa suurimman sallitun melun, jonka teollisuus saa aiheuttaa.

5.4.7. Erityispiirteet

LIITTEET 18 a ja 18 b

Näkymät

Nykyiset kyläalueelta pois ja sitä kohti avautuvat näkymät on pyritty säilyttämään ja uusia avattavia näkymiä on esitetty.

Kuva 20: Venesjärventieltä kyläaluetta kohti avautuva näkymä

Kuvernöörintien nykyinen järvinäkymä tullaan säilyttämään. Kuvernöörintien jatkeeksi tulevalta kevyen liikenteen väylältä avautuu näkymä järvelle. Rapakonmäkeen osoitetulta ohjeelliselta ulkoilureitiltä on mahdollista avata hyviä näkymiä kylää kohti.

Tienäkymien säilyttämiseksi ja eheyttämiseksi on annettu istutusohjeita toimenpidesuosituskartassa. Tienäkymien kannalta tärkeät lähellä tietä olevat vanhat ulkorakennukset sijaitsevat kaavassa /s merkintöjen alueella.

Taloryhmät

Miljööön säilymisen kannalta tärkeät taloryhmät on merkitty kaavassa /s merkinnällä.

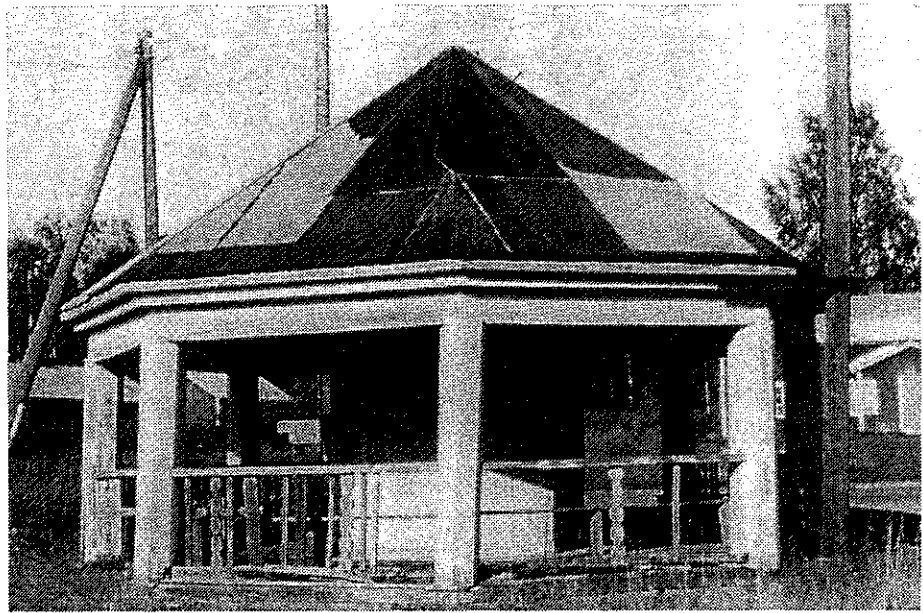
Pihapiirit

Eheitten pihapiirien säilymiseksi ja muiden parantamiseksi on ohjeita toimenpidesuosituskartassa ja laadittavana olevassa rakentamistapaohjeessa.

Maamerkit ja muut miljööt, jotka antavat paikkakunnalle syvyyttä ja luonnetta

Kyläkuvan ja historian kannalta tärkeä vanha lava on merkitty suojelukohteeksi. Maamerkkinä

kylän keskellä sijaitsevaa, Veneskoskelle johtavan tien risteysaluetta korostamaan voitaisiin palauttaa siihen aikaisemmin kuulunut kioskki.

Kuva 21: Vanha kioskirakennus ennen purkamista, kuva vuodelta 1973

5.4.8. Suojelukohteet

Luonnonsuojelu, maisemansuojelu, vesiensuojelu

Osayleiskaavassa on seutukaavan mukaisesti osoitettu arvokas harjuaalue (ah) ja samaa rajausta noudattava pohjavesialue (pv.III). Arvokkaat kallioalueet on merkitty seutukaava 5:n luonnoksen mukaisesti. Luonnonalueiden selvityksen perusteella on osoitettu lisäksi paikallisesti arvokkaat kallioalueet.

Kyläalueen läheisyydessä olevat maisemallisesti arvokkaat pelto- ja metsäalueet on osoitettu aluemerkinällä MU, jonka tarkoituksena on estää asuinrakentaminen ja avohakkuut nykyisellään säilytettävillä pelto- ja luonnonalueilla. Kyläkuvan kannalta tärkeät avonaisena säilytettävät peltoalueet, joille ei sallita mitään rakentamista, on osoitettu aluemerkinällä MY.

Kasvillisuuden tai maiseman kannalta suojeltavat vesialueet on osoitettu osa-aluemerkinnällä sw. Kasvillisuuden, eläimistön tai maiseman kannalta suojeltavat purot on osoitettu merkinnällä sp.

Venesjärven kyläalueen vanhat rakennukset ovat tärkeä osa kyläkuva. Niiden säilyminen on merkityksellistä, koska ne ovat osa kylän identiteettiä ja historiaa. Vanha rakennuskanta, rakennusten sijoittelu ja pihamiljöö tulee olemaan perustana, johon uusi rakentaminen sopeutetaan.

Tärkeät alueelliset rakennuskokonaisuudet ja rakennusryhmät on osoitettu merkinnöillä AO/s, AO-r/s ja AM/s.

Vanhan rakennuskannan määrittämiseksi tehdyn inventoinnin perusteella valittiin 12 rakennussuojelukohdetta.

LUETTELO OSAYLEISKAAVA-ALUEEN SUOJELUKOhteista

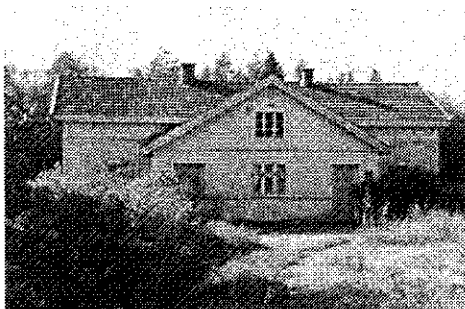
kohteen nimi	kuvaus kohteesta	merkintä osayleis- kaavassa
Luonnon-, maiseman- ja vesiensuojelu		
Kylän reuna- alueet	Harjuaalueen molemmin puolin olevat pelto- ja metsäalueet muodos- tavat tärkeän osan kylä- miljööstä.	MU
Tärkeät pellot	Kylämiljöön ominaisluon- teen säilymisen kannalta tärkeät avonaisina ti- loina säilytettävät pellot.	MY
Mielähti	Maisemallisesti tärkeä lahti ja uhanalaisten kasvien esiintymisalue.	SW
Töllinlahti	Maisemallisesti tärkeä lahti. Uhanalaisten kas- vien esiintymisalue. On myös tärkeä kalojen kutu- alue.	SW
Tuomioja (2 aluetta)	Runsas lehtokasvusto ja uhanalaisten eläinten esiintymisalue.	sp
Sinahmin las- kuoja	Runsas lehtokasvusto ja uhanalaisten eläinten esiintymisalue.	sp
Venesjärven harjuaalue	Arvokas harjuaalue, jolta maa-aineksen otto kiellet- ty. SK-tunnus ah-449	ah
Arvokkaat kallioalueet	Seutukaava 5:n luonnoksen mukaiset ja paikallisesti arvokkaiksi todetut kallio- alueet.	ak
Venesjärven harjuaalue	Pohjavesialue, luokka III	pv III

Kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet, joilla ympäristö säilytetään (kirjaintunnukset viittaavat liitteeseen 18)

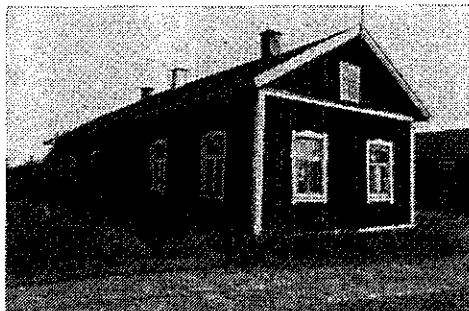
A Tuomikosken alue	Luomajärventien varressa oleva vanhojen rakennusten tiiviisti rakennettu ryhmä. Rakennukset muodostavat kylän portin.	AO/s AM/s
B Vanhatalon alue	Aikanaan Vanhatalosta ja Venetmäestä jakaantuneet tilat muodostavat yhtenäisen isompien tilakeskusten alueen. Alueella on myös yksi pienempi torppa.	AM/s AO/s
C Lindbergin alue	Tiiviisti rakennettu alkuaan torpista koostuva alue muodostaa mielenkiintoisen pienempien rakennusten alueen.	AO/s
D Junnilan alue	Junnila ja siitä erotettu Raiskio muodostavat yhtenäisen isompien tilakeskusten alueen Venesjärventien ja Klanipääntien risteykseen.	AM/s
E Venesjärvi-tilan alue	Aikanaan Venesjärvi-tilasta erotettujen Mattila, Yrkkölä, Jussila ja Anttila tilojen tilakeskukset muodostavat tärkeän osan kylän ilmeestä.	AM/s
F Koskin alue	Asuin- ja kesämökkikäytössä ollut alue, jonka rakennukset ja muut rakennelmat ovat omaperäisiä.	AO-r/s
G Tuomolan alue	Tuomola ja siitä erotettu Alitalo ovat alueelle tyyppillisiä vanhoja tilakeskuksia.	AM/s
H Tommilan alue	Tyypillinen torpparirakennus, jonka pihapiirissä luhti. Sijaitsee Venesjärventien varressa.	AO/s
I Nokanpään alue	Vanhat rakennukset muodostavat kylän portin Kankaanpäästä tultaessa.	AO/s

Rakennussuojelu (numerointi viittaa liitteisiin 16 ja 18)

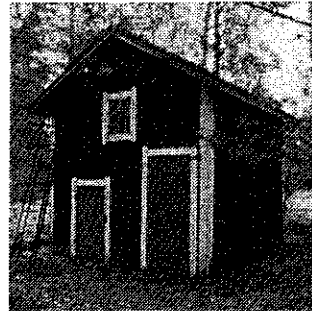
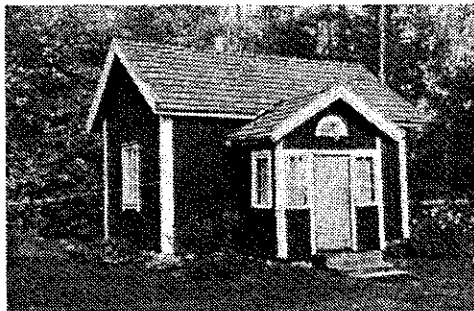
1.	Myllykankaan
päärakennus | Alkuperäiskunnossa säily-
neet, kylälle tyypilliset
keskikokoiset rakennukset
Luomajärventien varressa. | sr |
|----|-----------------------------|--|----|

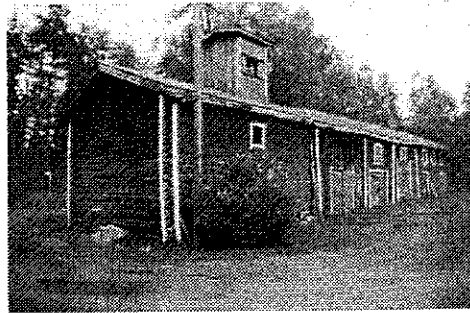
2.	Uudentalon
päärakennus
ja luhtiaitta | Tyypillinen 1900-luvun
alun suurempi tilakeskus.
Venesjärven ensimmäisiä
tiloja. Alueelle tyypilli-
nen luhti, jossa hienot
ovet. | sr |
|----|--|--|----|

3.	Kotimaan
päärakennus
ja aitta | Tyypillinen 1900-luvun
alun pienempi torppa ja
pihapiiri. Erikoinen aitta,
jonka alaosassa kellari.
Venesjärventien varressa. | sr |
|----|-------------------------------------|---|----|

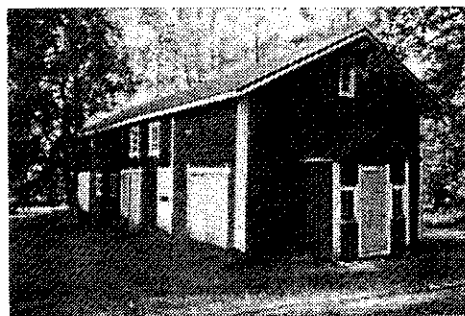
4. Raiskion aittarivi Harvinaisen pitkä aittarivi aivan Venesjärventien varressa. sr

5. Vanhan Junnilan päärakennus Tyypillinen 1900-luvun alun suurempi päärakennus. Hienoja puukuviointeja julkisivuissa. Venesjärven ensimmäisiä tiloja. sr

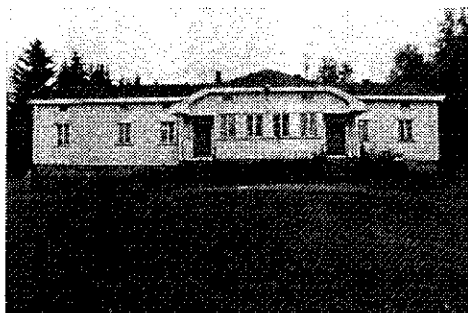
6. Koulun navetta 1900-luvun alkupuolella rakennettu hirsirunkoinen navetta, jossa ehkä Kankaanpään ensimmäinen betonivälipohja. sr

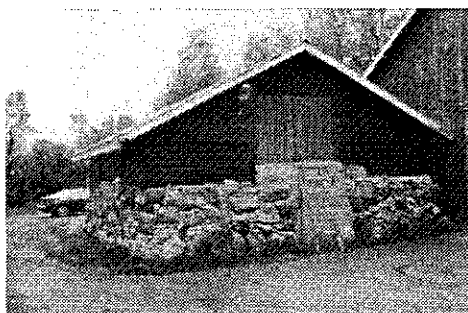
7. Lehtisen 1900-luvun alkupuolen sr
 kauppa asuun kunnostettu kauppa-
 rakennus Venesjärventien
 ja Venestien risteyksessä.

8. Mattilan Tyypillinen 1900-luvun sr
 päärakennus alun suurempi päärakennus.
 Alueelle tyypillinen kuis-
 ti. Venesjärven ensimmäi-
 siä tiloja.

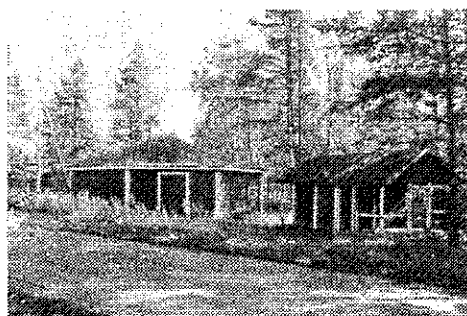
9. Riihimäen Ainoa kylällä säilynyt sr
 kivinavetta kivinavetta.

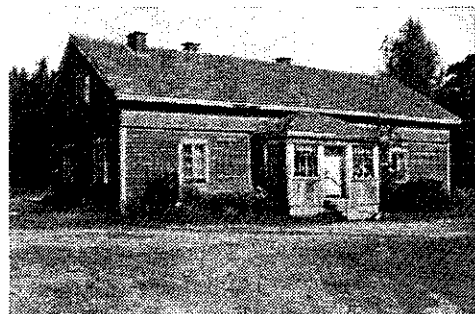
10. Yrkkölän
päärakennus Tyypillinen 1900-luvun alun suurempi tilakeskus. Kunnostettu. Venesjärven ensimmäisiä tiloja. sr

11. Vanha lava 1940-luvulla rakennettu vanha lava. Tärkeä osa kylän historiaa. sr

12. Tuomolan
päärakennus Ulkopuolelta 1900-luvun alkupuolen asussa oleva päärakennus. Hirsi pinnalla. Venesjärven ensimmäisiä tiloja. sr

5.4.9. Poikkeamat vahvistetusta seutukaavasta

Osayleiskaava poikkeaa vahvistetusta seutukaavasta Töllinlahden virkistysalueen VI-78 rajauksen suhteen. Virkistysaluetta on pienennetty. Osayleiskaavassa on vastaavasti osoitettu kolme pienempää VL-aluetta Venesjärven rannalta.

Lausunnossaan seutukaava 5:n luonnoksesta on Kankaanpään kaupunki 2.5.1994 todennut asiasta seuraavaa:

"Kankaanpäässä on tekeillä Venesjärven osayleiskaava kyläalueelle ja siihen liittyville rannoille. Työn kuluessa on käynyt ilmi, että seutukaavan virkistysalueen VR-78 rajausta tulisi tarkistaa. Oleva rakennuskanta ja osayleiskaavan tavoitteet huomioon ottaen virkistysalue ei voi toteutua esitetyn suuruisena. Korvaavina alueina tullaan osayleiskaavaan sisällyttämään myös muita virkistysaluevarauksia järven rantaan. Koulun rannan kohdalla saattaisi seutukaavatasolla tarkoituksenmukainen merkintätapa olla kohdemerkintä VL, virkistyskeskus."

5.4.10 Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitellulla maankäytöllä ei aiheuteta RakL 3 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ratkaisu ainoastaan täydentää ja kehittää olemassa olevaa kylärakennetta.

5.4.11. Sovellutukset ja suositukset

LIITE 19

Venesjärven kyläalueelle laaditaan korjaus- ja rakentamistapaohjeisto, jonka avulla pyritään edesauttamaan vanhojen rakennusten säilyttämistä ja uusien rakennusten sovittamista kyläkuvaan. Kyläkuvan ja ympäristön hoitamiseksi tullaan antamaan suosituksia kasvillisuudesta.

Asuntojen hylkäämistä olisi pyrittävä jarruttamaan ja tyhjillään olevien ja huonokuntoisten rakennusten käyttömahdollisuudet tulisi tutkia.

Vesistöjä rasittavaa hajakuormitusta on vähennettävä jätevesien oikeanlaisella käsittelyllä sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden kohdentuvammalla ja rajoitetummalla käytöllä.

Maatilatalouden karjankasvatukseen liittyvään lietteiden varastointiin ja levitykseen tulee antaa tarkempia ohjeita. Järveen rajoittuvilla pelloilla tulisi olla suojavyöhykkeet.

6. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Rakennuslaissa säädetty, yleiskaavan vahvistamiseen ja kaavamääräyksiin perustuvat oikeusvaikutukset säätelevät osayleiskaavan toteutustoimenpiteitä ja ohjaavat viranomaistoimintaa. Oikeusvaikutuksia on tarkemmin käsitelty kohdassa 1.3.

Osayleiskaavaa toteutetaan pitkällä aikavälillä lähinnä alueen maanomistajien toimenpitein: korjaamalla rakennuskantaa, rakentamalla uutta, myymällä rakennuspaikkoja, viljelemällä peltoja, hoitamalla luonnonalueita ja rakennettua ympäristöä jne.

Kunnan toteutustoimenpiteitä voivat olla mm. virkistys- ja tiealueiden lunastus ja rakentaminen sekä tarkempien maankäyttösuunnitelmien laatiminen tarpeen mukaan tiiviille kyläalueelle. Venevalkamien samoin kuin ulkoilureittien toteutus voidaan hoitaa myös yksityiseltä pohjalta.

Tärkeän osan kunnan toteutustoimenpiteistä muodostaa suunnitelman sisällöstä ja tavoitteista tiedottaminen. Tarkoituksena onkin laatia kyläläisten käyttöön rakentamistapaohjeisto, huolehtia siitä, että yleiskaavaraporttia on kohtuulliseen hintaan saatavissa sekä järjestää tiedotustilaisuuksia ja yhteistoimintaa eri viranomaistahojen kesken.

Luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelemiseksi ja hoitamiseksi olisi yleiskaavatyön jatkona tarpeen laatia kylälle ympäristönhoitosuunnitelma yhteistyössä maaseudun kehittämisestä vastuussa olevien tahojen kanssa (maaseutulautakunta, kylätoimikunta, ympäristökeskus, Satakunnan maaseutukeskus, Satakunnan maaseutuelinkeinopiiri, Satakuntaliitto, Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri, Satakunnan metsälautakunta, Pohjois-Satakunta Säätiö). Ympäristönhoitosuunnitelman ja siihen perustuvien tilakohtaisten suunnitelmien avulla on jatkossa mahdollista saada EU-käytännön mukaisesti maatalouden erityistukia tavoitteiden saavuttamiseksi.

Eri tahoilla, mm. Pohjois-Satakunta Säätiön toimesta onkin vireillä Venesjärven saaminen pilottikohteeksi maaseutuympäristön kehittämistoimissa. Osayleiskaavan valmistuminen vauhdittanee pilottikyläajatusta.

7. SUUNNITTELUVAIHEET

Suunnitteluprosessin keskeisiä valmistelu- ja käsittelyvaiheita ovat olleet:

- 24.8.1992 Kaupunginhallitus keskusteli mahdollisen yleissuunnitelman laatimisesta Venesjärvelle eräiden poikkeuslupahakemusten käsittelyn yhteydessä.
- 5.10.1992 Tekninen lautakunta käsitteli Venesjärven suunnittelutilannetta kaavoitusosaston 2.9.1992 laatiman muistion pohjalta esittäen määrärahan varaimista talousarvioon osayleiskaavan laatimista varten.
- 12.10.1992 Kaupunginhallitus päätti, että määrärahaesitys käsitellään talousarvion yhteydessä.
- 16.3.1993 Ympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle kaavoitusohjelmaa 1993 - 97 tarkistettavaksi siten, että Venesjärven taajamaan laaditaan vv. 1993 - 94 osayleiskaava Tampereen teknisen korkeakoulun stipendiaattityönä laatijana arkkitehtiylioppilas Ilmari Mattila.
- 23.3.1993 Kaupunginhallitus hyväksyi ympäristölautakunnan esityksen osayleiskaavan laatimisesta.
- 27.5.1993 Osayleiskaavatyön käynnistämistä koskeva tiedotus- ja keskustelutilaisuus Venesjärven koululla, läsnä noin 30 kyläläistä, esillä laaja perusselvitysmateriaali, alustajina suunnittelija, Satakuntaliiton edustaja ja kaupunginarkkitehti.
- 2.9.1993 Viranomaisneuvottelu Porissa Satakuntaliiton tiloissa alustavasta osayleiskaavaluonnoksesta, tilaisuuteen kutsuttu Turun ja Porin lääninhallituksen, Tielaitoksen Turun tiepiirin, Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin, Satakunnan Museon ja Satakuntaliiton edustajat sekä alueelle vireillä olevan rantakaavan laatija.
- 7.12.1993 Ympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se asettaisi osayleiskaavaluonnoksen RakA 154 §:n

perusteella nähtäville todeten samalla mm., että osayleiskaava on tarkoitettu alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi.

20.12.1993 Kaupunginhallitus päätti asettaa osayleiskaavaluonnoksen nähtäville ja pyytää luonnosvaiheen lausunnot.

18.1.1994 Osayleiskaavaluonnoksen esittelytilaisuus, RakA 154 §:n mukainen kaavakokous Venesjärven koululla. Tilaisuudessa läsnä lääninhallituksen ja Satakuntaliiton edustajat ja tilaisuuteen kutsuttuna kaupunginhallitus, ympäristölautakunta, Venesjärven kylätoimikunta, tiedotusvälineet, osallistujia yli 50.

19.1. -

9.2.1994 Osayleiskaavaluonnos nähtävillä.

12.4.1994 Ympäristölautakunta käsitteli luonnoksesta saadut lausunnot (6 kpl) ja huomautukset (25 kpl) sekä hyväksyi kaavan laatijan ja kaavoitusyksikön yhteistyönä niihin laatimat vastineet ja päätti esittää kaupunginhallitukselle niiden ottamista huomioon Venesjärven osayleiskaavaehdotuksen laadinnassa.

25.4.1994

2.5.1994 Kaupunginhallitus hyväksyi ympäristölautakunnan ehdotuksen päättäen näin osayleiskaavaehdotuksen laatimisen suuntaviivoista.

Kesän ja syksyn 1994 aikana on osayleiskaava-suunnitelmaa työstetty konsultin ja kaavoitusyksikön yhteistyönä ottaen huomioon annetut lausunnot ja maanomistajien huomautukset, täsmen-täen suunnitelman sisältöä sekä kaavamääräyksiä ja -merkintöjä.

Kaupungin toimesta on myös laadittu erittäin suuritöinen tilakohtainen maanomistajaselvitys mm. suunnitelman mitoituksen ja suojelumääräysten kohtuullisuuden arvioimiseksi. Edelleen puhtaaksi piirtäminen ja kaavaselostuksen muokkaaminen on tehty pääosin kaupungin omana työnä.

Ympäristökeskuksessa ovat työhön osallistuneet keskeisesti: kaupunginarkkitehti Maija Anttila, kaavoitusteknikko Mikko Hietapakka, piirtäjät Marjo Lahtinen ja Teija Kaarnametsä ja apulaishenkilö Marja Hietikko.

Suunnittelun kuluessa laadittuja erillisselvityksiä ovat olleet:

- rakennusinventointi v. 1993 Satakunnan Museon asiantuntemusta hyväksikäyttäen, laatijana Ilmari Mattila (liitteet 16 ja 20)
- luontoselvitys Kankaanpään Seudun Luonnonystävät ry:n toimesta kesän ja syksyn 1994 aikana (liitteet 10 ja 21)
- peruskartalle merkityn kiinteän muinaisjäänneksen maastotutkimus kesällä 1994 museoviraston tutkijan toimesta: kyseessä on historialliselta ajalta peräisin oleva löydös, mitä ei merkitä osayleiskaavaan ja mikä tullaan poistamaan myös peruskartalta.

Venesjärven osayleiskaavan ehdotusvaiheen käsittelyvaihteita ovat olleet:

20.12.1994

17.1.1995 Ympäristölautakunta hyväksyi omalta osaltaan Venesjärven osayleiskaavaehdotuksen esittäen sen kaupunginhallitukselle ehdotusvaiheen käsittelyä varten.

23.1.1995 Kaupunginhallitus päätti ympäristölautakunnan esityksen mukaisesti asettaa Venesjärven osayleiskaavan RakA 29 §:n perusteella julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi sekä pyytää lausunnot seuraavilta: Satakuntaliitto, Turun ja Porin lääninhallituksen ympäristönsuojelutoimisto, Tielaitoksen Turun tiepiiri, Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri, Museovirasto, arkeologinen osasto, Satakunnan Museo, Venesjärven kylätoimikunta, Kankaanpään kansanterveystyön kuntayhtymän valvontajaosto, kulttuuriasiainlautakunta, maaseutulautakunta, tekninen lautakunta ja vapaa-aikalautakunta.

20.2. -

21.3.1995 Osayleiskaavaehdotus nähtävillä RakA 29 §:n perusteella sekä kaupungintalolla että Venesjärven koululla. Ilmoituksen yhteydessä mainittiin, että kyseessä on 3. asteen osayleiskaava, joka on tarkoitus alistaa Turun ja Porin lääninhallituksen vahvistettavaksi.

- 16.5.1995 Ympäristölautakunta käsitteli osayleiskaavaehdotuksesta saatuja lausuntoja (10 kpl) ja muistutuksia (12 kpl) sekä niihin laadittuja vastineehdotuksia siirtäen vielä asian käsittelyn.
- 24.5.1995 Ympäristölautakunta tutustui Venesjärvellä kohteisiin, joista muistutuksia oli jätetty sekä laajan keskustelun jälkeen päätti kaupunginhallitukselle tehtävän ehdotuksen sisälöstä.
- 5.6.1995 Kaupunginhallitus perehtyi lausuntoihin ja muistutuksiin sekä niistä laadittuihin vastineisiin ja nimesi edustajansa Venesjärven osayleiskaavaehdotuksesta järjestettävään viranomaisneuvotteluun.
- 15.6.1995 Venesjärven osayleiskaavaehdotusta koskeva viranomaisneuvottelu Lounais-Suomen ympäristökeskuksen Porin toimipisteessä kutsuttuna Lounais-Suomen ympäristökeskuksen, Satakuntaliiton, Tielaitoksen Turun tiepiirin, Satakunnan Museon ja Kankaanpään kaupungin edustajat.
- 7.8.1995 Kaupunginhallitus päätti seuraavaa:
- Kaupunginhallitus hyväksyy Venesjärven osayleiskaavan seuraavin, ympäristölautakunnan 24.5.1995 esittämin muutoksin ja tarkistuksin:
- Osayleiskaavakartalle merkitään yhdysteiden ja pääsyteiden tiealueita erottavat viivat liittymien kohdalle.
 - Suojelumääräyksen /s alku muutetaan muotoon: "Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta tulee säilyttää." (Rakennuskanta-sana lisätään.)
 - Tilojen Suvivirtala RN:o 6:147 ja Riitala RN:o 6:133 (vastine 3) kohdalla AO-alueen rajausta tarkistetaan ja MU-alue muutetaan AO-alueeksi, jolloin sitä voidaan käyttää viereisten AO-rakennuspaikkojen lisämaana, eikä uusia

rakennuspaikkoja muodostu. Muutos on esitetty esityslistan liitteenä olevalla kartalla 1.

- Tilojen Lahdensivu RN:o 11:30 ja Heikkilä RN:o 11:48 (vastine 6) osalta kaavamerkintä muutetaan luonnosvaiheen mukaiseksi: AO-r. Muutos on esitetty esityslistan liitteenä olevalla kartalla 2.
- Tilan Venesniemi RN:o 1:168 (vastine 7) osalta MU-aluevaraus poistetaan ja niemenkärki muutetaan osaksi RA-aluetta. Muutos on esitetty esityslistan liitteenä olevalla kartalla 3.
- Tilojen Rantamaa RN:o 1:130, Rantamaa I RN:o 2:30, Moisio RN:o 1:167 ja Pojanpelto RN:o 3:189 koskevan muistutuksen johdosta tehdään seuraavat muutokset (vastine 8): Yrttikuivaamon kohdalle osoitetaan maatilan talouskeskuksen rakennuspaikka ja nykyisen tilan talouskeskuksen rajausta tarkistetaan mahdollisten tuotantorakennusten toteuttamiseksi ja molemmat em. rakennuspaikat varustetaan kaavamääräyksellä, joka sallii enintään yhden asuinrakennuksen rakentamisen seuraavasti: "AM-1, maatilojen talouskeskusten alue: alue on tarkoitettu enintään puolitoistakerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään yhden asuinrakennuksen. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella ja pihapiirissä vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan." Lisäksi MU-alue muutetaan MY-alueeksi. Muutokset on esitetty esityslistan liitteenä olevalla kartalla 3.

Asianosaiset maanomistajat ovat antaneet kirjalliset suostumuksensa kartalla 3 esitettyihin muutoksiin.

Kaupunginhallitus toteaa, että muilta osin tehtävät muutokset eivät ole olennaisia, eikä kaavaehdotusta näin ollen ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäväksi.

Kaupunginhallitus esittää Venesjärven osayleiskaavan 7.8.1995 päivätyssä, korjatussa muodossaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi ja kolmannen asteen yleiskaavana edelleen Lounais-Suomen ympäristökeskuksen vahvistettavaksi pyytäen, että vahvistamista koskevassa päätöksessä määrättäisiin rakennuslain 29 §:n 4. momentin perusteella, että yleiskaava-alueella asemakaavoja ja niiden muutoksia ei ole alistettava vahvistettavaksi (ns. delegoiva yleiskaava).

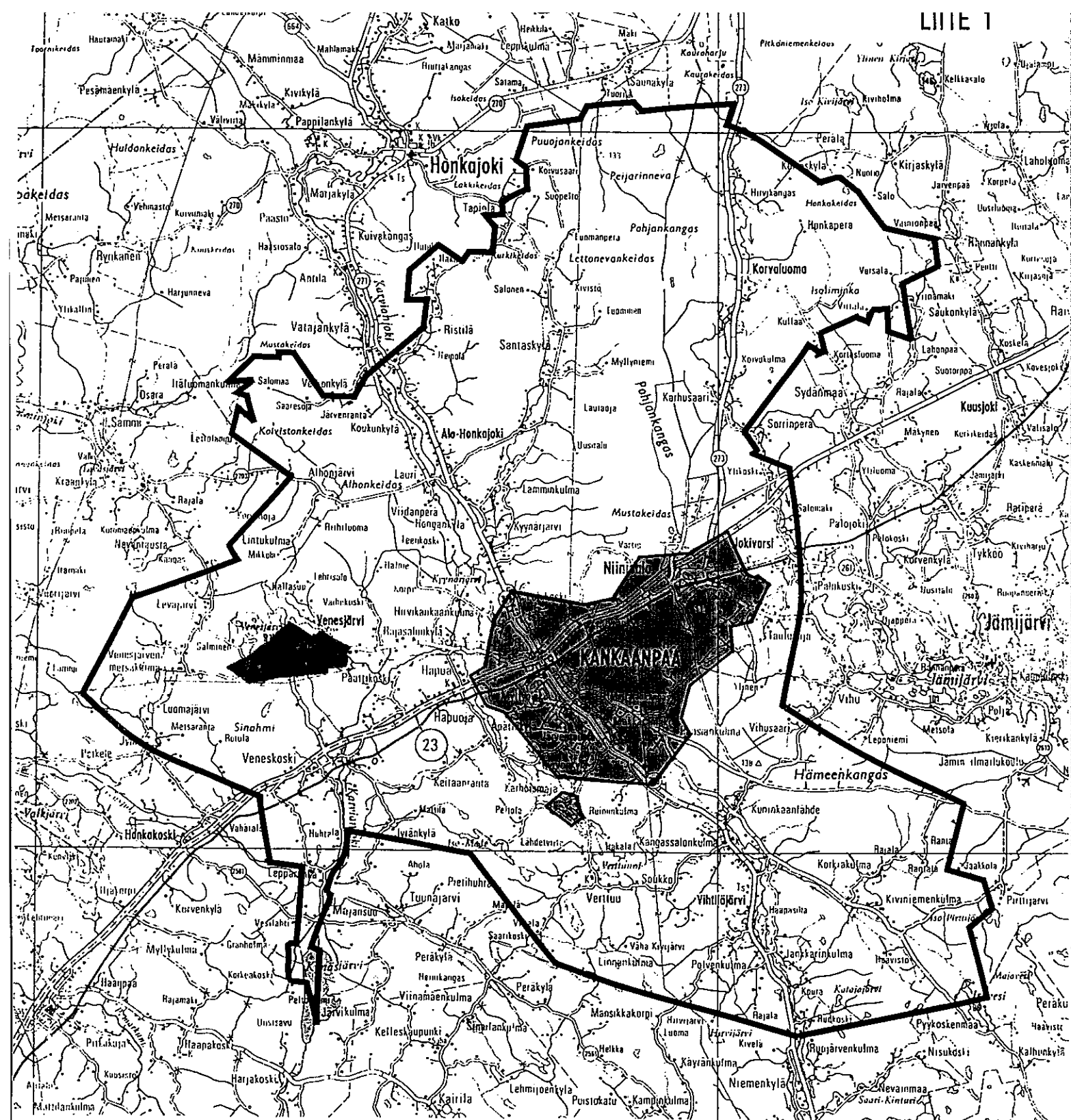
28.8.1995 Kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittely.

8. TILASTOTIEDOT

AR	0,8	
AO	40,0	
AO-r	8,4	
APT	7,8	
AL	2,7	
AM	<u>28,1</u>	87,8 ha
Y		2,2 ha
TY		13,5 ha
VL	5,5	
VU	<u>0,5</u>	6,0 ha
RA		20,5 ha
LV		0,8 ha
ET	0,1	
EO	<u>6,6</u>	6,7 ha
M	350,0	
MY	69,2	
MU	<u>150,0</u>	569,2 ha
W	79,2	
W/s	<u>22,0</u>	101,5 ha
TJET		<u>19,8 ha</u>
YHTEENSÄ:		828,0 ha

KARTTALIITTEET

Liite 1	Sijaintikartta
Kankaanpään kaupungin osayleiskaavatilanne
Liite 2	Seutukaavan aluevaraukset
Liite 3	Yleiskaavallinen rakennesuunnitelma
Liite 4	Rantojen käytön yleissuunnitelma
Liite 5	Venesjärven kaavoitustilanne
Osayleiskaava-alueen raja
Liite 6	Palstoitussuunnitelma
Liite 7	Maastomuodot ja ilmasto-olosuhteet
Liite 8	Maaperä
Liite 9	Vesisuhteet
Liite 10	Kasvillisuuskartoitus
Uhanalaisten kasvien esiintymisalueet
Liite 11	Venesjärvi v. 1926
Liite 12	Venesjärvi v. 1966
Liite 13	Nykyinen maankäyttö ja toimintojen sijoittuminen
Liite 14	Taajamakuva
Liite 15	Eheät ympäristökokonaisuudet
Liite 16	Rakennusinventointikohteet / suojelukohteet
Liite 17 a	Osayleiskaavakartta, pienennös
Liite 17 b	Osayleiskaavamääräykset
Liite 18 a	Toimenpidesuosituskartta
Liite 18 b	Merkintöjen selitykset
Liite 19	Havainnekuva osasta Venesjärven keskustaa

SIJAINTIKARTTA

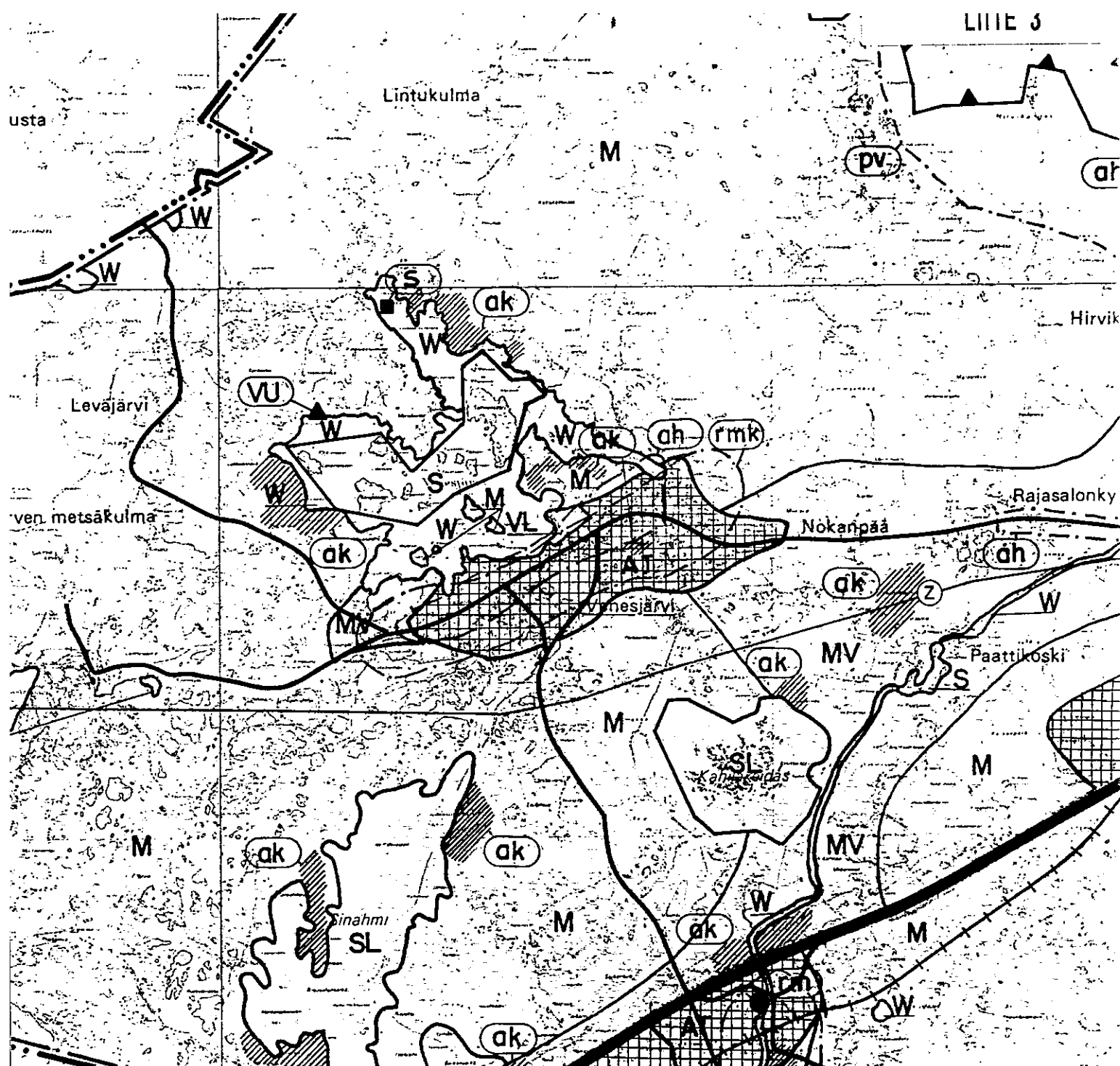

HYVÄKSYTTY OSAYLEISKAAVA

VENESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA-ALUE

SEUTUKAAVAN ALUEVARAUKSET

YLEISKAHAVALLINEN RAKENNE-SUUNNITELMA

VL
S
SL
AT
M
MV
W

LÄHIVIRKISTYSALUE.

SUOJELUALUE.

LUONNONSUOJELUALUE.

KYLÄKESKUKSEN ALUE.

MAA- JA METSATALOUSVALTAINEN ALUE.

MAISEMALLISESTI TÄRKEÄ MAATALOUSALUE.

VESIALUE.

ah
VU
S
rmk
Z
ak

Arvokas harjualue.

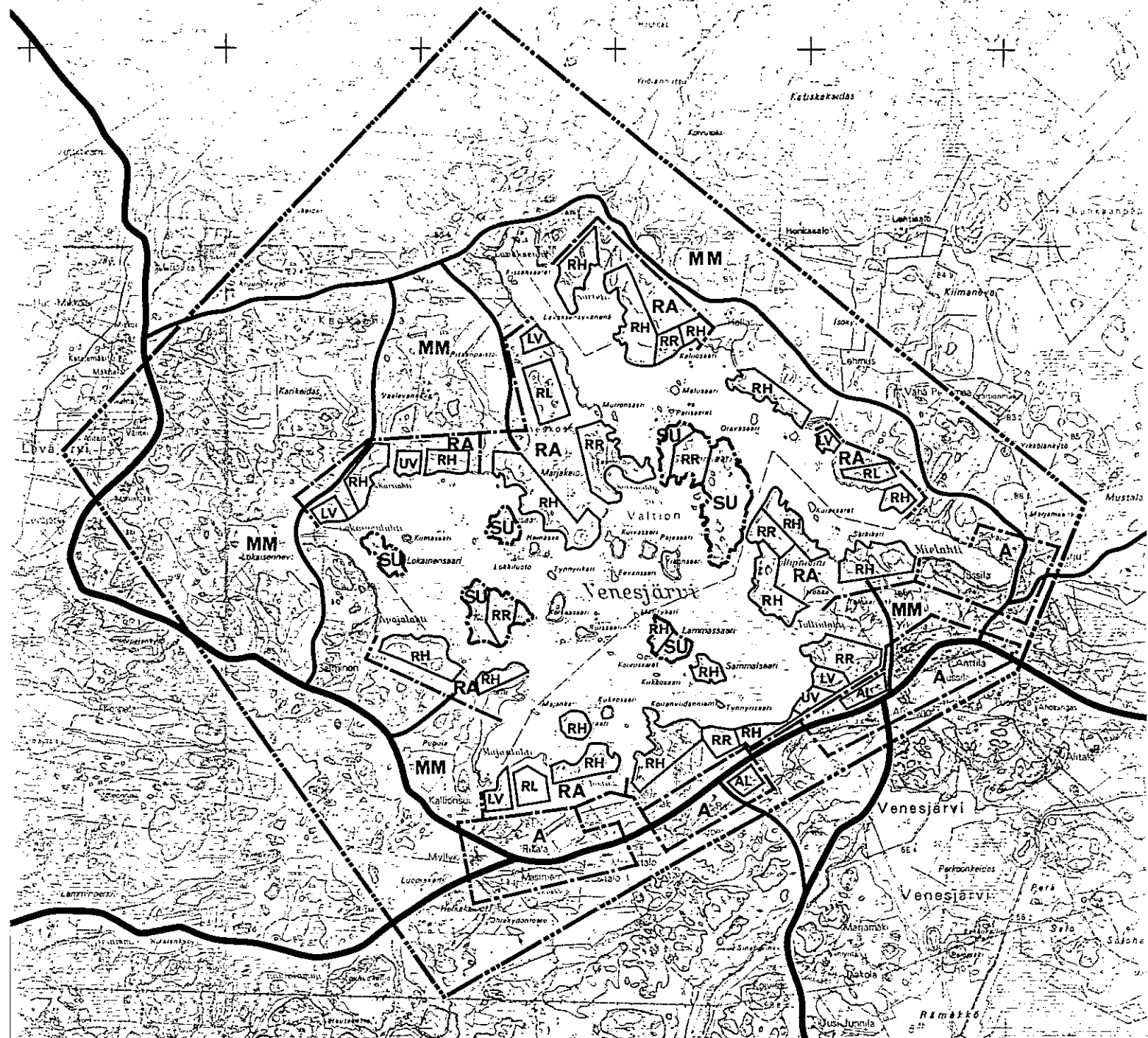
Urheilu- ja virkistyspalvelukohde.

Suojelukohde.

Arvokas rakennushistoriallinen tai maisemakokonaisuus.

Sähkölinja.

Arvokas kallioalue.

KANKAANPÄÄ

VENESJÄRVEN ALUE

RANTOJEN KÄYTÖN YLEISSUUNNITELMA

SUOSITELLUT TOIMENPIDEALUEET

----- suunnittelualueen raja

----- toimenpidealueen raja

[A] pysyvän asutuksen alue

[MM] maa- ja metsätalousalue

[RA] rantakaava - alue

[SU] suojelualue

OHJEELLINEN ALUEEN KÄYTTÖTARKOITUS

[RL] yhteisrantaan loma-asutus

[RH] omarantainen loma-asutus

[RR] retkeilyn ja veneilyn tukikohta

[UV] uimaranta

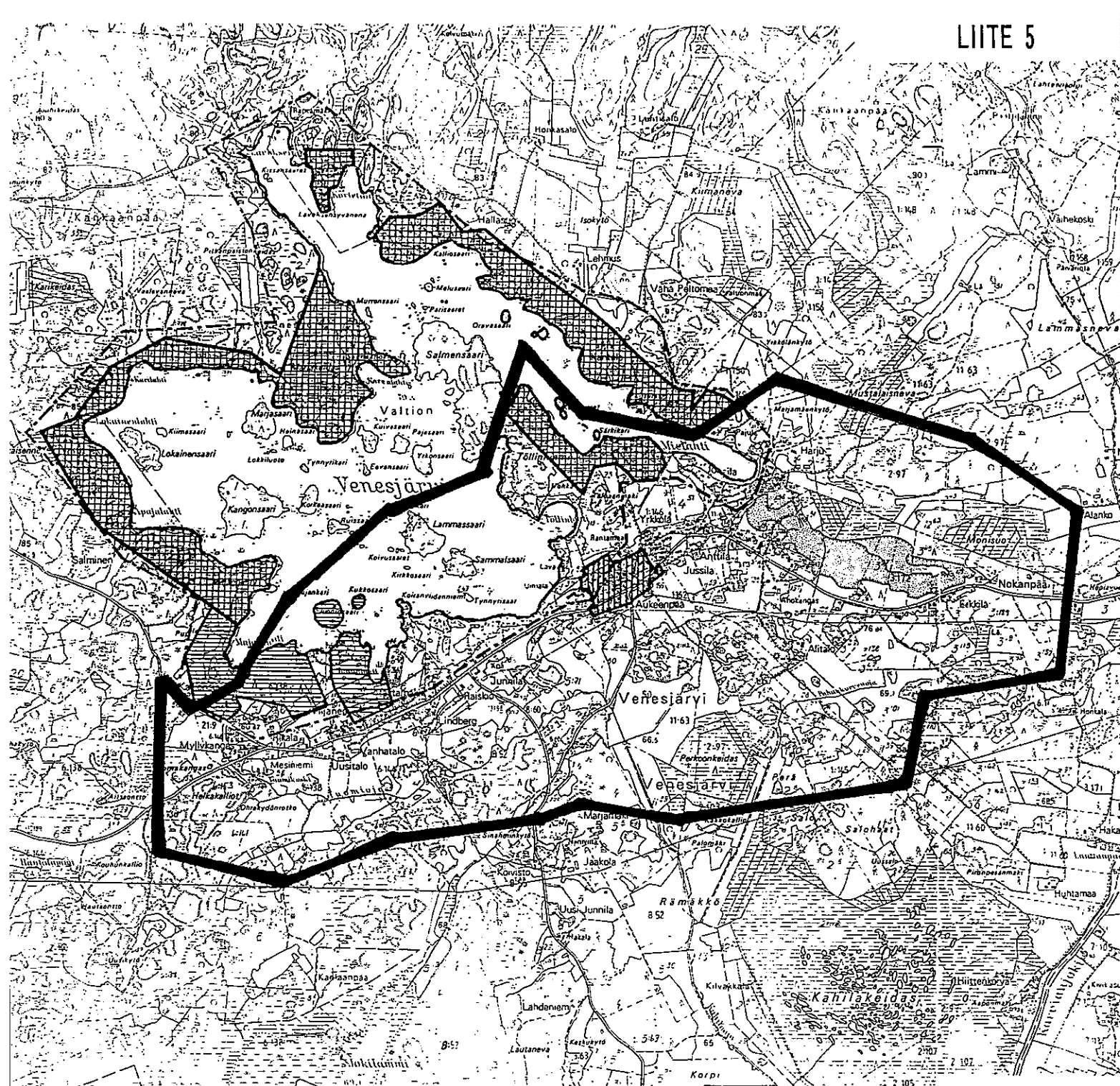
[LV] venevalkama

[AL] palvelu

LIIKENNEYHTEYDET

—— päätie

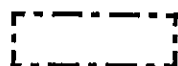
—— pääkokoojatie

VENESJÄRVEN KAAVOITUSTILANNE

OSAYLEISKAAVA-ALUE

RANTAKAAVAN TARPEELLISUUSPÄÄTÖS

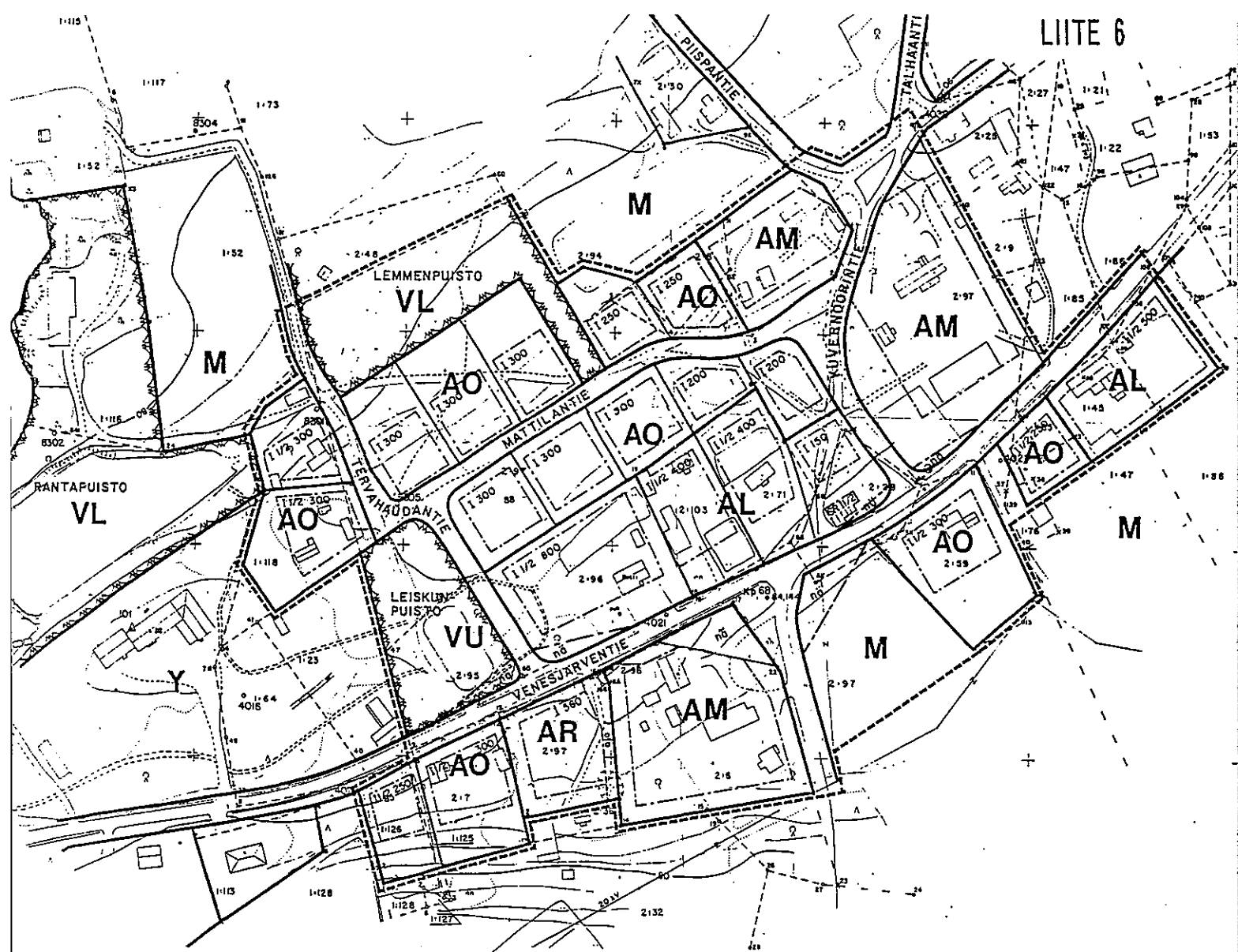
VAHVISTETTU RANTAKAAVA

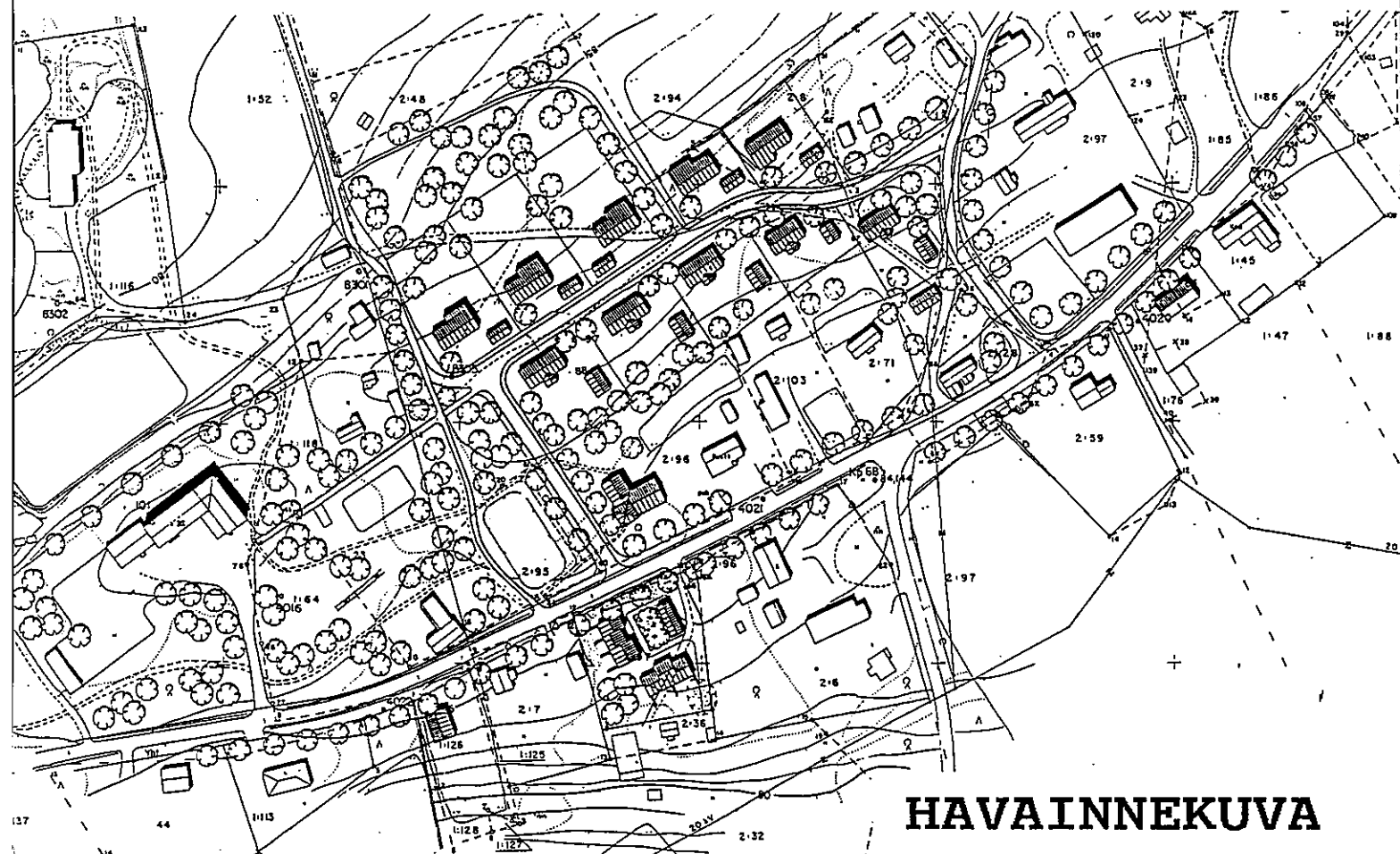
RANTAKAAVAHANKE VIREILLÄ

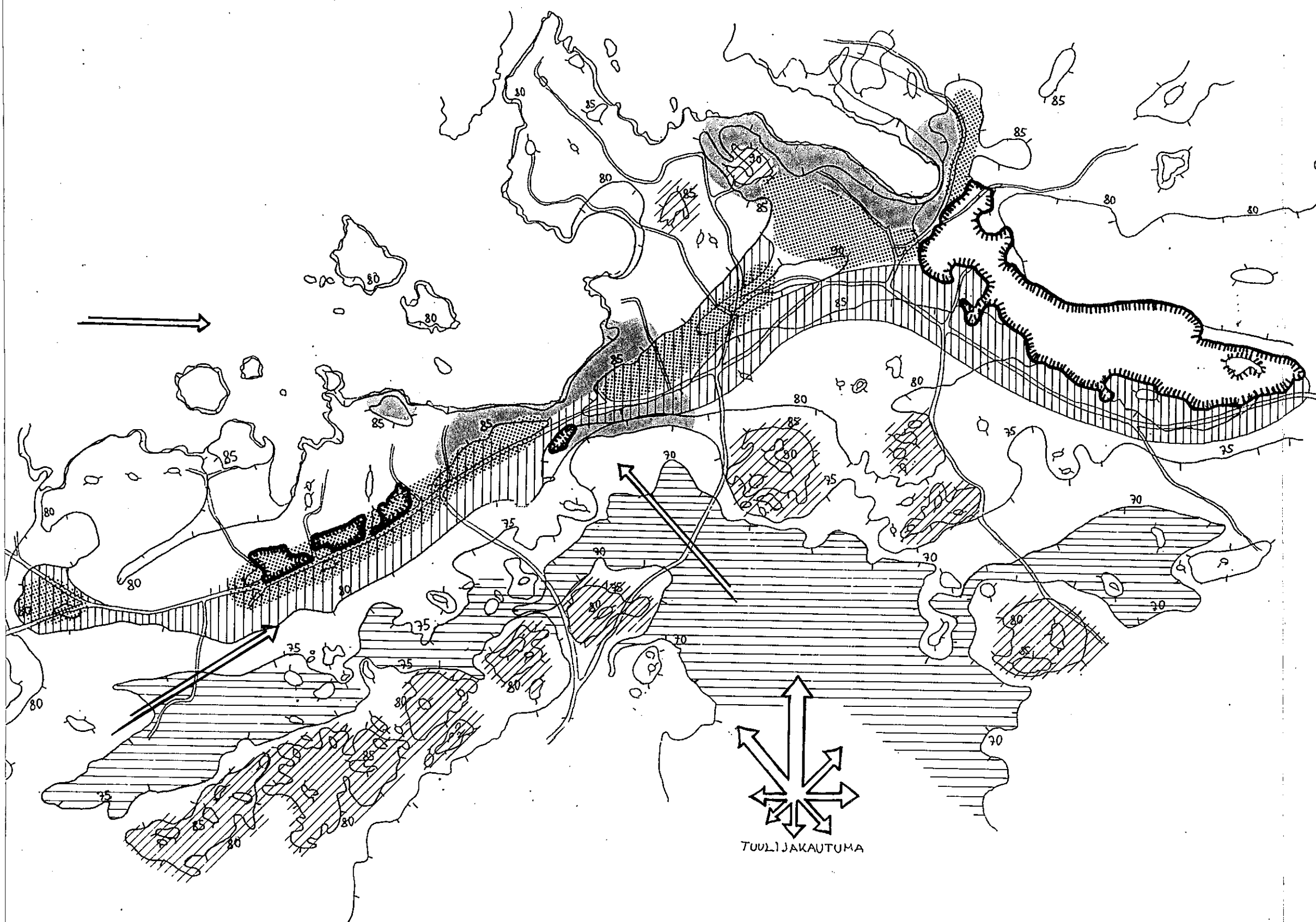
PALSTOITUSSUUNNITELMA

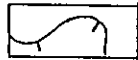
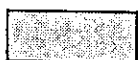
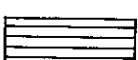
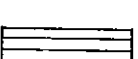
PALSTOITUSSUUNNITELMA

HAVAINNEKUVA

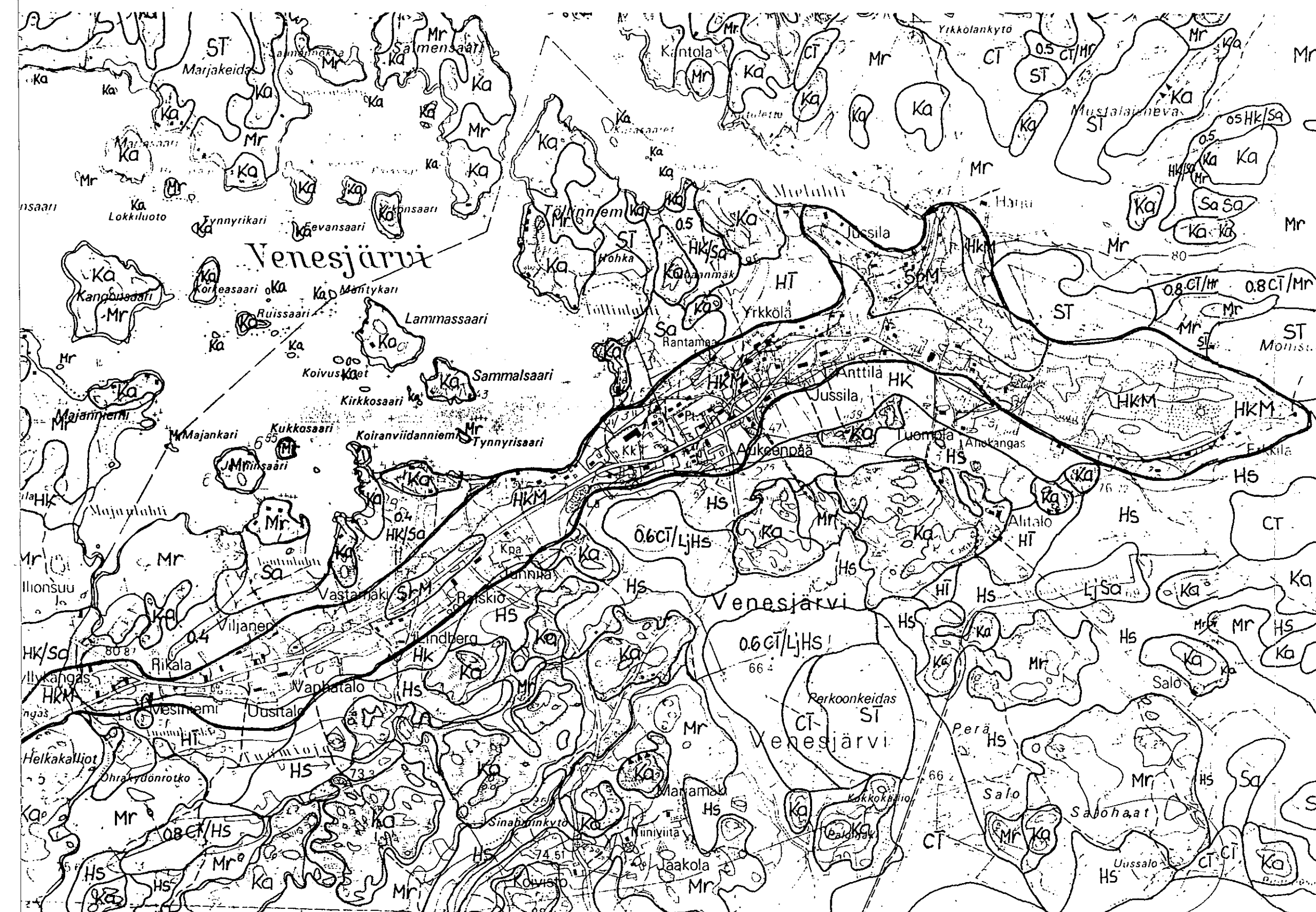

MAASTOMUODOT JA ILMASTO-OLOSUHTEET

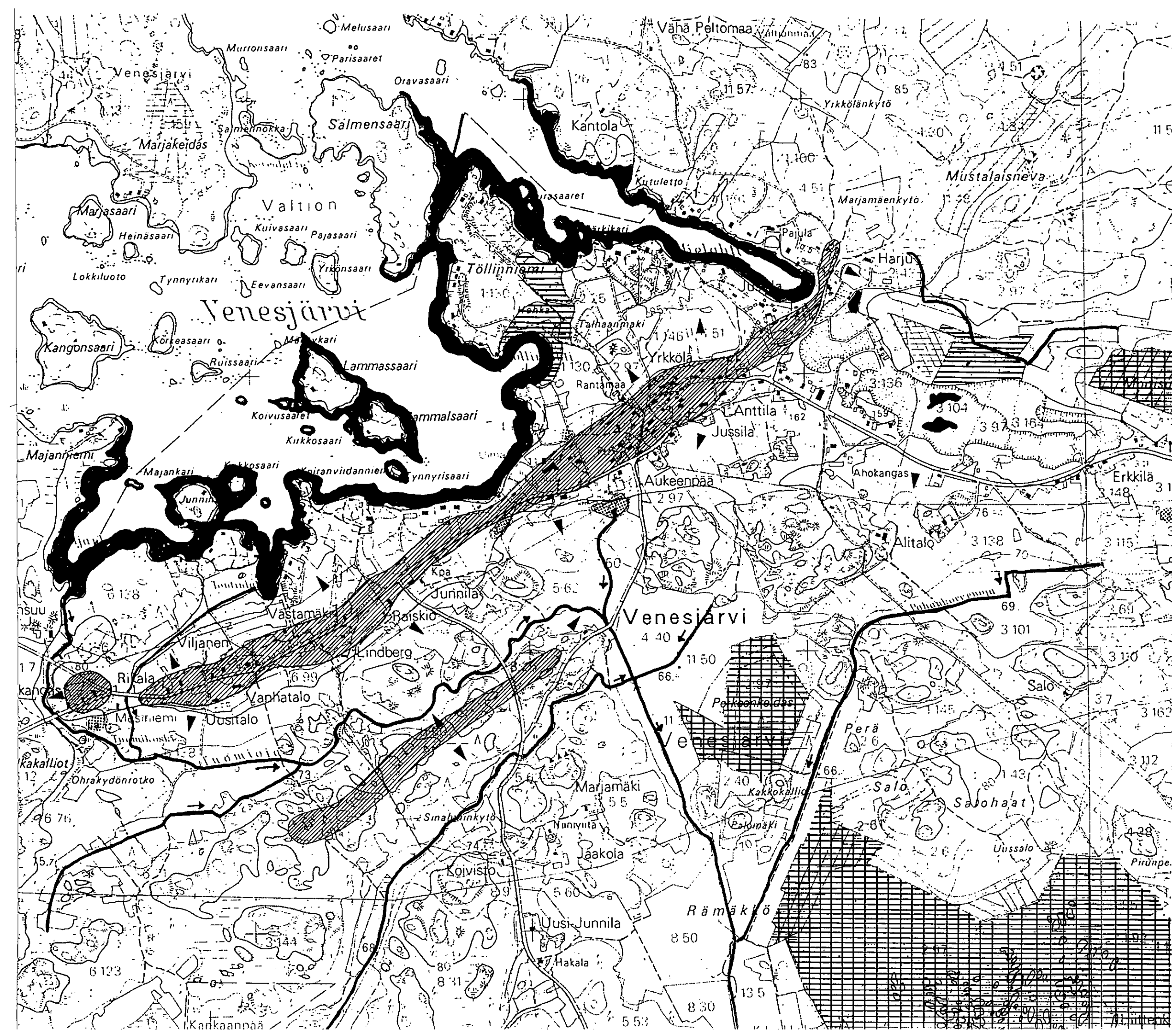
- Topografia
- Selänteet
- Rinteet
- Mäet
- Laaksot
- Vallitsevat tuulensuunnat
- Edullinen pienilmasto
- Epäedullinen pienilmasto

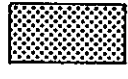
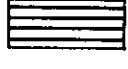
MAASTOMUOKKAUKSET

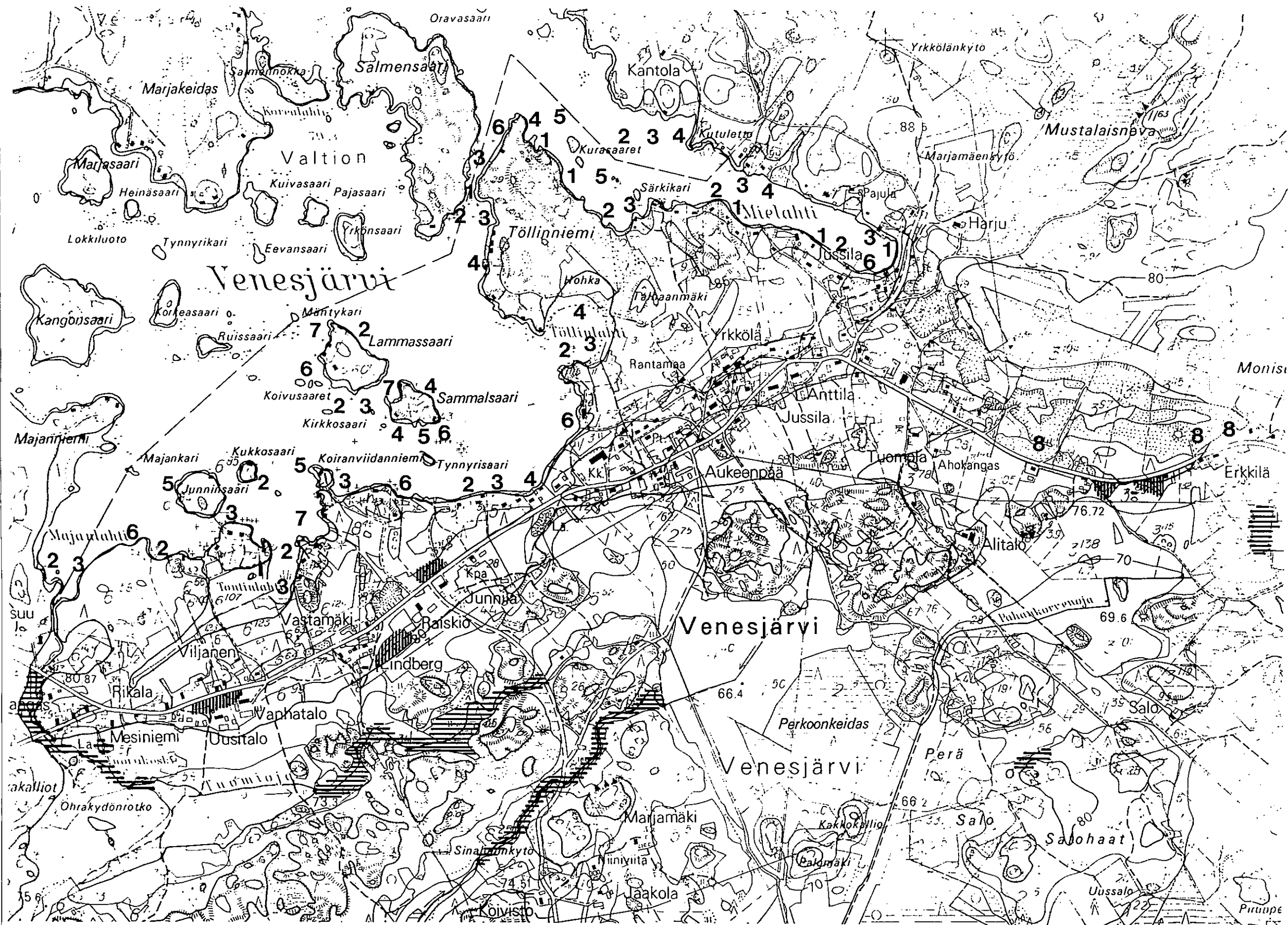
- Sorakuopat

MAAPERÄ

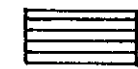
K_a	Kallio
M_r	Moreeni
$S_r M$	Soramoreeni
$H_k M$	Hiekkamoreeni
HK	Hiekka
HT	Hieta
HS	Hiesu
SA	Savi
CT	Saraturve
ST	Rahkaturve

- VESISUHTEET**
- Pintavesien kerääntymisalueet
 - Vedenjakajat
 - Pintavesien valumasuunnat
 - Vesialueet
 - Lähteet
 - Suot ja kosteikot

KASVILLISUUS-KARTOITUS

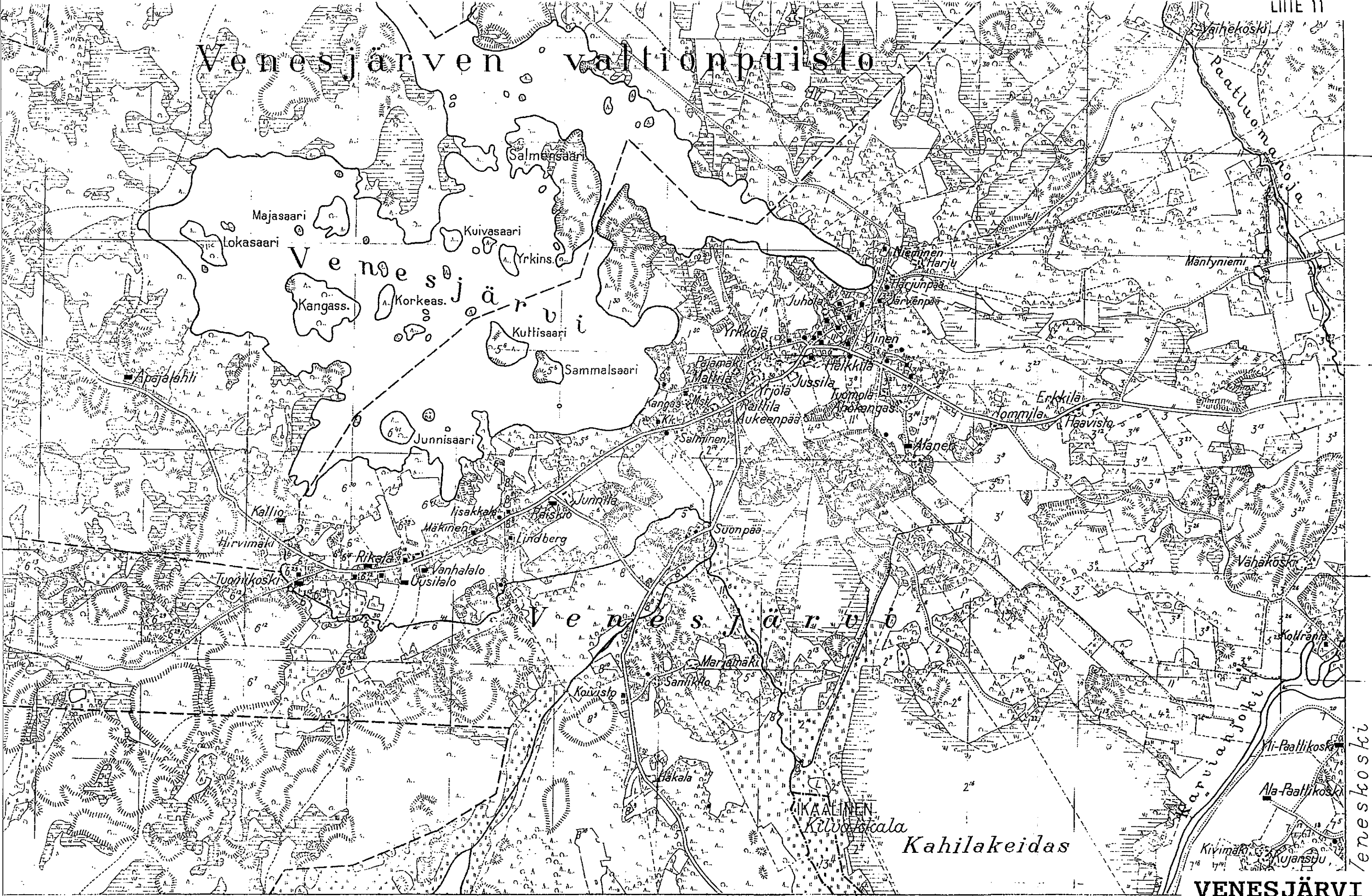
LEHTOALUEET

KATAJAKEDOT

- 1 KELLUSKEIHOLEHTI
- 2 KONNANULPUKKA
- 3 SUOMENLUMME
- 4 NUOTTARUOHO
- 5 SIIMAPALPAKKO
- 6 KAITAPALPAKKO
- 7 VESIKUUSI
- 8 ISOTALVIKKI

Venesjärven valtiopuisto

to

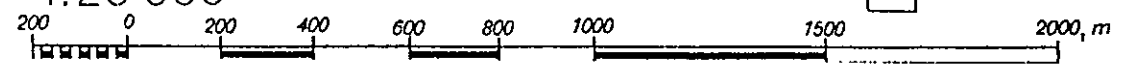
KANKKAANPÄÄ

VENESJÄRVI
v. 1926

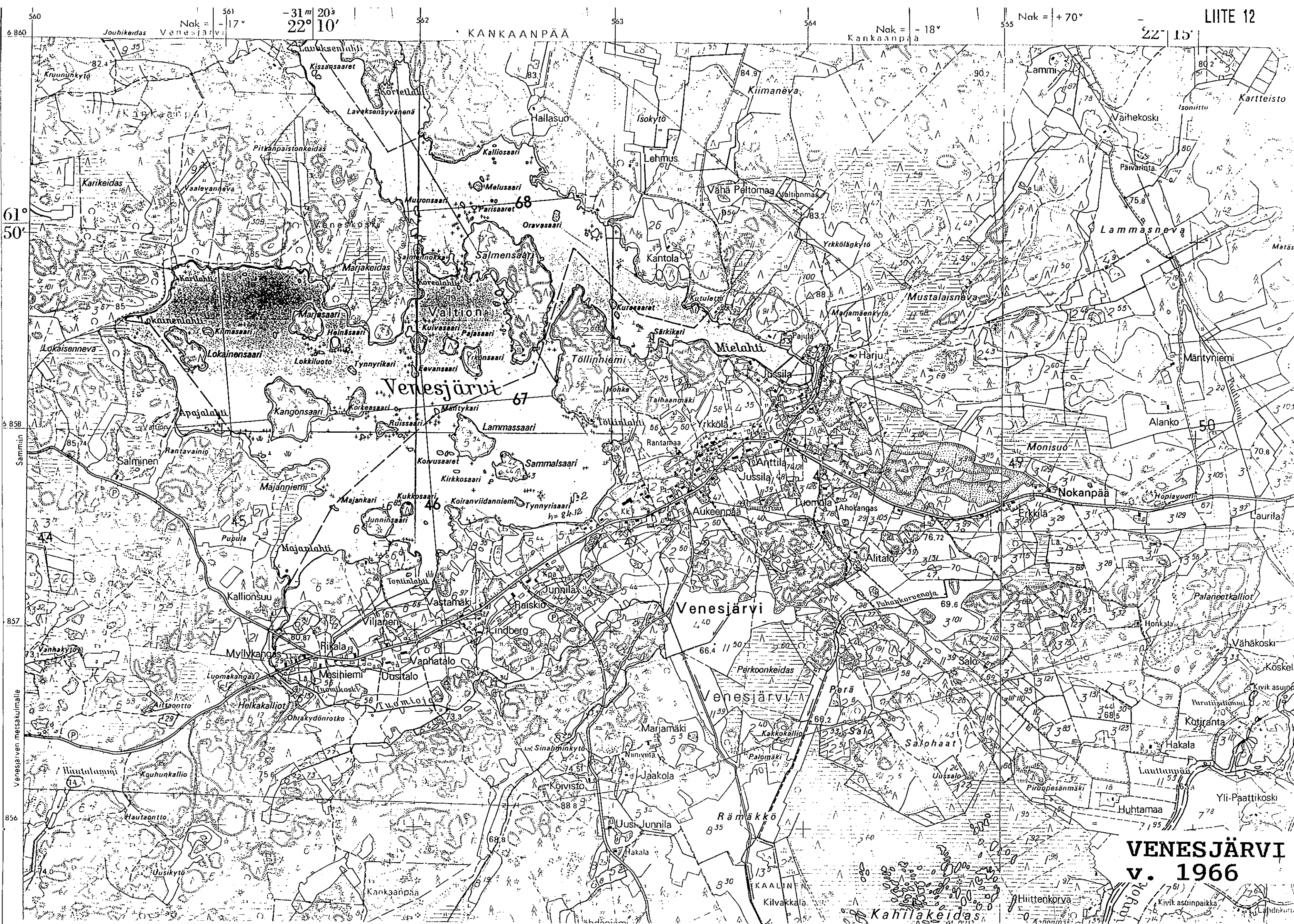
1:20 000

5 cm 1 km

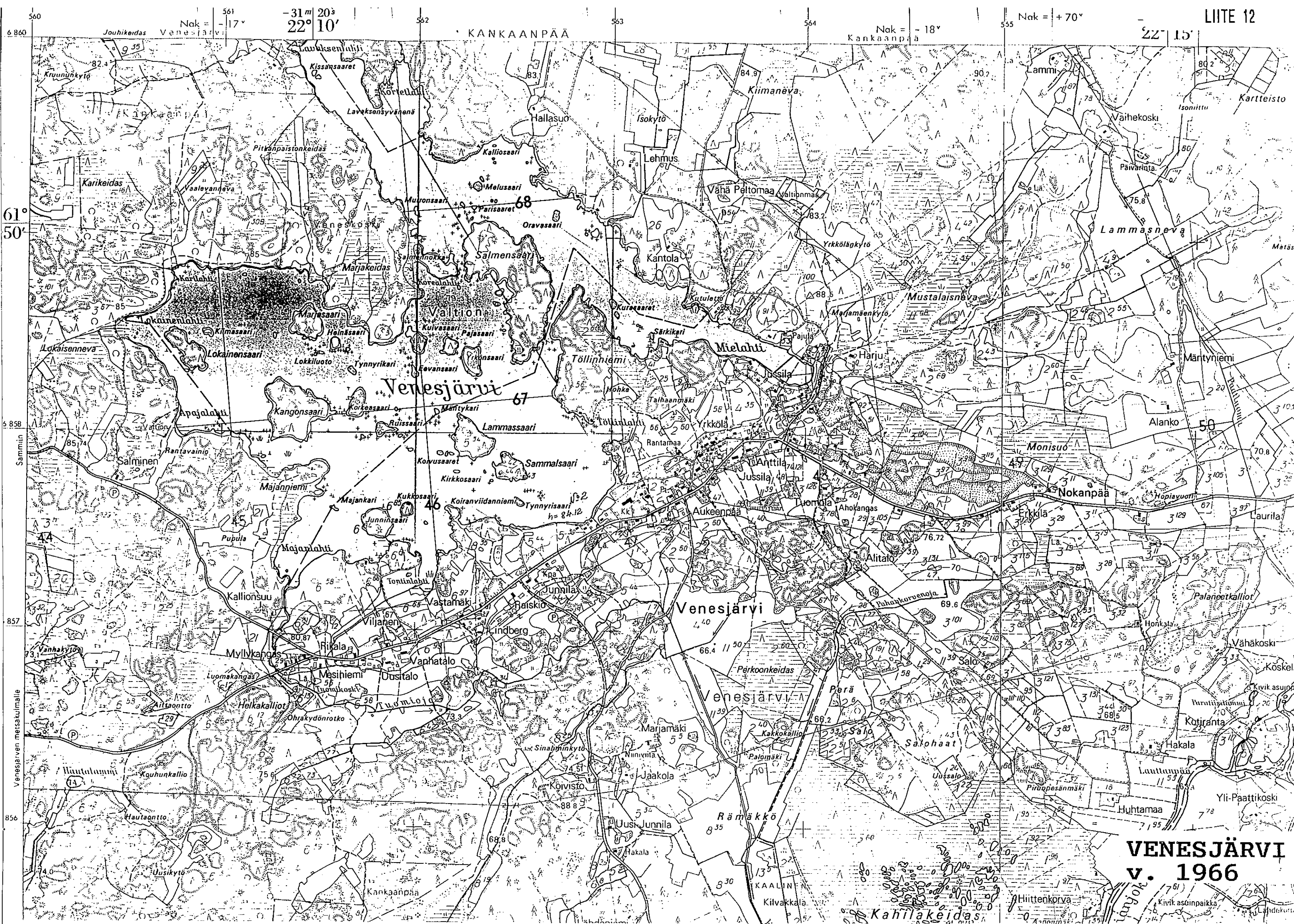
□ = 1 ha

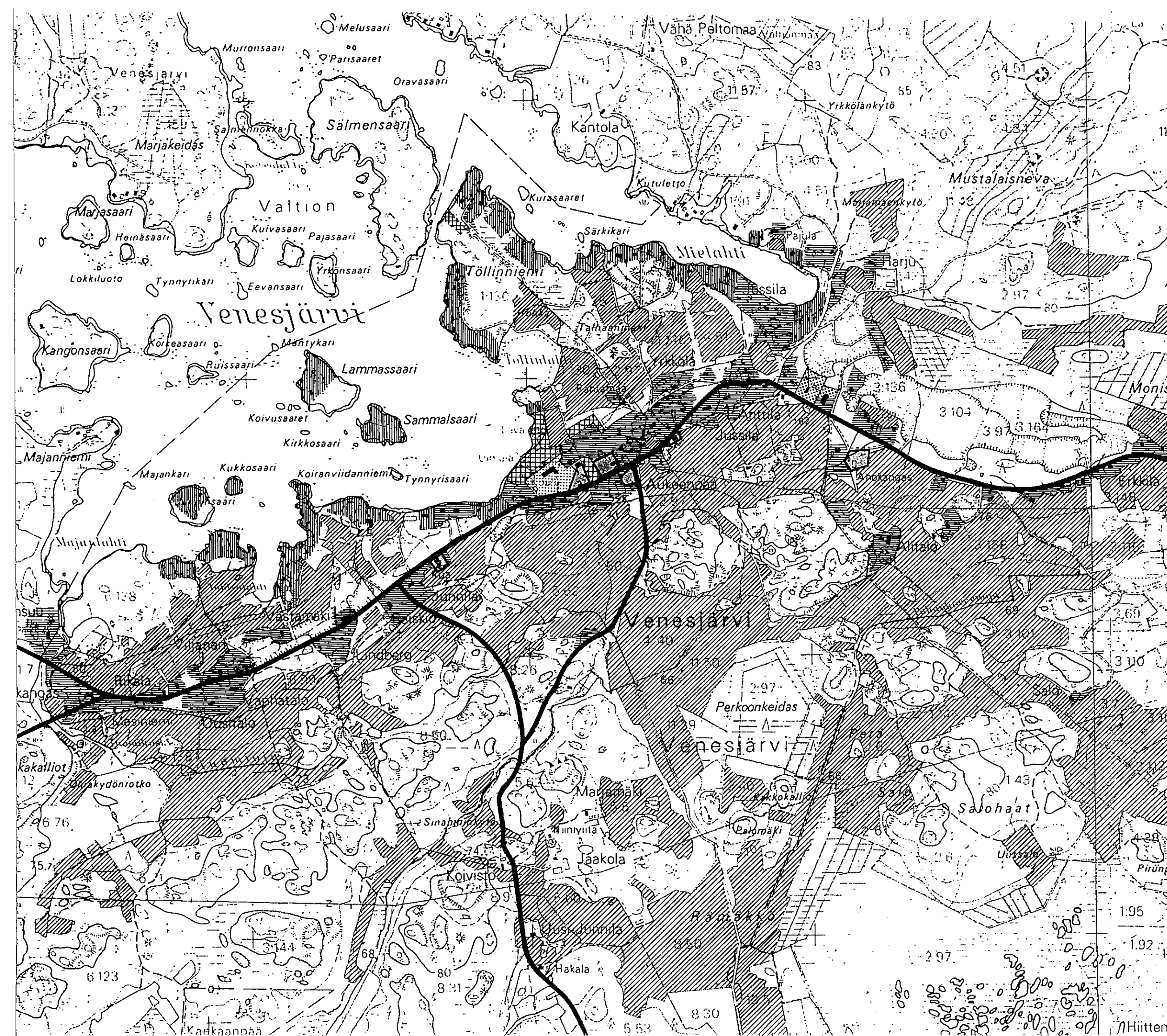

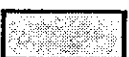
Täydennysmittauksen toimittaneet v.1926 H.Junno ja V.Boijer
Piirtänyt E.Tuuliainen v.1931

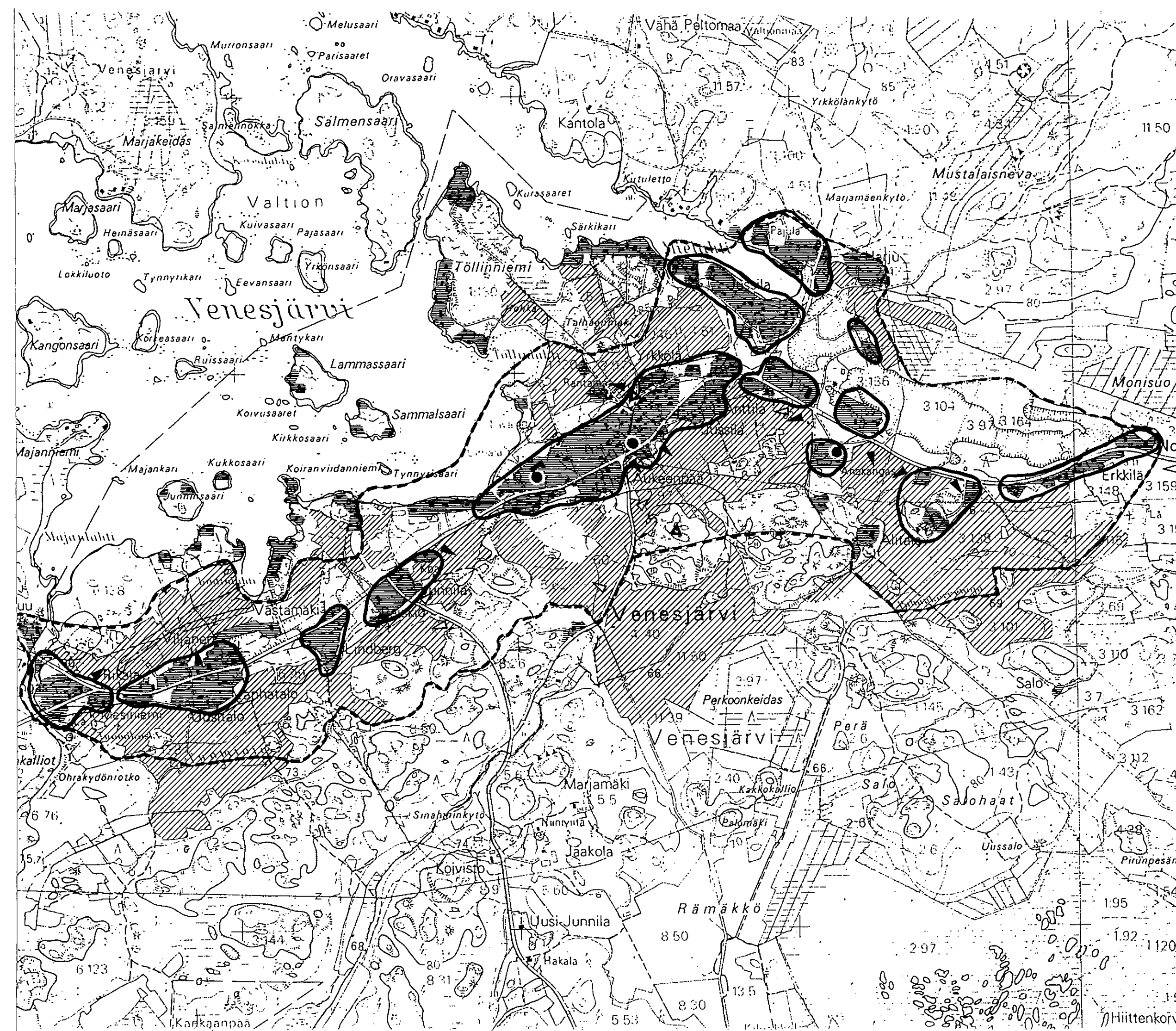

VENESJÄRVI
v. 1966

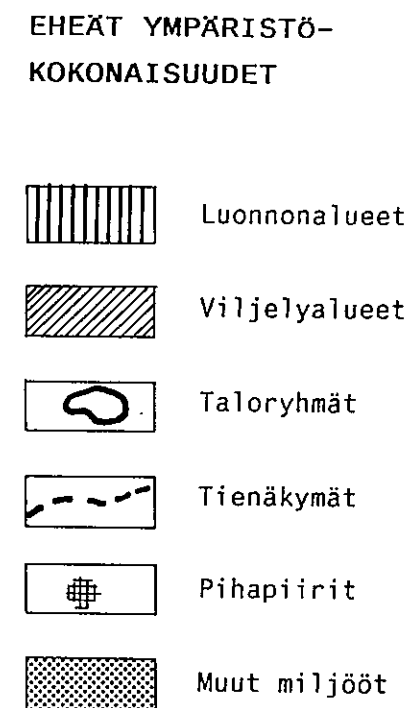

NYKYINEN MAANKÄYTTÖ JA TOIMINTOJEN SIJOITTUMINEN

	Metsät
	Pellot
	Virkistysalueet
	Asuinalueet
	Loma-asutus
	Julkiset palvelut
	Koulu
	Yksityiset palvelut
	— Kauppa
	— Antiikkiliike
	— Pankki
	— Parturikampaamo
	— Pitopalvelu
	— Autokorjaamo
	Pienteollisuus
	— Metall
	— Betonirenkaat
	— Elintarv. jal.
	Paikallistie

TAAJAMAKUVA

- Taajaman rajautuminen
- Rakennettu alue
- Avoin tila
- Rakennusryhmät
- Kohti avautuvat näkymät
- Pois avautuvat näkymät
- Näköalapaikat
- Maamerkit

- 1 Myllykankaan pää-
rakennus ja navetta
- 2 Uudentalon päära-
kennus ja aitta
- 3 Kotimaan pääraken-
nus ja aitta
- 4 Raiskion aittarivi
- 5 Vanhan Junilan pää-
rakennus
- 6 Koulun navetta
- 7 Lehtisen kauppa
- 8 Mattilan päärakennus
- 9 Riihimäen kivina-
vetta
- 10 Yrkkölän päärakennus
- 11 Vanha lava
- 12 Tuomolan päärakennus

YLEISKAAVAMÄÄRÄYKSET JA -MERKINNÄT

RIVITALOJEN JA MUIDEN KYTKETTYJEN ASUINRAKENNUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille rivitaloille ja muille kytketyille pientaloille. Yhdessä rakennuksessa saa olla enintään kolme asuntoa. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 20 % rakennuspaikan pinta-alasta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakentamistapaan.

ERILLISPIENTALOJEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille erillispientaloille. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 15 % rakennuspaikan pinta-alasta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan. Uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 3000 m²:n suuruinen.

ERILLISPIENTALOJEN JA LOMA-ASUNTOJEN ALUE

Alue on tarkoitettu rantaan sijoittuville erillispientaloille ja loma-asunnoille. Alueelle voidaan osoittaa enintään aluekohtaisesti merkitty määrä rakennuspaikkoja. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 20 m². Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan. Uuden rakennuksen etäisyyden rannasta tulee olla vähintään 20 m, asuinrakennuksen kuitenkin vähintään 40 m.

ASUIN-, JALOSTUS-, PIENTEOLLISUUS-, VERSTA- JA VARASTO-RAKENNUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille erillispientaloille ja niiden yhteyteen sijoittuville ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle jalostustoiminnalle, pienteollisuudelle ja verstaustoiminnalle. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 25 % rakennuspaikan pinta-alasta. Rakennuspaikan tulee olla vähintään 4000 m²:n suuruinen.

ASUIN- JA LIIKERAKENNUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään kaksikerroksisille asuin- ja liikerakennuksille. Kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 25 % rakennuspaikan pinta-alasta. Uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 3000 m²:n suuruinen. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään kaksi asuinrakennusta. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella ja pihapiirissä vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään yhden asuinrakennuksen. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella ja pihapiirissä vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

YLEISTEN RAKENNUSTEN ALUE

Alue on tarkoitettu julkisille ja yhteisöjen palvelurakennuksille. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueella vallitsevaan perinteiseen rakennustapaan.

YMPÄRISTÖHÄIRIÖTÄ AIHEUTTAMATTOMAN TEOLLISUUDEN JA VARASTOINNIN ALUE

Alue on tarkoitettu teollisuuden ja varastoinnin rakennuksille, jotka eivät aiheuta ilman pilaantumista, käy-
tystä tai valmista pohjavesiä likaavia aineita, aiheu-
ta melua teollisuusalueen ulkopuolella yli 50 dB (A)
tai muuta siihen verrattavaa häiriötä ympäristölle.

LÄHIVIRKISTYSALUE

Rakennuslain 31.1 §:n nojalla määrätään, että alueella ei sallita muuta kuin yleistä virkistystoimintaa palvelevaa rakentamista.

URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE

Alue on tarkoitettu yleiseen urheil- ja virkistystoimintaan. Rakennuslain 31.1 §:n nojalla määrätään, että alueella ei sallita muuta kuin yleistä urheil- ja virkistystoimintaa palvelevaa rakentamista.

LOMA-ASUNTOALUE

Alueelle voidaan osoittaa enintään aluekohtaisesti merkitty määrä rakennuspaikkoja. Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa maisemaan. Rakennuspaikan yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 100 m², josta alasta erillisen saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 20 m². Uuden rakennuksen etäisyyden rannasta tulee olla vähintään 20 m.

VENEVALKAMA

Alueella sallitaan venevajojen rakentaminen.

YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE

MAANKAMARAN AINESTEN OTTOALUE

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE

Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen asuntorakentaminen. Rakennuspaikan on oltava vähintään 10 000 m² suuruinen.

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON YMPÄRISTÖARVOJA

Alueella olevat avoimet maisematilat tulee säilyttää. Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa rakennuksia.

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA TAI YMPÄRISTÖARVOJA

Rakennuslain 31.1 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa muuta kuin maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia. Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, että alueen toiminta ja rakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Rakentaminen lähemmäksi kuin 150 m rannasta on kielletty. Alueella ei saa tehdä avohakuita eikä peltoja ja rantoja rajaavaa puustoa saa kokonaan poistaa.

VESIALUE

ALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN

Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta tulee säilyttää. Rakennuksissa tai rakennelmissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten tai rakennelmien kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Rakennuksen purkamiseen tulee hankkia rakennusvalvontaviranomaisen lupa.

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

ALUEEN RAJA

PAIKALLISTIE/YHDYSTIE

Liittymät yleisiltä teiltä asuin- ja lomakiinteistöille ovat sallittuja vain erikseen merkityissä kohdissa.

PÄÄSYTIE

LIITTYMÄ PAIKALLISTIELLE

OHJEELLINEN ULKOILUREITTI

KEVYEN LIIKENTEEN REITTI

MERKINTÄ OSOITTAA ALUEVARAUKSEN YHTEYDESSÄ RAKENNUSPAIKKOJEN ENIMMÄISMÄÄRÄN

ARVOKAS HARJUALUE

Aluetta ei saa käyttää maa-ainesten ottoon.

ARVOKAS KALLIOALUE

Aluetta ei saa käyttää kiviaineksen ottoon.

POHJAVESIALUE / LUOKKA III

SUOJELTAVA RAKENNUS

Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, ettei kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta saa ilman pakottavaa syytä purkaa. Tällaisessa rakennuksessa tai rakennelmassa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen tai rakennelman kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy.

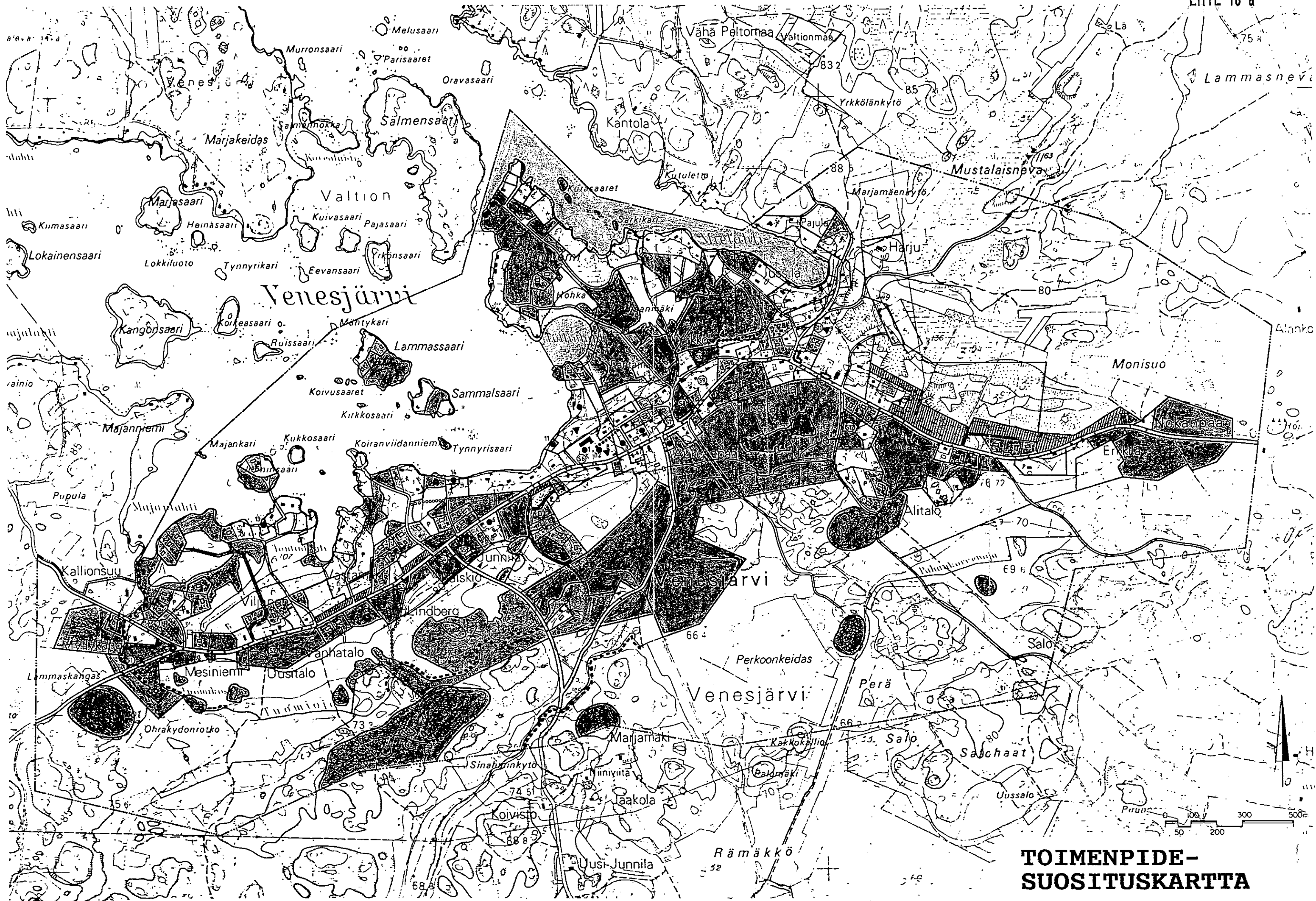
SUOJELTAVA VESIALUE

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Alueella saa kuitenkin suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi.

SUOJELTAVA PURO

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Alueella saa kuitenkin suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi.

OSAYLEISKAAVA-MÄÄRÄYKSET

**TOIMENPIDE-
SUOSITUSKARTTA**

VENESJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

TOIMENPIDESUOSITUSKARTTA

Uusi rakennuspaikka ja ohjeelliset rakennuspaikan rajat

Rakennusten sijoituspaikat.

Rakennetun miljöön suojelualue.

Uusi tie

Kevyelle liikenteelle tarkoitettu reitti.

Uusi ohjeellinen ulkoilureitti.

Lisättävät puu tai pensasistutukset.

Maisemallisesti kaunis nykyisellään säilytettävä luonnonalue.

Maisemallisesti tärkeä metsäalue, jolta hakuita tulisi välttää.

Maisemallisesti ja kylämiljöön kannalta tärkeä avoimena säilytettävä viljelypelto, jolle ei suositella rakentamista. Metsää suojaava reu-navyöhyke tulee säilyttää.

Maisemallisesti ja kylämiljöön kannalta tärkeä avoimena säilytettävä viljelypelto, jolle rakentaminen on kiellettyä. Metsää suojaava reu-navyöhyke tulee säilyttää.

Sorakuopan suojavyöhyke, jonka nykyistä kasvillisuutta ei saa poistaa. Osalle reuna-alueista tulisi istuttaa havupuita tai katajia, jotta ne muodostaisivat näköestettä myös talvella.

Suojellut vesialueet, jotka ovat maisemallisesti tärkeitä ja joiden alueella esiintyy uhanalaisia kasveja.

Suojellut puroalueet, joissa on runsas lehtokasvusto ja joiden alueella esiintyy uhanalaisia eläimiä.

Säilytettävä palvelu.

Kehitettävä palvelu.

Uusi palvelu.

Suojelukohdeet.

Säilytettävät näkymät.

Kehitettävät näkymät.

Viljelypalsta-alue.

Säilytettävät palvelut

1. Koulu
2. Pankki
3. Jääkiekkokenttä
4. Tanssilava
5. Lähteenmäen kauppa
6. Junnilan kauppa

Kehitettävä palvelu

7. Koulun rannan alue
8. Maamiesseuran talo ja sen ympäristö
9. Vanha tanssilava

Uusi palvelu

10. Vanhan kioskin palauttaminen
11. Koulunrannan venepaikka
12. Jätteiden lajittelu
13. Majanlahden virkistysalue ja venepaikka
14. Junnilan rannan virkistysalue ja venepaikka
15. Töllinniemen virkistysalue ja venepaikka
16. Silta Salmensaareen

Rakennetun miljöön suojelualueet

- A Tuomikosken alue
- B Vanhatalon alue
- C Lindbergin alue
- D Junnilan alue
- E Venesjärvi-tilan alue
- F Koskin alue
- G Tuomolan alue
- H Tommilan alue
- I Nokanpään alue

Rakennussuojelu

- S1 Myllykankaan päärakennus ja navetta
- S2 Uudentalon päärakennus ja luhtiaitta
- S3 Kotimaan päärakennus ja aitta
- S4 Raision aittarivi
- S5 Junnilan päärakennus
- S6 Koulun navetta
- S7 Lehtisen kauppa
- S8 Mattilan päärakennus
- S9 Riihimäen kavinavetta
- S10 Yrkkölän päärakennus
- S11 Vanha lava
- S12 Tuomolan päärakennus

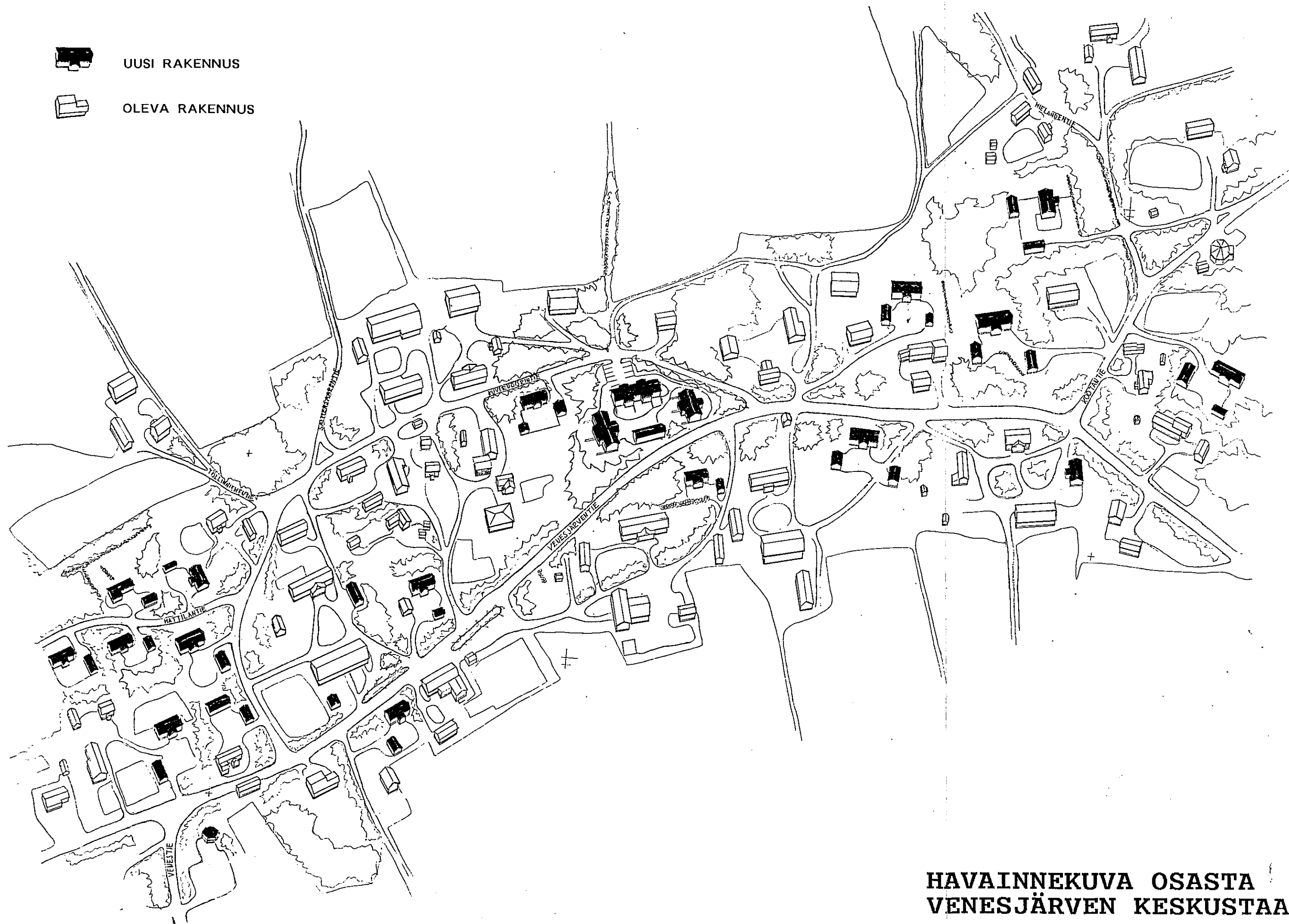
**MERKINTÖJEN
SELITYKSET**

UUSI RAKENNUS

OLEVA RAKENNUS

**HAVAINNEKUVA OSASTA
VENESJÄRVEN KESKUSTAA**

TEKSTILIITTEET

Liite 20 Rakennusinventointi 1993, selostus ja esi-
merkkikortit

Liite 21 Luontoselvitys

...

KANKAANPÄÄN VENESJÄRVEN KYLÄALUEEN RAKENNUSINVENTOINTI 1993

YLEISTÄ

Kankaanpään kaupungin Venesjärven kylän rakennusinventointi aloitettiin syyskuussa 1993. Kankaanpään kaupunki teetti inventoinnin. Rakennusinventointi tapahtui yhteistyössä Satakunnan museon kanssa. Museosta saatiin inventointilomakkeet ja kylältä kerättävien valokuvien kopiointi.

Venesjärven alueella ei ole aiemmin tehty rakennusinventointia. Koska Venesjärven kyläalueelle on tekeillä vahvistettava osa-yleiskaava, päätti kaupunki teettää rakennusinventoinnin kaavoituksen tueksi. Inventoinnin avulla valitaan alueelta suojeltavat rakennuskohteet ja alueet, joilla vanha rakennuskanta tulisi säilyttää.

MENETELMÄT

Ennen työn aloittamista alueeseen tutustuttiin Satakunnan museon rakennustutkija Liisa Nummelinin kanssa. Tällöin valittiin suurin osa inventoitavista kohteista. Myöhemmässä vaiheessa tarkemman tutkimisen seurauksena osa kohteista jäi pois ja uusia tuli lisää. Kaikkiaan kohteita kertyi 44 kappaletta.

Rakennusinventointi suoritettiin käyttäen Museoviraston tarkoitukseen laatimia Suomen rakennuskulttuurin yleisluettelolomakkeita, joille inventointi myös puhtaaksikirjoitettiin. Piirroksot ja valokuvat ovat inventointilomakkeiden yhteydessä erillisinä liitteinä. Liitemateriaali sisältää pohjapiirroksen, asemapiirroksen ja valokuvat (pinnakkaiset ja muut), joista on valokuvaluettelo.

Kenttättyövaiheessa valokuvattiin rakennukset. Asuinrakennuksista tehtiin pääpiirteiset pohjapiirroksot. Rakennuksista tutkittiin runkorakenne, materiaalit ja värit. Aukkaita tai paikalle kutsuttuja omistajia haastateltiin ja pyrittiin selvittämään rakennuksen historiaa. Aukkaiden tai omistajien kanssa tutkittiin mahdollisia korjaustarpeita ja mietittiin säilymisedellytyksiä. Rakennuksen lähiympäristöä ja maisemallisia tekijöitä arvioitiin.

KYLÄSTÄ

Venesjärven kylä sijaitsee itä-länsi-suuntaisella harjualueella Venesjärven eteläpuolella. Alue on tyypillinen vanhemman asutuksen sijaintipaikka. Asutuksen syntymiselle hyviä edellytyksiä ovat olleet veden läheisyys, harju kulkureittinä, harjualueen hyvä pienilmasto, varma vedensaanti (harjussa aina pohjavettä), harjun molemmiin puolin oleva viljelyskelpoinen maa-aines ja routimaton pohjamaa rakennuksille.

Venesjärven alueella on ollut asutusta jo kivikaudella n. 5000 eKr. Litorinameren ranta-alueilla. Asutus hävisi välillä ja ensimmäiset viralliset tiedot alueesta ovat 1500-luvulta, jolloin se on toiminut ikaalislaisten eränautinta-alueena ja alueella on ollut jonkinlaista pysyvää asutusta. Alueen ensimmäiset tilat on määritetty 1600-luvun lopussa, jolloin alkoi myös maanviljelyn kehittyminen.

Kylän vanhimmat tilat olivat Venesjärvi ja Venetmäki. Venesjärvi jakaantui neljään osaan: Yrjölään, Mattilaan, Tuomolaan ja Jusilaan. Alunperin Venesjärvi-tilana olleen Yrjölään rakennukset ovat kadonneet. Kylä on kehittynyt näistä tiloista jakautumalla.

RAKENNUKSET

Kylän asuinrakennuksille on tyypillistä, että ne sijaitsevat ryhminä Venesjärventien lähellä harjun etelärinteellä. Kyläalueen voi sanoa muodostuvan pienemmistä osakokonaisuuksista. Koska useimmat rakennukset sijaitsevat lähellä tietä, ne muodostavat

tärkeän osan kyläkuvasta. Yleisin pihatyyppi on alunperin ollut umpikartanotyyppi, jossa rakennukset kiertävät neliön muotoista pihaa, rakennusten väliin jäävät alueet oli aidattu. Vielä on useissa pihapiireissä nähtävissä kivisiä aitatolppia ja portin pylväitä.

Tyypillistä kylän rakennuksille on että ne ovat melko matalia ja pitkänomaisia. Useita rakennuksia on jatkettu useaan otteeseen tai niistä on viety osia perinnönjaon yhteydessä. Miltei kaikkien rakennusten sisäänkäynti on etelän puolella asuinrakennuksen sijaitessa pihan pohjoisreunassa.

VENESJÄRVELLE TYYPILLISIÄ RAKENNUSTAPOJA

Useissa rakennuksissa on kahden sisäänkäynnin väliin rakennettu ulkone, johon on sijoitettu keittiö. Vanhin tämän tyyppinen ratkaisu lienee nykyisen Rantajunnin päärakennuksessa. Uudemmissa ratkaisuissa on ulkoneen pääty aumattu. Miltei kaikissa rakennuksissa on ulko-ovi sijoitettu syvennykseen, joka ei ole kovin yleinen tapa vanhassa rakentamisessa. Kissanpenkit ovat myös melko yleisiä.

VANHOJEN RAKENNUSTEN TILANNE

Venesjärven alueelle ei ole ollut suuremmin rakennuspaineita, mistä johtuen vanhoja rakennuksia on säilynyt melko paljon. Suurin osa rakennuksista on ulospäin melko alkuperäisasussa, joskin paljon muutettujakin taloja löytyy. Venesjärvellä ei ole rakennettu kovinkaan paljon uusia asuinrakennuksia vanhojen tilalle, mikä on ollut melko yleistä 70- ja 80-luvuilla. Tämän hetken suurimpana ongelmana voidaan pitää pihapiiriin kuuluneiden muiden rakennusten rapistumista ja häviämistä.

Suurimpana ongelmana rakennusten säilymiselle voidaan pitää perustusten ja alahirsien peittymistä maahan ja kasvillisuuteen. Toinen ongelma rakennusten säilymisen kannalta on katon kunto.

LÄHDELUETTELO

- Kotiseutuni Satakunta II. Vaasa 1978
- Suomen pienviljelijät. Satakunta. Turku 1968
- Suomen Maatilat III Turun ja Porin lääni Ahvenanmaa. Porvoo 1932
- Suomen sukutiloja I. Helsinki 1964
- Andersson, Päivi. Rakennusinventoinnin opas. Keski-Suomen museon monistesarja 1/91
- Carlson, Wilhelm. Pitäjänkertomuksia IV. Entinen Ikaalinen. Helsinki 1871
- Rakennuskulttuurin luettelointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto. Julkaisu nro 15, 2. tarkistettu painos
- Yhteissuunnitteluprojekti Kankaanpäässä. Kankaanpään kaupunki Venesjärven yhteissuunnitteluryhmä.

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO			MUSEOVIRASTO	
			Sivu 1 (2)	
KOHDENVENTILOMAKE				
1. Läsnä	Turun ja Porin		3. Kohde	
2. Kunta	Kankaanpää		Yrkkölä (Yrjölä)	
4. Kylä/Rekisterinumero	5. Kaup. osa/Korttelit/Talo		6. Koidetyyppi	
Venesjärvi 1:146				
7. Peruskartta/Koordina.	8. Osoite		9. Omistaja ja omistajan osoite	
1144 09 x=6857 y=1563	Kuvernöörintie 20 38760 VENESJÄRVI		Lauri Paattilampi Paattilammentie, 38700 VENESJÄRVI	
10. RAKENNUSKUVAN KUVAUS				
I				
Rakennus n:o	asuinrakennus			
Nyk. käyttö	asuinrakennus			
Alkuperä. käyttö	1800-luvun loppu (1953)			
Rak. aika				
Suunnittelija	I			
Kerrostus	luonnonkivimuuraus			
Perusta	hirsi, pitkänurkka			
Runko	sätula + ulonhe (kuisti)			
Kattomuoto	tiili (punainen)			
Kate	rimalaudoitus			
Vuoraus	kermä			
Ulkoväri	hyvä			
Kunto	Venesjärven kylälle tyypillinen kuisti, kissanpenkit			
Erityispiirteet				
11. RAKENNUSHISTORIA				
Tila on erotettu Yrjölä maista. Vuodesta -35 tila oli Paavo ja Armi Yrkkölän omistuksessa, nykyisin omistaja on Lauri Paattilampi, (Paavon sisaren poika). Hirsinen, 1800-luvun lopulla valmistunut päärakennus käsittää 5 as.huonetta. Paavo ja Armi Yrkkölä ovat korjanneet päärakennuksen perusteellisesti vuonna 1953 (tehty keittiö ja kuisti, betonisokkeli). Rakennus on ollut joskus punainen, nykyisin sitten kerman vaalea. Pihapiiristä on purettu toinen asuinrakennus, jossa oli pidetty kouluakin. Sen tilalle rakennettiin vuonna -30 2-huoneinen asuinrakennus Paavon vanhemmille, Manasselle ja Marialle. Sementtitiilisen navetan tieltä purettiin rakennuksia, uusi navetta on vuodelta 1949. Karjaa on ollut itsellä vuoteen -76 asti, sen jälkeen naapuri on käyttänyt jonkin verran. Pihapiirissä on siis 2 asuinrakennusta, navetta, riihi/suulirakennus ja kellari/varastorakennus (melko uusi). Lisäksi pihassa V kellari/varastorakennus, siinä on maalamaton aaltopeltikatto ja ulkovooraus on pystylaudoitusta. (uudempi rakennus)				
12. LÄHIVÄRISTÖ				
Yrkkölä sijaitsee harjun loivassa pohjoisrinteessä peltoaukean laidassa. Kuvernöörintie menee talon takaa. Piha on umpikartanotyyppinen, runsasruusuistutukseen kaunis.				
13. SÄILYSEDELLIYYKSET (luokittelut, kasvillinen lms. llaune, pölköt)				
Rakennukset ovat hyvinhoidettuja, joten ei liene uhkatekijöitä.				
14. LUETTELOINTIPERUSTE				
Yrkkölä on Venesjärven kylälle tyypillinen isompi tilalakeskus. Se on maisemallisestikin tärkeä, koska sijaitsee keskeisellä kyätalucella ja aivan kuvernöörintien varressa.				
15. Rakennus-historiallinen				
16. Historiallinen				
17. Muuttolinainen				
x				
x				
x				

18. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS		19. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA	
20. LÄHTEET (Kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)		21. LÄHTEET (Kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)	
Suomen sukutietoja I, Helsinki 1964		Suomen sukutietoja I, Helsinki 1964	
Suomen pienviljelijät, Satakunta III, Turku 1968		Suomen pienviljelijät, Satakunta III, Turku 1968	
22. LIITTEET		23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET	
24. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys		Armi Yrkkölä (s. 1914) asukas	
13.9.1993		Ilmari Mattila	
Jaana Heino-Mattila			

26

Yrkkölä 1:146 Venesjärvi

VALOKUVAT

Yrkkölä 1:146

KOHOE KYLÄ NRO

10. RAKENNUSKUN KUVUUS

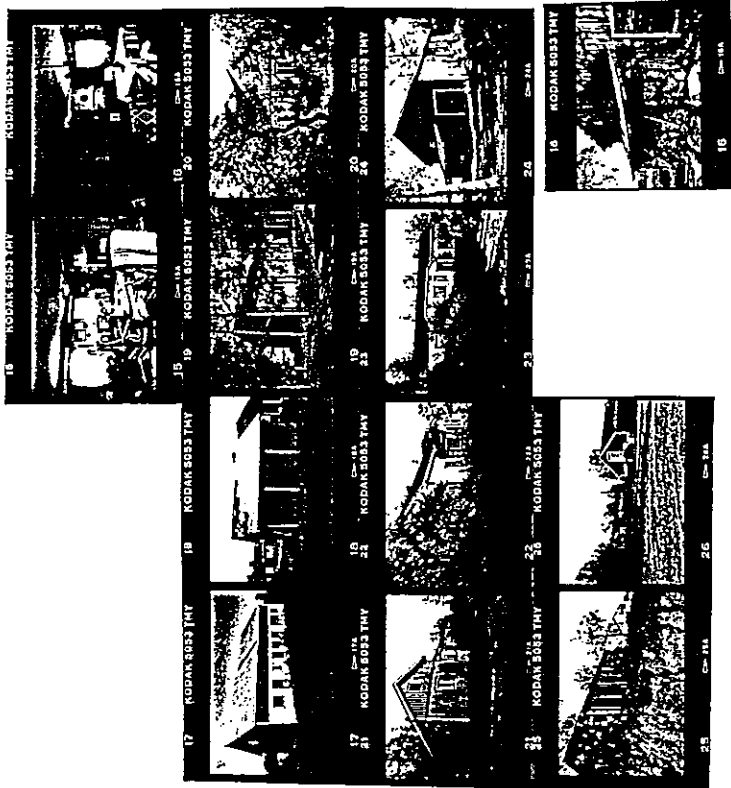
Rakennus n:o	II
Ny. kytö	tyhjiään
Akup. kytö	asuinrakennus
Rak. aika	1930
Suunnittaja	-
Kerrosku	I
Perusta	betoni
Runko	hirsi
Kattomoto	satula
Kale	tiili (punainen)
Vuoraus	rimalaudoitus (kuisti vaakaponttia)
Ulkoväri	valkoinen
Kunto	hyvä
Enyssiirteet	

10. RAKENNUSKUN KUVUUS

Rakennus n:o	III
Ny. kytö	tyhjiään
Akup. kytö	navetta
Rak. aika	1949
Suunnittaja	-
Kerrosku	2
Perusta	betoni
Runko	sementtitiili + tolpat yläkerroksessa
Kattomoto	satula
Kale	pelti (maalaaton)
Vuoraus	rapattu, yläosa pystyauoitus
Ulkoväri	harmaa / punainen / valkoinen
Kunto	hyvä
Enyssiirteet	

10. RAKENNUSKUN KUVUUS

Rakennus n:o	IV
Ny. kytö	varasto
Akup. kytö	riihi / suuli
Rak. aika	ennen 1900 (?)
Suunnittaja	-
Kerrosku	I
Perusta	nurkkakivet (luonnonkivi)
Runko	hirsi / lauta
Kattomoto	satula
Kale	huopa
Vuoraus	osittain pystyauoitus
Ulkoväri	punainen / valkoinen
Kunto	kohtalainen / huono
Enyssiirteet	vanhaa riieä jätetty, se on yksi kyla suusta

- 15 sali (I)
- 16 tupa (I)
- 17 navetta (III)
- 18 kellari / varasto (V)
- 19 asuinrakennus (I) Kuvernöörintietä päin
- 20 asuinrakennus (II)
- 21 asuinrakennus (II)
- 22 asuinrakennus (I)
- 23 asuinrakennus (I)
- 24 riihi / suuli (IV)
- 25 "
- 26 näkymä pelloilta pihaan
- 16 B riihi/suuli (IV)

Kankaanpään kaupunki
ympäristökeskus
kaavoitus- ja talonsuunnitteluosasto

KANKAANPÄÄN VENESJÄRVEN KYLÄN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN LUONTOSelvitys

Markku Suominen

Kankaanpää 15.12.1994

Kankaanpään seudun luonnonystävät ry
Kullervonkatu 3
38700 Kankaanpää
puh 930-22826

Kankaanpään Venesjärven kylän osayleiskaava-alueen luontoselvitys

Johdanto

Kankaanpään Venesjärven kylä sijaitsee itä-länsi suuntaisella harjulla. Rakennukset sijaitsevat harjun päällä kulkevan tien molemmilla puolilla melko tiiviisti. Tien molemmilla puolilla on eri suuruisia sora- ja kiviä, joista otto on jo loppunut yhtä poikkeusta lukuunottamatta. Harjun eteläpuolella on ensin viljelysaukeat ja sen jälkeen metsäinen kallioalue. Sen eteläpuolella on laaja suo- ja metsäalue. Kylän pohjoispuolella on Venesjärvi. Se on karu erämaatyypinen latvavesien järvi, vaikka luonne onkin nykyisin muuttunut, koska järven melkein kaikki rannat on mökitetty. Järven vesi on erittäin humuspitoinen.

Kulttuurivaikutukset näkyvät järven pienissä lahdissa parhaiten. Töllinlahti ja Tontinlahti ovat rehevöityneet järveen valuneiden ravinteiden seurauksena. Myös järven pohjaan on metsä- ja suo-ojitusten seurauksena kerääntynyt humusta. Luontokartoitus on laadittu osaksi osayleiskaavan selvityksiä. Kartoituksessa on kartoitettu pääasiassa vesikasvustoa, muun kasviston osalta vain maastotyyppit, linnustoa ja eläimistöä.

Luontokartoitus

Kartoitus perustuu vesikasvien osalta heinäkuun lopussa ja elokuussa suoritettuihin maastotöihin. Rantoja ei kävelty läpi. Muuta kasvustoa kartoitettiin vähän heinäkuun aikana. Kallioalueita ja metsätyyppejä kartoitettiin maastossa loka- marraskuun aikana. Kartoituksessa on käytetty hyväksi myös aikaisempina vuosina maastosta kerättyjä tietoja.

Aluekuvaus

Alueen ominaispiirteitä ovat karu järvi, harju mänty- ja katajakasvustoineen, viljelysaukeat, laskuojat reunalehtoineen ja karut kallioalueet. Alueen mielenkiintoisimmat kasvit ovat pohjoisen taigavyöhykkeen vesikasvit: kelluskeiholehti, suomenlumme ja konnanulpukka. Järvessä ei esiinny muita lumpeita kuin suomenlumme. Venesjärvi on kelluskeiholehden ainoa kasvupaikka Satakunnassa. Suomenlumpeella ja konnanulpukalla on noin 10 kasvupaikkaa Satakunnassa, mutta ei yhtään Kokemäenjoen eteläpuolella. Järven rannoilla on vähän järvikorte- ja sarakasvustoja. Vain muutamissa rehevissä lahdenpohjukoissa on runsaitakin sarakasvustoja (pallio- ja viiltosara).

Kuvaukset osa-alueittain

Seuraavassa vesikasvillisuutta on kuvattu järven eri osittain.

Majanlahti

Eteläranta melko karu, lahden pohjukka on rehevä.

Alueella kasvaa mm. rantapalpakko, kaitapalpakko, suomenlumme, konnanulpukka, uistinvita, rantakukka.

Junninsaaren- Kukkosaaren alue

Saaren rannat karuhkoja, paitsi mantereen puoleiset rannat ja salmet reheviä.

Alueella kasvaa mm ratamosarpio, siimapalpakko, suomenlumme (paljon), konnanulpukka, nuottaruoho, järviruoko, uistinvita (paljon), ahvenvita.

Tontinlahti

Lahti on rehevä, varsinkin sen pohjukka.

Alueella kasvaa mm uistinvita, suomenlumme, konnanulpukka, rantapalpakko, järviruoko, kaitapalpakko, vesikuusi.

Uimarannan puoleinen ranta (Koiraviidanniemi-Töllinlahti)

Ranta-alue on karu.

Alueella kasvaa mm uistinvita, rantapalpakko, suomenlumme, kaitapalpakko, nuottaruoho, hapsiluikka, järvikaisla, konnanulpukka.

Töllinlahti

Lahti on erittäin rehevä, paitsi aivan suuosassa molemmin puolin on karut kallio- ja kivikkorannat.

Alueella kasvaa mm myrkykeiso, rantakukka, kurjenjalka, rantapalpakko, järvikaisla, uistinvita, nuottaruoho (paljon), ratamosarpio, suomenlumme, konnanulpukka, rantaluikka, rantakukka.

Töllinniemen länsiranta

Ranta on karuhko, paitsi Pikkusalmen suulla oleva lahti on reheväkö.

Alueella kasvaa mm nuottaruoho, suomenlumme, ahvenvita, kaitapalpakko, järvikaisla, järviruoko, konnanulpukka.

Sammalsaaren-Lammassaaren alue

Saaren rannat yleisesti ottaen karuja. Saarien ja pikku karien ja kivikkojen välit yleisesti melko reheviä.

Alueella kasvaa mm konnanulpukka, nuottaruoho, ratamosarpio, vesikuusi, kaitapalpakko, suomenlumme, uistinvita, rantapalpakko, siimapalpakko.

Pikkusalmi (Salmensaaren ja Töllinniemen väli)

Töllinniemen puoleinen ranta on karu ja Salmensaaren puoleinen ranta on vähän rehevämpi.

Alueella kasvaa mm suomenlumme, konnanulpukka, nuottaruoho, siimapalpakko, kelluskeiholehti (1 kasvusto).

Mielähti

Lahti on kasvustoltaan hyvin vaihteleva. On karuja kalliorantoja ja vastaavasti lahden pohjukka on rehevä samoin kuin kaikki pienet sivulahdet.

Alueella kasvaa mm kelluskeiholehti (useita kasvupaikkoja), konnanulpukka, suomenlumme, kaitapalpakko, rantapalpakko, ahvenvita, uistinvita, siimapalpakko, leveäosmankäämi, ratamosarpio, kurjenmiekkä, tervaleppä.

Muut alueet

Tuomioja ja Sinahmin laskuoja

Tuomiojan alkupää Tuomikosken alapuoliselle peltoaukealle asti on lähes luonnontilainen puro. Sen rannat ovat lähes kokonaan lehtomaisia metsiä tai lehtoja.

Alaspäin mentäessä seuraavan metsäalueen läpi on puroa kaivettu, mutta se on kuitenkin kunnostamiskelpoinen. Tällä alueella kasvaa paljon koivuja rannoilla ja purossa on pieni koski. Ennen Veneskosken tietä puro virtaa erittäin rehevässä kuusikossa ja aivan puron rannalla on leppiä ja tervaleppiä.

Sinahmin laskuoja on joskus kaivettu syvemmäksi. Se kulkee osittain syvässäkin kanjonissa, jonka reunat ovat lehtomaisia.

Lähteet

Kaavoitettavalla alueella on kaksi lähdeä. Toisen läpi on kaivettu oja, mutta silti lähteessä ja sen laskuojassa kasvaa hyvin vähän vesikasveja pohjassa. Tämän lähteen vieressä on hyvä lehtomainen koivikkoalue. Toinen lähde on alueen länsipäässä peltojen keskellä lähellä Tuomiojaa. Sillä ei ole selvää yhtä silmäkettä vaan vettä tihkuu useista eri paikoista säilytetyn pajukon sisällä.

Kallioalueet

Kylän eteläpuoliset kallioalueet ovat erittäin karuja. Niillä kasvaa hidaskasvuista männikköä, ja osa männystä on saanut mukavia muotoja. Alueelta löytyy myös hyvin reheviä jopa lehtomaisia pieniä alueita kalliojyrkänteiden alta ja pieniä suolänttejä. Nämä tekevät alueesta erittäin rikkaan luonnoltaan.

Katajakedot

Harjulla on muutamia hyviä kataja-alueita, jotka ovat päässeet puustoittumaan. Näitä alueita tulee hoitaa.

Harjuaalue

Alueelta on otettu paljon soraa aikanaan. Metsät ovat mustikka- ja puolukkatyyppin kangasmetsiä, mutta vähän rehevämpiäkin pieniä alueita löytyy. Alueen isoimmasta hiekkakuopasta ja sen reunoilta Nokanpään puoleisesta päästä löytyi isotalvikkia melko paljon. Harjun avoimilla alueilla kasvaa paljon kissankäpälää.

Linnusto

Järvellä käy kalastamassa kuikkia ja kaakkureita, mutta pesivät kaava-alueen ulkopuolella. Järvellä käy ruokailemassa varsinkin muuttoaikoina laulujoutsenet. Yksi laulujoutsenpari pesii kylän eteläpuolella olevalla Sinahmin suoalueella. Huuhkaja pesii kylän eteläpuoleisilla kallioalueilla tai Sinahmin ympäristössä. Kylän peltoalueilla käy ruokaa pyydystämässä myös hiiri- ja tuulihaukka. Tuomiojassa talvehtii kolme koskikaraa.

Nisäkkäät

Järvellä ja Tuomiojassa on tavattu saukko. Tuomiojan ja Sinahmin laskuojan varren puita kaataa euroopan majava. Kylän eteläpuoliset alueet ovat eläinten kulkuväylää Hämeenkanalta rannikolle. Siellä on tavattu mm. hirvi, karhu, susi.

Toimenpiteet

Venesjärven Mielähti, Pikkusalmi ja Töllinlahti on asetettava ruoppaus-, kaivuu- ja täyttökieltoon. Muuallakin järvellä on tarkoin harkittava mitä toimenpiteitä voi tehdä. Humuksen ja ravinteiden tuloa järveen on vähennettävä vesiensuojelullisin keinoin. Tuomiojan ja Sinahmin laskuojan varret (karttaan merkityiltä osin) on asetettava kaivuu- ja täyttökieltoon. Laskuojien varsien metsiä on käsiteltävä hyvin varovasti. Tuomiojaan voisi sen keskikohdilta kunnostaa lähemmäksi luonnontilaa. Lähteikköjen ympäristöt on jätettävä käsittelemättä.

Kallioalueiden päällä kasvavaa puustoa on käsiteltävä varoen ja osa puista jätettävä rauhaan, eli ei missään tapauksessa tulisi hakata aukkoja. Kalliojyrkänteiden ympäristöt on pyrittävä jättämään luonnontilaan. Katajakedoilta tulee hakata varjostava puusto pois. Niitä on myös laidunnettava tai niitettävä, jotta katajat eivät kuivu alaosiinsa ja ketokasvit saavat tarpeeksi valoa.

Alueelle kaavailtuja retkeilyreitistön kulku-uria on toteuttamisen yhteydessä tarkasteltava yksityiskohtaisesti. Kylän eteläpuoleisen kallioalueen kautta saa hyvän luontoreitin kylän ympäri. Tältä reitiltä saa jokaisen peltotien kautta yhteyden kylään ja siltä voisi tehdä haaran myös Sinahmin itärannan kalliolle, josta upea näköala Sinahmin soidensuojelualueelle.